

ВРАЋАЊЕ СПОМЕНИКА МИЛОЈА ПАВЛОВИЋА

Повратак - ваљда заувек



НАЈАВА ШТРАЈКА У „НИСКОГРАДЊИ“

Кључање на
усијаном асфалту

СТРАНА 7



СЈАЈ И БЕДА НАШЕГ СТАНДАРДА

Једни имају све,
други немају ништа

СТРАНА 8



ПОЧЕТАК ШКОЛСКЕ ГОДИНЕ У КРАГУЈЕВЦУ

Празно више од
сто клупа

СТРАНА 11



ДАРКО ЖИВАНОВИЋ, МАРАТОНАЦ – ОЛИМПИЈАЦ

Срећан сам и једва
чекам Бразил

СТРАНА 27

OLYMPIC TRAVEL
034/33 57 37
www.olympic.rs
CRNOGORSKO PRIMORJE
VAM JE NAJBЛИЖЕ
10-15% POPUSTA I DVOJE
DESE BORAVI BESPLATNO
ODLOŽENO PЛАЋАЊЕ ČEKOVIMA

ФИЛИГРАН
ЗЛАТО - СРЕБРО
БАНАТСКО ДВОРИШТЕ - ПЕШАЧКА ЗОНА - КРАГУЈЕВАЦ

ВОДА ЈЕ ДРАГОЦЕНА
ВК
Крагујевац
ТРОШИТЕ ЈЕ РАЦИОНАЛНО

Reciklaža kertridža i tonera
dobar kertridž
mir u kući
Refill M
Karadordeva 51, www.refillm.com
Tel. (034) 33 77 98 (034) 34 01 03 (064) 287 64 6

WH Woby Haus
Dobrodošli majstori!
Корацичка 1, Kragujevac
034/356-722



Карикатура: Горан Миленковић

ДРУГА СТРАНА

Повраћак ЈУЛ-а

Пише Драган Рајичић

Када први потпредседник владе г. Вучић каже да у борби са корупцијом и криминалом неће бити нико заштићен, ја се мало штреченем и за нашег дипломираног председника државе управо због те његове позне наобразбе. Није спорно да човек има диплому, лично верујем да има и интелигенцију да заврши било који факултет, али некако нам та прича оста најпре недоречена, а сада и сасвим затрпана под оним тепихом испод кога вири још мали милион афера.

Има човек диплому, али, г. Вучићу, видидер, живота ти, како наш председник свих грађана до ње дође. Види се, додуше, то и из авиона, али то није то док нам цео историјат Аца не сервира уз помоћ својих органа којима се баш заимао. Ако за муљања и муљаче неће бити амнестије, ја већ замишљам нашег председника како свако вече пред спавање покајнички говори себи у браду: - А шта би ми фалило да сам остао средњошколац бар до пензије! Па после да дипломирам полако и натенане!

Не би фалило ништа, ни њему ни нама, додајем ја са овог места. Као да смо се од његових школованијих претходника много овајдили. Овај последњи је чак био психолог и опет за нашу душу није урадио скоро ништа.

Но, будимо реални, Вучићеви приоритети су свакако далеко изнад једног „дипломског“ муљања, тако да г. Николић ипак може мирно да спава, поготову ако му пред очи ноћу не искачу и они безбројни ликови којима је својом претходном политиком колосално помогао да на својој кожи осете сваку врсту људске несреће. Мене више брине што ову тему, као по команди, затворише сви медији, укључујући и „Блиц“ који је такође нагло заћутао. А не видесмо никад ни овај извештај који је у „Утиску недеље“ обећала милионској јавности једна челница установе на којој је Тома бриљирао својим знањем свих оних неколико дана дана колико је тамо провео. Уместо пуне истине о његовом експресном подизању академског статуса и јачања слободе медија, дођосмо само до истине да је најбоље о томе више не таласати. Па се и ја из те приче сад одјављујем под слоганом „Бути и пливај даље!“ Можда нам се једног дана појави и копно на видико!

Феноменални ескиватори лустрације, данас уиграни коалициони партнери, г. Дачић и г. Вучић, са новопеченим побратимом Динкићем, обећали су такође и департизацију државе у свим њеним сегментима. И - прво па мушко, тј. женско! Јоргованка – гувернерка, иако је та функција била по закону намењена нестраначкој личности. Са департизацијом ће се вероватно кренути после следећих избора јер би сада било преурањено да, поред живих њих, неко други разграби плен кога су се ионако једва дочепали и то тек пошто су Вучић и Динкић преварили своје бираче. Преварио је, наравно, и Дачић своје и то неколико пута, али они су на то већ навикли па им не смета.

У овим новинама у претходном броју помињана је и могућа смена директора овдашњег Клиничког центра. Један од евентуалних кандидата данас је значајна фигура СНС-а, а деведесетих је био истакнути члан ЈУЛ-а. Колико би његово евентуално устоличење имало везе са прокламованом департизацијом такође се види из оног поменутог авиона, а ако и бивши јуловци треба негде да нас воде, онда треба у земљу вратити и Миру Марковић. Кад је бал, нек' је бал! Можда и њој треба дати неку важну функцију, док је године нису престигле. Само да не буде министар информисања, јер док је она ведрила и облачила новинари не само да су по обичају кратко живели - него нису сви ни умирали природном смрћу!

АНКЕТА ОЧЕКУЈЕТЕ ЛИ ДА ЋЕ НОВА ВЛАДА ДОАКАТИ КРУПНИМ КРИМИНАЛЦИМА?

М. Ињашиновић



Мирко Русић,
сликар:
- Да, ако желе да обезбеде следећи мандат.



Радмило Ристић,
професор:
- Тешко, корупција се усадила у српски менталитет.



Петар Ђорђевић, дипл. машински инжењер:
- Дај боже, али не верујем.



Рака Гавриловић,
инжењер:
- Морају, дотерало цара до дувара.



Мира Стаматовић,
бравар:
- Празне приче, али ако навалe на посао... Видећемо.



Силвана Станковић,
домаћица:
- Надам се, јер без позитивне селекције још ћемо да тонемо.



Зора Станковић,
пензионер:
- Дај боже да ураде нешто!



Милашин Милошевић,
возач:
- Можда, ако почну да хапсе своје партијске другове.



Зорица Бојовић,
машински техничар:
- Сви обећавају док не дођу на власт.

Житопродукт
Крагујевац, Војводе Путника 70
Телефони: 034 370 303
370 215, 370 072, 370 135, 370 192
zitoprodukt@nadlanu.com

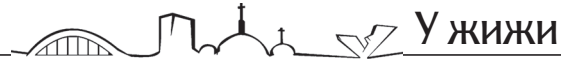
Брашно по произвођачким ценама

Произвођачке цене, гарантовани квалитет белог, лиснатог, печеног, замрзнутог пецива | Све врсте хлеба и пецива у нашим објектима: ТЦ Аеродром, Мала пијаца, код улаза у Житопродукт, у кругу Заставе, у Улици Драгослава Срејовића 5

prozori sa imenom i prezimenom

Nije sve u profilu ... ima nešto i u staklu

suncemarinkovic.com 034/ 330 870



НАПРЕДОВАЊЕ ЗАВИЧАЈНОГ МЕСТА ПРЕДСЕДНИКА ДРЖАВЕ

Село Бајчетина - друга престоница

Шумадијско село Бајчетина, на око 20 километара од Крагујевца, у коме живи 23 постаријих гласача, од забити са мапе постало је ове године друга престоница Србије. Томе може да захвали председнику државе Томиславу Николићу, коме су бајчетинска брда дедовина, одмор за душу и тело и место где пече ракију под својим именом. Због тога је Бајчетина пре пар година добила пут од министра претходне власти Милутина Мркоњића. Сада је добила хелидром. Данас, када се на претраживач Гугл укуца појам "Бајчетина", он "избаци" појмове "Бајчетина Томислав Николић" или "Бајчетина Тома Николић".

Бајчетина је раније била позната само као место одакле долазе дрва за огрев или најслађа јагњад

ПИСТА ЗА ХЕЛИКОПТЕР, У ПОЗАДИНИ НИКОЛИЋЕВА КУЋА



Некада - село које је постојало само на мапи; јула 2009. године стигао асфалт, Николић уприличио народно весеље; јуна 2012. одржана "шумадијска инаугурација" председника државе; августа 2012. гради се хелидром, а камере шарају селом

сироа. Остаје једино да му верује мо на реч.

■ Чека се нова ракија

Чим је јесен 2009. зарудела, а дуње пристигле, садашњи председник државе обрео се у својој Бајчетини да испече ракију од дуња. А она се у кући Николића не пече од цибре, него од чистог сока дуње. Шећер се, наравно, не додаје, објаснио је тада домаћин. Николићев тим за печење ракије су комшије и унуци из фамилије, њих десетак. Шеф тима је "градоначелник" Бајчетине Милинко Савић Мики.

Николић, иначе, из престонице, фришко асфалтираним путем, никада у село не стиже празних руку, пре сваког посла друштво се части Томином љутом, печењем, па добрим вином и томпусима. Томе је већ три године, а у Бајчетини сада кажу да се боје да ће посетити



КАД ЈЕ ПОСТАО ПРЕДСЕДНИК, НАЗДРАВЉА ЗЕМЉАЦИМА

за ражањ. Било је ту и ваљане ракије, посебно када је политичар својом руком спрема. Али, све се променило откад је један Бајчетинац постао шеф државе.

■ Поклонио ливаду за хелидром

Кроз ово планинско село вијуга нов асфалтни пут са ивичњацима и одводима за воду. Један крак, такође асфалтиран, води до вikenдице новог председника Србије. Испред самог улаза у имање је портирница у којој дежура полицајац. На стубу изнад "шара" камера. Слика као у холивудским филмовима. Нико од малобројних мештана није ни сањао да ће ово за живота видети. Већина је поносна што је њихово село "изнедрило" председника Србије. Није то мала ствар, каже Милинко Савић, први човек Бајчетине и наставља:

- Мени је част што је председник државе из нашег села и што није заборавио своје корене. Ја сам дао бесплатно ливаду за хелидром, да Тома може овде да дође да се одмори. Бог ми је сведок да никаку вајду немам од тога. Дао бих му и пола куће, ако треба, само кад је мој Шумадинац председник Србије, каже Савић.

До инаугурације председник Николић је у своју вikenдицу долазио сопственим аутом, али из безбедносних разлога то више није могуће. У председнишву Србије објашњавају да је хелидром председнику потребан првенствено за „ванредне ситуације“. Николић неће становати у Бајчетини, кажу у председничковој прес служби. Иван Ђоровић, начелник крагујевачке полицијске, објашњава да изградња хелидрома није лична



КРАЈ КАЗАНА - ДОК ЈОШ НИЈЕ БИО ПРЕДСЕДНИК

жеља председника већ поштовање прописа и светских стандарда. Савић, "градоначелник Бајчетине", каже да Тома чак није ни био заинтересован да погледа како напредују радови на писти.

- То је површина седам пута седам метара. Пошто је терен каменит, ставили су асфалт дебљине око четири центиматара да се не би дизала прашина и камење при слетању хеликоптера. Тома ће нам од сада долазити вероватно једном у две недеље, каже Милинко.

На стотинак метара од куће председника Николића, поред пута у правцу села Гледић, асфалтирано је слеталиште за хеликоптер. Около вире оптички каблови за опрему и расвету код ноћног слетања. Само три године пошто је први асфалт "стигао" у Бајчетину, сељаке очекују призори са писте какве су само видели на телевизији.

Кућу и хелидром даноноћно чува пет полицајаца, а простор снимају четири камере. Када председник "слети" степен обезбеђења подиже се на још виши ниво, док је број полицијских пунктова далеко већи.

■ Прва инаугурација у селу Бајчетина

Бајчетина је почела да се мења првих дана јуна, одмах након победе Николића на изборима. Он је у својој Бајчетини уприличио, како и сам рече, "шумадијску инаугурацију", и то пре оне у Београду. Скромну свечаност за председника припремили су мештани, свих 23 гласача.

Председника Србије у селу су дочекали са погачом и најпознатијом сеоском ракијом, "Томином љутом". Након што се са свима изљубио и сео у врх совре у шатору, Николић се обратио гостима.

- Браћо и сестре Бајчетинци, ово је шумадијска инаугурација! Свима сам широм Србије захвалан, али вама највише. Ако сте ме ви прихватили, други ће да кажу - па мора да он вреди, ови његови га не

"резиле", не псују, него хоће са њим да седе под шатором и славе, рекао је Томислав Николић, уз жаљење што је слава под шаторима у Шумадији све мање.

Ово је Бајчетина из јуна, јула и августа овог лета. До пре четири го-



ОТВАРАЊЕ ПУТА ДО БАЈЧЕТИНЕ, ПА СА МРКОМ ПОД ШАТРОМ

Николића од сада бити другачије.

- До сада нам је долазио из града улицом Краљевачког батаљона, у којој има највише градских печењара. Ту је

куповао печење за друштво. Где је сада да купује печење када долази хеликоптером. Никада више неће бити исто, не може он нама да се посвети као до сада, имаће много обавеза, каже повијени старина из Бајчетине, лагано одлазећи асфалтираним путем за својим поском.

У годинама када Тома није био председник државе, прва тура ракије била би готова када и донето печење, након првог мрака. У вуненом прслуку, старим патикама и са "градом" за ракију у једној руци и томпусом у другој, Тома Николић је у јесен 2009. године открио тајну своје дуњевахе.

- Прву ракију скупио сам до 13 гради. Други препек је на 24 гради. Онда се скупио, не у стакленим боцама него у бурету и то ораховом. Тако стоји три месеца. Онда се разблажује дестилсаном водом, па стоји још три месеца. А потом је делим пријатељима, рече давно Томислав Николић.

Чувена лањска и преклањска Томина ракија давно је подељена. Да ли ће председник државе ове године стићи да испече нову, остаје да се види. Хелидром чека. Чекају и Бајчетинци, сва 23 гласача.

Текст и фотографије Мики ЈЕВТОВИЋ

НИКОЛИЋЕВА КУЋА И ОКУЊНИЦА У РОДНОМ СЕЛУ

Шта види са видиковца

На породичном имању у Бајчетини председник Николић направио је кућу од 110 квадратних метара, помоћну зграду, велики трем и мали видиковац. У дворишту је и цистерна са водом.

На крову куће су соларне плоче за производњу електричне струје, док се у подруму чува ракија "Томовача" и домаће вино. У помоћном објекту су смештене каце за врење дуње и шљиве. Тик уз кућу простире се велики трем са сушаром за месо и простором за роштиљ. Председник је на највишој тачки дворишта изградио мали видиковац у коме, како и сам рече, са супругом ужива у кафи и погледу на Копаоник.



НИСКИ ПОРЕЗИ НА ВРЕДНУ ИМОВИНУ

РАДОЈЕ СИМОНОВИЋ,

Враћање

Разговарао Милутин Ђевић

Закон о враћању одузете имовине и обештећењу донет је 26. септембра прошле године, а ступио на снагу 16. октобра. Њиме је укинута тридесетак аката којима је одузимана имовина револуционарним терором после Другог светског рата, али одредбама Закона нису довољно дефинисана права оштећених, чак су и умањена, док су права трећих лица, односно корисника и држалаца одузете имовине, јако заштићена, такође је недоирљива, без обзира на то како су стечена или у каквом су односу или стању.

Колико се и овако лоша решења споро примењују у пракси показује и то што је само од Нове године у Крагујевцу предато близу 800 предмета, а да још ниједан није решен, што се објашњава компликованом процедуром, али и лошим радом регионалне Агенције за реституцију.

Ово су само неки од повода за разговор са председником крагујевачког Градског одбора Лиге за заштиту приватне својине и људска права Радојем Симоновићем.

Који је задатак регионалне Агенције за реституцију и да ли она свој посао ради како је законом предвиђено?

Законом су одређене четири регионалне агенције које би требало да решавају предмете реституције. За Шумадију је одређено да седиште буде у Крагујевцу. Рок када је почела предаја документације био је 1. јануар ове године, али до тада нити је била формирана агенција, нити је у њој било запослених. Због тог кашњења државе сви рокови су померени за три месеца. Ми смо били потпуно спремни и већ 1. марта смо почели предавање захтева. Првих осам предмета, односно захтева у Србији били су предати у Крагујевцу. Нажалост, агенција у Крагујевцу је каснила са почетком рада пар месеци. И то већ показује неспремност и индолентност приступа овом веома важном државном проблему, јер је нерешавање заосталих имовинских питања једино могуће решавањем проблема реституције и то на праведан начин у реалним оквирима и без доношења нове неправде. Колико су оштећени били спремни за овај закон, толико агенција није показала спремност, а изгледа ни вољу за овај тежак задатак. Нико од нас није примљен чак ни на разговор, иако сам лично и чак и преко приватних канала покушавао да остварим контакт са представницима агенције у Крагујевцу. Ресорна Министарства или агенција у Београду у више наврата врло ажурно и

ПОРЕЗ НА ИМОВИНУ КАО ПРИХОД ЛОКАЛНИХ ЗАЈЕДНИЦА

Богатима рачун као бакшиш

Према важећој скали, власник куће од 300 квадрата у центру града, чија се вредност процењује на више од 250 хиљада евра, плаћа годишњи порез на имовину тек нешто више од сто евра. То се свакако мора променити у најављеној реформи пореског система

Грађани који су пропустили да до 15. августа уплате трећу рату пореза на имовину, требало би да тај дуг измире у што краћем року, како би избегли обрачунавање затезне камате која на годишњем нивоу износи чак 25 одсто. Ова рата износила је четвртину обрачунаог пореза на имовину за 2011. годину.

У пореском одељењу кажу да су грађани редовне платили, што, међутим, није случај са привредом. О томе сведочи и податак да је ови дана послато 7.000 опомена на адресе привредних субјеката, који дугују више од 20 хиљада динара, како би се избегли рокови застарелости дуговања. Сви који плате главни дуг из опомене могу бити мирни, каже начелница Пореског одељења у Крагујевцу Мирјана

НОВИНА У ОБРАЧУНАВАЊУ ЗЕМЉИШНЕ РЕНТЕ

Могућа пореска ослобађања

Из Пореског одељења најављују нов начин обрачуна накнаде за коришћење градског грађевинског земљишта, што би значајно поједноставило процедуру обрачуна ренте, али би истовремено увећало износе на рачунима за одређене категорије пореских обвезника. Ова одлука, уколико најављена Пореска реформа државе не крене у неком другом правцу, примењиваће се од почетка наредне календарске године.

Ово је још увек само нацрт одлуке и њена примена зависи од тога у ком смеру ће тећи владина реформа пореског система. Уколико ступи на снагу, ова одлука у односу на важећу, знатно ће поједноставити процедуру обрачуна градске ренте и грађанима и привреди учинити схватљивијом њихову обавезу из решења. Морам да напоменем да је нов обрачун крајње једноставан, одређено је пет зона, а делатности су разврстане у седам група, као и цене по метру квадратном, објашњава начелница Пореског одељења Мирјана Јевђић Станарчић. Као новину она наводи издвајање заштићених делатности – социјалне заштите, спортске објекте, о-

бразовне установе, синдикате, верске организације за које ће цена по метру квадратном бити најнижа. За разлику од њих, за специфичне делатности као што су снабдевање електричном енергијом, гасом и телекомуникације цена за коришћење градског грађевинског земљишта је највиша. То практично значи да ће јавна предузећа која држе монопол, као и одређене финансијске институције, у будуће бити највише задужене овом врстом пореза.

Осим ове, новина су и пореска ослобађања, којих није било никада раније када је реч о земљишној ренти. Тако, рецимо, нека удружења биће у потпуности ослобођена плаћања ове обавезе, а читава одлука, сматра начелница Пореског одељења, прилагођена је новим условима и развоју града.

Да са порезницима нема шале потврђују и предвиђене казне за непоштовање ове одлуке које су изузетно високе и крећу се од 50 хиљада до милион динара за прав-

на и од две и по хиљаде до 25 хиљада динара за физичка лица.

више од стотину евра. Најављеном пореском реформи требало би да буду „поткачени“ не само они који остварују највеће приходе, него и власници луксузних некретности.

Следећа рата пореза на имовину за физичка лица доспева 15. новембра. То је последња у обрачуну укупне овогодишње обавезе коју треба да измири 62.000 обвезника у Крагујевцу.

Јевђић Станарчић, док ће остали добити решење о принудној наплати. У њему ће осим основног дуга, бити обрачуната камата, као и пет одсто трошкова.

Упркос томе, за првих седам месеци наплаћено је више од 487 милиона динара, или четири милиона евра, што градски порезници сматрају изузетним успехом, с обзиром да је наплата на нивоу од 90

одсто постигнута без принудне наплате.

Неоспорна је чињеница, међутим, да су порези на имовину далеко испод нивоа опорезивања у другим земљама. Тако, рецимо, за кућу од 60 до 100 квадрата у градској зони треба платити годишње од 2.200 до 3.700 динара, док за неколико пута веће објекте, као што је кућа од 300 квадрата, такође у градској зони, власник је дужан да на име пореза на имовину, чија се вредност процењује на више од 250 хиљада евра, плати годишње 13.600 динара, или једва нешто



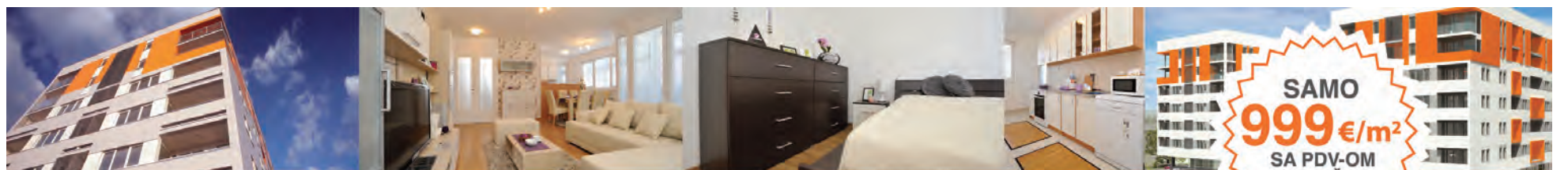
БИЋЕ И ПРИНУДНЕ НАПЛАТЕ ПОРЕЗА: МИРЈАНА ЈЕВЂИЋ СТАНАРЧИЋ

КАМАТЕ ПО СТАРОМ

Прво измене закона, па нове камате

Када је реч о обрачунавању камата конформном методом коју је Уставни суд прогласио неуставном, а која се примењује и код изворних прихода локалне самоуправе као што су порези на имовину, земљишна рента, фирмарине и слично, промене у начину обрачунавања биће примењене тек по измени члана Закона о пореском поступку и пореској администрацији.

За нас је овај закон лекс специјалис и тек када буде промењена одредба о начину обрачунавања камата, може се примењивати у пракси. До тада остаје исти систем, јер не може се одлука Уставног суда применити по аутоматизму, него по одређеној процедури, каже Мирјана Јевђић Станарчић.



OVLAŠĆENE AGENCIJE ZA NEKRETNINE ZA PRODAJU STANOVA U SMALLVILLU:



+381 34 300 414



+381 34 302 7205

АГЕНЦИЈА
ЗА ПРОМЕТ НЕКРЕТНОСТИ
ТПЦ РАДНИЧКИ | 1 спрат Крагујевац
034 330 489

SMALLVILLE

KRAGUJEVAC

Vaša nova adresa

SAMO
999 €/m²
SA PDV-OM
I GARAZNIM
MESTOM

PRODAJA I INFORMACIJE:
BULEVAR KRALJICE MARIJE 54
KRAGUJEVAC
TEL: +381346352-641
E MAIL: INFO@SMALLVILLE.RS
WEB: WWW.SMALLVILLE.RS

SOCIETE GENERALE
SRBIJA

VOLKSBANK
SRBIJA

FORMA IDEALE

ТехноМаркет

HYPO ALPE ADRIA
SA VAMA. UZ VAS. ZA VAS.

ПРЕДСЕДНИК ГРАДСКОГ ОДБОРА ЛИГЕ ЗА ЗАШТИТУ ПРИВАТНЕ СВОЈИНЕ

ЊЕ ИМОВИНЕ ЈОШ ДАЉЕ ОД ПОЧЕТКА

До сад су једино притисци споља успевали, нажалост. Моје је мишљење да ће Закон о реституцији морати да се мења, када и како то ћемо видети. Ако остане овакав, сигуран сам да ће многи потражити правду у суду у Стразбуру. Рокови за пријављивање још теку, тако да је рано проценити да ли ће их бити толико да се и на тај начин изврши притисак за измену закона

брзо су одговарали на моје дописе, зато ме и чуди оваква нереакција агенције у Крагујевцу.

Колико је до сада у Крагујевцу предато предмета, а колико их је решено?

По мојој евиденцији у Крагујевцу смо обрадили око 700 предмета и помогли да грађани скупе и предају своје захтеве. Ако се додају и предмети из региона, тај је број нешто већи, око 770. Тренутно укупно у Србији је предато око 6.500 захтева. За ових шест месеци у Крагујевцу није решен ни један предмет! Колико ми је познато у августу су заказана прва рочишта. Тренутно није много боља ситуација ни у Србији, број решених захтева је заиста у промилма. У Нишу имамо само три предмета, у Новом Саду пар, а у Београду је тај број мањи од десет.

Каква је сарадња са Поштом, Архивом Србије, Републичким геодетским заводом и судовима. У чему се она конкретно огледа?

Лошим решењем у закону Пошта Србије је посредник у предавању захтева агенцији. И поред обуке, запослени у овој институцији нису могли ни да очекују са каквим проблемима ће да се носе у овом поступку. Морам да признам да сам наишао на спремност и отвореност за сарадњу коју сам им понудио да заједно олакшамо грађанима ову процедуру. До данас та сарадња је активна и ја им се захваљујем. Слично је било и у Архиву Шумадије, суду, Управи за имовину, где имамо најбољу сарадњу, и у Републичком геодетском заводу.

Да ли је компликовано доћи до валидне документације и да ли процедура треба да се мења?

Процес повраћаја имовине није ни мало лак и нико не очекује да се заврши преко ноћи. У већини случајева ће се водити управни спор, осим где је имовина потпуно чиста, односно државна. Зато је потребно да се поднесе потпуна документација. Иако већина оштећених већ има потребну документацију, то није довољно. Наш задатак је да помогнемо у том процесу. Ако је потребно ми можемо да обезбедимо и правну помоћ. Процедура је сигурно компликована за оне који немају никакве информације или сву потребну документацију. Први корак је преузимање обрасца за захтев за повраћај имовине у којем ћете видети шта немате од документације. Сам поступак налажења документације траје неко време, јер се углавном ради о архивској грађи и по издавању оверених копија врши се попуњавање обрасца и његово предавање на шалтерима Пошта Србије.

Који познатији објекти у ужом центру града подлежу реститу-

цији и колико износи њихова вредност?

Скоро цело уже језгро града је одузето, нема веће зграде у центру која није одузета или направљена на одузетом земљишту. По нашој евиденцији најмање око 80.000 метара квадратних пословног простора у Крагујевцу је отетог порекла. Према неким проценама вредност те имовине је преко 60 милиона евра. Међу онима које треба вратити су Уред, „Просвета“, „Конак“, „Балкан“, Радио клуб...

Да ли имате евиденцију колико хектара земљишта у крагујевачком атару треба вратити ранијим власницима или њиховим наследницима и да ли ће се вратити парцеле или ће власници бити обештећени?

Колико су оштећени били спремни за овај закон, толико агенција за реституцију није показала ни спремност ни вољу за његову примену. Са представницима агенције у Крагујевцу до сада нисмо успели да успоставимо ни први контакт

Постојало је више закона којима је већ враћано земљиште и шуме, али има још доста тога што није било обухваћено, а биће враћено овим Законом о повраћају. Права трећих лица се неће дирати, тако да је тешко проценити колико и шта ће бити враћено натурално, за шта се ми залажемо, а шта ће се враћати кроз обештећење.

Да ли обештећење подразумева и нови намет на ионако истањен буџет и да ли је за власнике пра-



вичније да им се врате објекти и земља?

Наш став је био да приоритетни повраћај буде натурални, а само оно што је немогуће вратити буде новчано обештећено. Предлагали смо решења која ће најмање коштати државу, да држава супституише имовину у природи где није могуће да је у таквом облику врати. Скоро ни један наш предлог није имплементиран у закону. Остала су решења која ће

највише коштати државу, а по садашњем искуству примећујемо да нема воље да се и та скупа решења по грађане избегавају кроз натурални повраћај. Надам се само да ће се ту нешто променити и да ће до краја примене закона ипак приоритет остати физички повраћај, јер су за то оштећени и највише заинтересовани, а и најмање кошта пореске обвезнике. Законом није предвиђено ко ће одредити или вршити про-

цену имовине за повраћај, што је још једна рупа у њему.

Има ли политичке воље да се питање реституције коначно реши?

Ово није питање прошлости, како се многим чини или покушавају да тако тумаче, већ питање будућности ове државе. Нерешени имовински односи су огроман терет са којим не можемо ни у ЕУ, а ни да решимо гомилу других проблема. Држава је од почетка имала приступ да је решавање реституције губитак за њу, уместо да ефикасним решавањем добије и нове пореске обвезнике и осигура нове инвестиције. Ово питање морало је да има приоритет, а до сада се не види воља, јер осим доношења закона нема расположења да се овај посао заврши.

Зашто реституција траје тако дуго и које су сметње да се тај процес убрза?

Ово је врло комплексно питање јер обухвата многе области и отвара многа нерешена питања. Уз то имамо и лоше и неефикасно решење које је направљено да оптерети буџет, уместо да га растерети. Ту се отварају и питања континуитета власништва, легализације, грађевинског земљишта... Мој савет свим грађанима који потражују имовину је да прво добро анализирају шта добијају овим законом пре него крену у поступак повраћаја. Следећи корак је најлакши, а то је скупљање документације, а последњи је најтежи, то је процес повраћаја и тај део најдуже траје, јер још није јасно како ће се људи уводити у посед. Остваривање права из тог дела тек треба да видимо. Ако се настави овом брзином, сигурно неће нико бити задовољан.

Има ли по вама механизма да се ово питање ипак некако реши?

Нажалост, до сад су једино притисци споља успевали. Моје је мишљење да ће овај закон морати да се мења. Када и како то ћемо видети. Ако остане овакав, сигуран сам да ће многи потражити правду у суду у Стразбуру. Рокови за пријављивање још теку, тако да је још рано проценити да ли ће их бити толико да се и на тај начин изврши притисак за измену закона. Од скоро имамо и нову републичку власт која се до сада није изјашњавала по овом питању.

Има ли наговештаја да ће наследници бивших индустријалаца правду потражити ван суда у Србији?

Мислим да је највећи страх власти био баш како вратити имовину најимућнијих старих власника. Чињенице кажу да је то неоправдано. Таквих породица у Србији није било много, али су имале јако вредну имовину, која је већином баш у поседу државе и ако заиста постоји воља да се исправи неправда, прво држава треба да врати отето што држи. Многи наследници тих имућнијих породица нису задовољни ограничењима у закону и вероватно ће они први покушати да нађу правично задовољење у Стразбуру.

Какво је стање, према вашим сазнањима, у другим градовима, у Београду, Новом Саду, Нишу...?

Колеге из Ниша су успеле да направе добру сарадњу са регионалном Агенцијом за реституцију, иако и тамо све иде споро. У Нишу су решени неки предмети и стари власници су ушли у пар локала. У Новом Саду су од скоро такође почели са решавањем предмета, али такође нема их много. Први предмети су ипак решени у Београду, али колико ја знам има их врло мало и углавном су враћени објекти у којима су већ стари власници или су они чак и плаћали закуп за своју имовину.



НЕКЕ ОД ПОЗНАТИЈИХ ЗГРАДА У КРАГУЈЕВЦУ КОЈЕ ТРЕБА ВРАТИТИ СТАРИМ ВЛАСНИЦИМА: УРЕД, „ПРОСВЕТА“, „КОНАК“, „БАЛКАН“

КОЈИМ ПУТЕМ ДО ИЗЛАСКА ИЗ КРИЗЕ

Задуживање није рецесија

Неко време можете да издржите - позајмљујући, задужујући се, продавајући ствари из куће, али, дугорочно, следи вам банкротирање. Е, сад, Србија је на ивици тога, тврди Бранко Радун

Месец дана после формирања Владе премијер Ивица Дачић и даље, као у предизборној кампањи, наставља да води „естрадную“ политику. Већ стижу и прве критичке опаске на његову адресу да је нову функцију и те како користио за личну промоцију. Изотварао је путеве, хотеле, проводио се у Гучи, навијао за наше у Лондону, честитао освајачима медаља... Аналитичари су поздравили његов „радни ентузијазам“, али и питали када ће почети да се бави озбиљним, државним пословима. Нестрпљивији једва чекају да виде да ли ће случајеви корупције бити завршени само на противницима и поручују да се ендемска корупција не може решити са два-три спектакуларна случаја, поготову ако мете буду припадници само бивше власти.

Србија је, заиста, у дубокој кризи и нико не треба да буде Тарабић па да види како је рупа у буџету толика да њој готово нема закрпе, да је незапосленост огромна, а производња минимална, па сви жељно очекују да види шта ће бити у у пакету антикризних мера који се најављује за септембар.

■ Стоп позајмицама

У експозеу премијера Дачића није се видела визија изласка из кризе, а ми тренутно доживљавамо потпуни колапс, каже за „Крагујевачке“ познати економиста Бранко Драгаш. – Данас имамо невероватну ситуацију, најтежу могућу у економији. Стопа раста друштвеног производа је у паду један одсто, инфлација се пење на десет процената, расте незапосленост. То су три најгора могућа сценарија која се дешавају некој привреди због тога што је примењен неолиберални концепт, који не може да нас доведе до изласка из ове кризе.

По речима политичког аналитичара Бранка Радуна, најављене мере штедне су свакако позитивне, али то неће донети толико велике уштеде. Јер, ситуација у буџету неће се много поправити ако неко у проценту смањи одређени ниво плата у државном сектору, али то је добра порука Владе грађанима да се у моментима кризе не расипа новац и бахато троши као до сада. С друге стране, јавна предузећа морају да прате примања људи који раде у привреди. Она су се, тврди наш саговорник, отела контроли пре пет-шест година, па се дешава да директор јавних предузећа има већу плату од министра, што је невероватно.

Данијел Цвјетићанин, професор на београдском Универзитету „Сингидунум“, мисли да ће они у агенцијима и фондовима, ради међународног мира, успети задрже велике плате, уз опаску да неки од њих заиста добијају плате, а неки, заправо, апанаже за заслуге у својим странкама.

Штедна на свим нивоима је императив, јер би све друго водило у



грчки сценарио. Кад смо већ код Грчке, можда је упутно подсетити на речи премијера Бугарске Борисова који је добро приметио да би се грчки проблеми решили за неколико година када би Грци свели плате и пензије на бугарски ниво, пошто Бугари живе сиромашније него Грци, али је јавни дуг свега 15 одсто БДП-а.

– Као стручњак сам Грцима још 2008. године предложио да одмах изађу из Еврозоне, уведу драхму, јавну потрошњу срежу за 50 посто, да ухапсе тајкуне који су опљачкали земљу, јер су то биле мере које би одмах дале ефекте, тврди Бранко Драгаш. – Пошто се то није предузело, исти сценарио сада важи за Србију. Оно што је

кључно: треба прогласити банкрот, срезати читаву јавну потрошњу за 50 посто, укинути све агенције и све дати за покретање производње. И још нешто: забранити даље задуживање Србије, јер би то довело до потпуног колапса државе и привреде.

Данијел Цвјетићанин тврди да је основни проблем данашње светске економије то што су велике разлике у надницама и платама између западног развијенијег света и Истока. Тржиште ради у прилог изједначавања тих надница на тај начин што ће оне у Кини и Индији расти, док ће



ТРИ НАЈГОРА СЦЕНАРИЈА ЗА ПРИВРЕДУ: БРАНКО ДРАГАШ

у осталим земљама падати или стагнирати. Нажалост, и Србија спада у земље с ниским надницама, те не можемо очекивати њихов раст.

– Сад су друштва у читавој Европи навикла да троше много више него што зарађују, а то је као кад у кући имате приходе хиљаду евра и потрошите дупло више. И то неко вре-

ме можете да издржите – позајмљујући, задужујући се, продајући неке ствари из куће... Али, дугорочно, следи вам банкротирање. Е, Србија је на ивици тога. Рупа у буџету нам је пар милијарди евра, бележимо невиђен трговински дефицит, тврди Радун.

■ Понављање старих грешака

Многи економисти и политички аналитичари никако не сматрају добрим и што ће у новој Влади све економске ресурсе у рукама држати Млађан Динкић, кога сматрају одговорним за довођење Србије пред колапс.

– Није проблем што је то исти човек, већ што он заговара исте мере економске политике. Не бих се Динкића везивао све колапсе који су нам се десили, јер има ту и других сукриваца, али чињеница је да је он био један од главних промотера модела: задужи се, продај и потроши. Не брине ме што је Млађан Динкић задржао све ресурсе који се тичу економије него што прича исту причу, не жели да мења тај модел – или не види да је он главни узрок пропасти српске привреде.

И Радун сматра да је проблем у томе што многи људи који су довели економију овде где су је довели сада треба да буду спасиоци, да је извуку – а то звучи мало вероватно. Постоје ту две тешкоће: једна је што је концепт био погрешан и претераном и пребрзом либерализацијом отворили смо наше тржиште и на тај начин допринели самоубиству сопствене привреде, а други је, каже, корупција. – Судећи према дешавањима на изборима и према коалиционим договорима, добили смо наставак исте политике, тврди Бранко Драгаш. – Уколико до краја септембра не буду ухапсили бившег премијера Цветковића, пет министара у бившој власти; уколико ту не буде најмање пет тајкуна и уколико не буду испитали богатство Тадићево и његових саветника, као и градоначелника Ђиласа – значи ништа се неће променити.

Док једни не виде да је нова власт решила да ради исправно и поправи грешке, па се због тога плаше штампања новца и страхују да држава не банкротира, други са зебњом подсећају да скоро половину нове Владе чине исте партије и исти људи. Може ли она изгурати цео ман-

дат у овим временима или ће већ на старту поклекнути пред првим тешкоћама?

Бранко Радун подсећа да су напредњаци су обећали промене, желе да буду странка „број један“ у Србији, па мисли да ће их нужност њихове позиције и њихови интереси натерати да нешто ураде, док Драгаш тврди да је нова влада већ поклекла, да је она производ компромиса, да је све супротно предизборним обећањима и да су је опет формирали Брисел и Вашингтон...

– Први потези јасно показују да се наставља даље задуживање Србије, да се повећава референтна каматна стопа и ПДВ. Значи да они апсолутно нису способни да овде реше кључне проблеме. Мислим да ће већ у октобру грађани видети сву лошу политику ове Владе, па треба очекивати социјалне немире, прогнозира Драгаш.

Данијел Цвјетићанин, уместо прогнозирања, новој Влади препоручује да се мане прича о усрећителским пројектима и даљем задуживању, да не упропашћава будуће генерације и окрене се ономе што се зове слободна предузетничка иницијатива:

– Стално се говори о неким новим кредитима, новим ињекцијама, новим инвестицијама, а људи заборављају да је скоро 60 или 70 милијарди евра ушло у Србију у последњих десетак година, а да се то није одразило на њеном привредном животу већ само на потрошњи и даљем задуживању. Једина нада, ако се о таквој нади може говорити, јесте у оживљавању приватне иницијативе, а тек после тога треба размишљати о многим пројектима и активностима које држава треба да предузме.

Тонемо, и нешто треба да нас тргне, а не забави и уљуља, али нико из власти јасно и прецизно не говори како ћемо и када као држава и друштво најзад кренути напред. Од оних који сада владају очекује се дају одговоре на многе непознанице, тим пре што су стално потенцијали, а то чине и данас, да за њих власт није сласт него одговорност. У супротном, алтернатива је онај ко буде имао конкретан и оперативан план како ће да уреди ову земљу, како да у њој владају закони, а не као сада некажњивост привилегованих. Тај ће бити победник у будућности.

Слободан ЦУПАРИЋ

Синдикати „Нискоградње“, уз подршку Синдиката комуналних делатности Шумадије, за петак, 24. август, најављују штрајк уз минимум процеса рада. Траже заостале плате, редовност исплата на 15 дана и примену стратегије која би предузеће извукла из кризе. Директор Драгутин Миловановић тврди да ће од могућности градског буџета зависити превазилажење нагомиланих проблема, али и пита чему штрајк, дугују се једна плата, две су већ надокнађене од почетка године

Пише Александар Јокићевић

За сутра је најављен је штрајк у „Нискоградњи“ уз поштовање законског минимума процеса рада, шта год то значило. Иако је 17. августа исплаћена аконтација за јун, а крајем месеца захтева да се уследи и други део плате за шести месец, из Синдиката комуналних делатности Шумадије, који је потпуно подржао захтеве два синдиката „Нискоградње“ (Самостални и „Независност“) стижу уверавања да се ништа неће променити. Од првог радног дана следеће седмице стопостотно – штрајкују.

Чему штрајк, пита директор Драгутин Миловановић? Дугује се једна плата, чак се разговарало о томе да буде „на чекању“, две су већ надокнађене од почетка године. Синдикати, међутим, траже и редовност исплата 15-ог и 30-ог у месецу. Миловановић каже, каснило се само два дана. Али, постоји и трећа тачка у захтеву Штрајкачког одбора: усвајање и примена стратегије пословања која ће „Нискоградњу“ извући из кризе.

Ако причу вратимо уназад, у плану за 2012. годину било је пред-

„ЗАСТАВА БЕЗБЕДНОСТ“

На праг

Статус предузећа „Застава безбедност“, у реструктурирању, коначно је почео да се решава. Ова фирма са 85 запослених и завидном имовином недавно је постала државна. Одлуку о подржављењу донела је ранија влада, а директор Славољуб Јовановић крајем априла потписао је споразум о подржављењу са Републичком дирекцијом за имовину. Иницијативу је поднела Скупштина града Крагујевца, у намери да, после неколико неуспешних покушаја да се фирма приватизује, постане предузеће под ингеренцијом града и у којој ће локална управа имати сто одсто капитала. Иако је у реструктурирању, ова фирма не добија субвенције од државе и послује на строго тржишним принципима.

На основу споразума са Дирекцијом за имовину влада Србије донела је закључак о отпису дела дугова, односно свих сем за социјално и здравствено осигурање и заостале плате запослених.

Начињен је још један неопходан корак ка прерастању фирме у град-

НАЈАВА ШТРАЈКА У „НИСКОГРАДЊИ”

Кључање на усијаном асфалту



СИНДИКАЛЦИ „НИСКОГРАДЊЕ” ДРАГАНА МИЛЕТИЋ И МИОДРАГ ГРУЈИЧИЋ

виђено максимално искористиће капацитет, материјалних и људских ресурса којим „Нискоградња” располаже, подизање квалитета услуга, излазак на тржиште, наглашено је да је неопходна потпуна финансијска дисциплина, као и додатне обуке и стручно усавршавање како не би дошло до отпуштања запослених. Међутим, још током 2011. године причало се о прекомерном запошљавању, платни списак се са 200 проширио на 250 радника, а требало је све њих намирити.

■ Како сести за сто

- Нису сели за сто са директором ни Самостални синдикат „Нискоградње” нити „Независност”. Затражили су пријем још почетком јула, али је уследио одговор да Миловановић жели насамом да разговара са председницима синдиката у предузећу. Тада су се колеге обратиле нама, регионалном одбору Синдиката комуналних делатности Шумадије, да се укључимо у преговоре и помогнемо. Ми не желимо појединачне разговоре, већ да сваки представник у преговорима има трочлану делегацију, објашњава Бранко Петрашиновић из Синдиката комуналних делатности.

Према његовим речима, за 30. јул био је заказан састанак, позвали су генералног директора, заменика, помоћника, техничког, финансијског, директора правне службе и председницу Управног одбора.

- Управни одбор такође није ни био конституисан, али нису дошли директорка правне службе, која је била на одмору, и генерални директор Миловановић, уз образложење да је у Скупштини града. Разговором је све могло да се реши, „пожар” је у предузећу, а он га не гаси. Директор Миловановић је именован да реши ситуацију у „Нискоградњи”, међутим он не поштује најављени скуп.

Након тога заказан је састанак у Скупштини града, али опет се поновило, примио нас је члан Градског већа за комуналну делатност Зоран Јовановић, а пре нас је Миловано-



ИЗОСТАО РАЗГОВОР СА ДИРЕКТОРОМ: БРАНКО ПЕТРАШИНОВИЋ

вић са Јовановићем обавио разговор. Нисмо се срели - нема комуникације, објашњава Петрашиновић.

Председница синдиката „Независност” Драгана Милетић појашњава да, према тврдњи директора Миловановића, предузеће нема велики заостатак у исплатама, свега месец дана, јер има проблема са наплатом потраживања.

- То за нас није довољно оправ-

дање. Кашњење није због наплате, већ због опште ситуације, недостатка пара и блокаде рачуна предузећа. За шест месеци ове године „Нискоградња” је 165 дана била у блокади, открива Милетићка.

Председник Самосталног синдиката Миодраг Грујић додаје да је у договору са радницима у захтеву наведена „исплата целе зараде за шести месец и аконтација за седми”, редовност и доношење стратегије - хоћемо да чујемо какво је вођење предузећа до краја године, каже Грујић.

■ Стратегија на папиру

Прича се да је најмање педесет запослених вишак, какав је став синдиката?

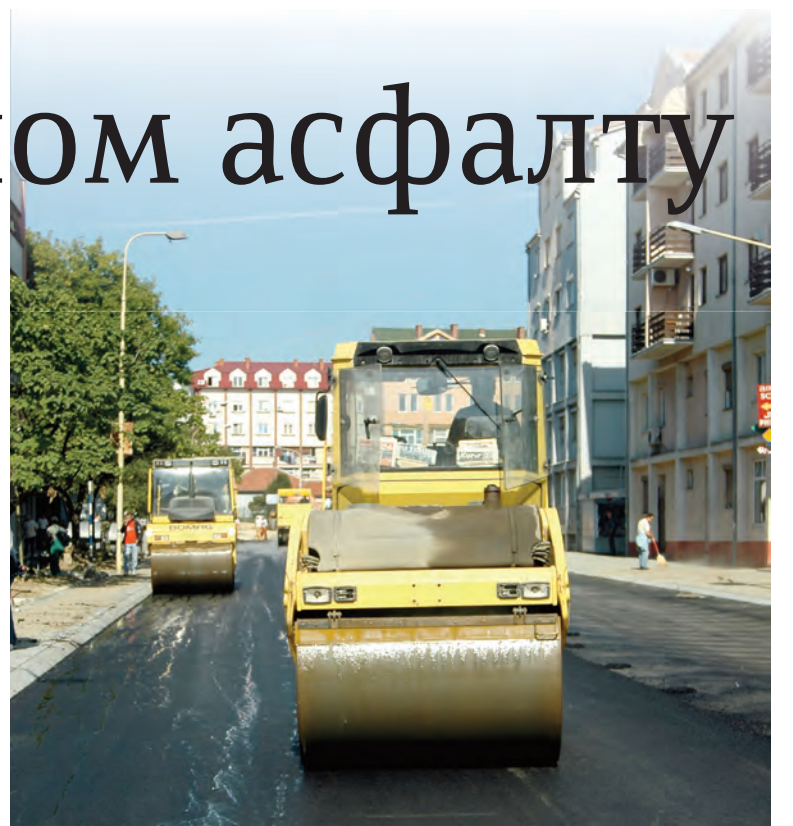
- То ипак није питање за нас, синдикат штити све запослене и тражи да послодавац обезбеди посао и адекватне зараде, опет за све запослене. Кадровска структура јесте проблем, ту су и честа боловања, али чињеница је да људи раде, а не плаћа нам се. Сазнала сам, јер је директор Миловановић гостовао на телевизији, да смо за шест месеци ове године имали реализацију 400 милиона динара. То нам није рекао у директном разговору и како сада да ми објаснимо радницима - имамо реализацију, али смо у блокади, немамо плате, нека им објасни директор, одговара Милетићка.

Синдикалац Грујић допуњује колегици:

- Није да нема добре воље, радници су чак хтели да предложе увођење минималне зараде како бисмо се извукли из кризе, али ни то не одговара директорима.

С друге стране, директор Драгутин Миловановић не крије изненађење због најављеног штрајка.

- Биле су три плате у заостатку, од почетка године надоместили смо две, преко 30 милиона је отишло добављачима за дуговања из претходне две-три године, али и судске трошкове. Садашња потраживања добављача редовно измирујемо. Тачно је да смо за прва четири месеца ове године имали реализацију 400 милиона, више него за целу 2011. годину, када је било 320 милиона. Тада је требало увести минималац, када је, на пример, у једном



ИМА ПОСЛА, АЛИ НЕМА ПАРА



НЕ ВИДИМ РАЗЛОГ ЗА ШТРАЈК: ДИРЕКТОР ДРАГУТИН МИЛОВАНОВИЋ

месецу био промет од 13, 5 милиона, а на плате је отишло 12, 8 милиона, наводи Миловановић.

Како каже, сада је ситуација потпуно другачија, радило се пуном паром свих шест месеци, „ногу” је повукла Зимска служба са великом сатницом због екстремних хладноћа, а онда се и асфалтирало прилично.

- „Нискоградња” је специфично комунално предузеће, ми немамо потрошаче, попут „Водовода” или „Чистоће” којима наплаћујемо услуге, углавном изводимо радове који се ослањају на градски буџет. Овог тренутка потражујемо

око 200 милиона, каже Миловановић.

Асфалтна база, како он каже, јесте решење, али то опет зависи од буџета. Град је већ определио локацију уз погон „Нискоградње” у индустријској зони. Уколико се у томе успе, за 2013. године, у план је куповина каменолома, док је пројекат изградње управне зграде, како би се преселили у Илићево, такође у припреми.

- Није лако радити у „Нискоградњи”, то је тешак физички посао, плате нису велике, па још су нередовне. Разумем запослене, али страм да није тренутак за штрајк. Завршена је радна верзија програма рационализације, тачно је, било је прекомерно запошљавање, имамо и конобаре, хемијске техничаре, гимназијалце, а недостаје нам неквалификована радна снага, људи који раде на улици. Отворено питам и синдикате, реците имена оних који су вишак, можда ми помогну да решим проблем. Али, и за то су потребне отпремнине или прелазак у друга комунална предузећа, штите их уговори. Вишак је око 50, а да је „Нискоградња” којим случајем приватно предузеће, можда и стотину запослених, закључује Миловановић.

ПОСТАЛА ДРЖАВНА
у града

ско предузеће, јер је са ресорним министарством усаглашен оснивачки акт „Заставе безбедност”. До овог усаглашавања ова фирма је била друштвена. Да би се стигло до жељеног циља потребно је направити још неколико корака. Ипак, према речима директора Славољуба Јовановића, први и најзначајнији корак већ је направљен и сада ће све ићи лакше.

Према његовим речима, сада Влада треба да донесе закључак о оснивачком акту на основу којег се у Агенцији за привредне регистре фирма региструје као деоничарско друштво са ограниченом одговорношћу са стопостотним државним власништвом. Иза тога Влада треба да донесе још један закључак, којим се сва оснивачка права над фирмом преносе граду Крагујевцу. То је процедура која мора да се испоштује. Он сматра да би комплетан посао могао да се заврши до краја године.

На питање шта се добија преласком под ингеренцију града Јовановић одговара да се доби-



ОЧЕКУЈЕ ВИШЕ ПОСЛА И БОЉА ВРЕМЕНА: ДИРЕКТОР СЛОБОДАН ЈОВАНОВИЋ

ја сугурност код обезбеђења посла.

- Ми не прелазимо на буџет града и неће нас плаћати порески обвезници него ћемо морати да зарадимо новац. Мислим да ћемо као градска фирма имати приоритет код добијања послова код јавних предузећа и установа под ингеренцијом града. Када се помене „Застава безбедност” већина одмах

помисли на обезбеђење објеката, спортских манифестација, концерата... Нама је главни део посла сервисирање ватрогасних система и опреме. Сервисирање противпожарних апарата тренутно радимо за „Фијат”, као и код неких коопераната. Од града очекујемо да добијемо посао на сервисирању те опреме и апарата у школама, установама и другим градским ин-

ституцијама. Тај посао је у овом тренутку профитабилнији него класично физичко-техничко обезбеђење, објашњава Јовановић.

Иначе, „Безбедност” тренутно сервисира на хиљаде апарата, хидрантних мрежа, јављача пожара у Војној фабрици, „Камионима”, ФАС-у и фирмама не само некадашњег система „Застава”.

Иначе, према новим законским прописима локалне управе, на својој територији, треба да формирају центре за ванредне ситуације. „Безбедност” има објекте, који су, у време када је „Застава” функционисала као јединствен систем, наменски прављени и коришћени за потребе управо цивилне заштите и територијалне одбране.

У власништву фирме је и Ватро-

гасни дом од 1.400 квадрата. Он је, у време декомпоновања „Заставе” 2001. године без накнаде дат МУП-у на коришћење, а полиција је преузела део радника који су били чланови „Заставине” ватрогасне бригаде. О евентуалној надокнади после преласка под ингеренцију града ће још бити говора, јер у „Безбедности” сматрају да овако или онако ту кирију треба наплатити, макар и кроз доприносе за здравствено осигурање.

Поред овог објекта наменски грађеног, фирма има и Управну зграду од 260 квадрата, која се налази у кругу „Застава камиона”, сервис ватрогасне опреме од 450 и магацине укупне површине од 540 квадрата.

М. ЂЕВИЋ

MLADENCIMA POKLON
-DIGITALNI FOTOAPARAT
-VIDEO SNIMAK
-CELE SVADBE
-100 FOTOGRAFIJA
-PHOTOBOOK

T.C Radnički tel. 063/21 88 33
27.marta Kragujevac 064 229 38 27

СЈАЈ И БЕДА КРАГУЈЕВАЧКОГ СТАНДАРДА

Једни имају све, други немају ништа

Док многи грађани воће и лекове купују на комад, месо на граме, угаљ на цакове, нигде не иду и носе половну гардеробу, има и оних којима и у оволикој економској кризи ништа не недостаје. Први су још увек у „долини глади“, други у благостању, али кад их статистика „промеша“ – Крагујевац изгледа као град пожељан за живот

Пише Јаворка Станојевић



КАД СЕ ПОГЛЕДАЈУ ЛЕТЊЕ БАШТЕ СТИЧЕ СЕ УТИСАК ДА СМО ПУНИ ПАРА

Крагујевац, који је у прошлог деценији прешао тежак пут од „долине глади“ до града у успону који се сврстао у ред најпожељнијих средина за стране инвеститоре, данас, ипак, није место благостања за неке своје становнике. Иако бројке показују да запослени Крагујевчани месечно, у просеку, зараде 40.885 динара, статистички подаци говоре да је 2005. године радно место имало 53.385 њих, а да је, пет год-

ина касније, број запослених пао на 40.037.

Они који су 2005. радили са порезима и доприносима зарађивали су 273 евра, док данас уз, свакодневни скок курса, бруто зарада износи око 470, а у коверти се нађе 340 евра. То је нешто мало испод нивоа у 2008., када су просечне бруто зараде у Крагујевцу вределе 480 евра. Колико је ово утицало на куповну моћ није

лако рећи, јер се већина не може похвалити срећом да прима просечну крагујевачку плату коју сања и све већа армија незапослених. Мада овдашња Филијала Националне службе запошљавања бележи пораст броја запослених, упоредо се повећава и ред у коме стоје они који чекају посао. Тако је цифра од 19.704 тражилаца посла 2001. до октобра 2011. скочила на 22.251.

Парадокс да истовремено расте број оних који траже посао и оних који се запошљавају делом је последица доласка радне снаге из других средина привучене перспективама које се отварају оживљавањем аутомобилске индустрије. Главни разлог, међутим, лежи у новом моделу понашања послодавца који радну снагу нерядо примају у стални радни однос. Тако је, од почетка ове године,



МАРКО ТОДОСИЈЕВИЋ СА КОМПЛЕТНОМ ДУВАНСКОМ „АПАРАТУРОМ“

„Шкија“ је била и остала најефектнији вид борбе против несташице, поскупљења и „кварења“ индустријских цигарета. Највећа предност је у мотању цигарете које изскује доста времена, а оне са слабијим живцима доводи у стање агоније. Због тога, конзумирање дувана се драстично смањује, „гребатори“ беже од њега к'о ђаво од крста, а у цепу остаје више пара

Иако је можда мало ко очекивао, поготово старије генерације, да ће поново на улици видети и омирисати чувену „шкију“, у последњих шест месеци до годину дана, стари, добри дувани за завијање малим корацима враћа се „у моду“. Сумња у квалитет дувана и „адитива“, глобална кампања против пушења, а посебно константан раст цена цигарета, сасвим сигурно утицали су да се из стаклених витрина поново изваде чувене машинице за ролане, ко их је сачувао, или купе нове.

Истина, пушачи средњих година сећају се и да је не тако давно, у време НАТО бомбардовања, дувани на меру такође био једна од опција, не толико због недостатка новца колико због несташице цигарета услед санкција, но, већ са првим данима Кумановског мира, брзо је испарио са српских пијаца.

■ Да ти се смучи док „смоташ“
Данас се, 2012. године, по речима тридесетогодишњег Марка Тодосијевића, који се „прешалтовао“ на овај дувани пре пет-шест

„ОДГОВОР“ ПУШАЧА НА ПОСКУПЉЕЊЕ ЦИГАРЕТА

Дуван на мотање поново ХИТ

месеци, може пазарити на било којој боље снабдевеној трафици или бензинској пумпи.

– Иза себе имам пушачки стаж од 16 година, а за „мотање“ сам се одлучио из неколико разлога, при чему предњаче квалитет и повољна цена. Раније сам конзумирао цигарете „камел“, међутим, последњи пут када сам погледао кошталу су 170 динара, сада су можда и скупље. С обзиром да сам пушио између једне и две пакле дневно, то је постало финансијски неиздрживо, прича Марко.

Но, као велики љубитељ дувана, није желео да га се у потпуности одрекне, већ донекле смањи број попушених цигарета. А дувани за мотање је као створен за то:

– Мада имам машиницу, одлучио сам се за ручно завијање, јер у томе је и највећа драж при конзумирању овог дувана. С друге стране, веома је ефикасно за одвикавање, пошто је потребно много вежбе и вештине да се то успешно уради. Отуд изгубиш жељу да запалиш цигарету кад си свестан потребног труда да се она лепо „урола“.

Резултат после шест месеци је – свега десет оваквих цигарета дневно. Тачније, паковање од 40 грама, од ког се може направити између 20 и 30 цигарета, траје му цела три дана. Сем тога, још једна негативна страна, или позитивна како већ он

гледа на то, је и гломазна машинерија која се са собом носи где год се пође: кеса са дуваном, машиница и паковање ризле, плус упаљач или шибица. Довољно је себе замислити на свадби или, далеко било, сахране како завијате цигарету или, још боље, на стадиону по ветровитом и кишном времену. И поред тога што се у те сврхе направи неколико цигарета па понесе са собом у табакери, Марко из свог искуства говори да то и није тако као што изгледа:

– У почетку сам и ја тако радио, направим више комада пре него што кренем негде где ћу дуже боравити, међутим, једноставно после неког времена то постане мрско, па правите искључиво онда када ћете и дувани.

Смањење трошкова, најзад, не огледа се само у томе што је неизводљиво да, кад проради жеља запалите цигарету током вожње и у сличним околностима, већ се овако врло ефикасно ослобађате „жицања“. Када „гребатор“ затражи

стални посао добило само 579 Крагујевчана, што је три пута мање у односу на 1.876 који су запослени на одређено време.

■ Мање меса, више поврћа

Иако се из овог примера може видети да чак и прецизна математичка наука може дати варљиву слику, друга статистичка бројка говори много више. Републички завод за статистику је, на име, објавио да од хиљаду Крагујевчана посао има њих 230. Мада се у овој рачуници налази и становништво које није радно активно, ипак остаје чињеница да сваки од запослених мора зарадити за више од петоро суграђана. У групи која чека да неко својим радом напуни испражњене фондове налази се око 40.000 пензионера.

Упркос томе да су њихови чекови танки, они су постали једна од ретких групација која сваког месеца може рачунати на сигуран при-

СНАЛАЖЉВОСТ У БЕСПАРИЦИ

Живот на рате

На крају не треба занемарити ни повећу групу оних који су усавршили технику трошења онога чега немаш. Користећи картице, чекове, кредите, пребацујући са рачуна на рачун, позамљујући овде да закрпиш онде, бројни Крагујевчани којима примања то не дозвољавају успевају да се свакодневно возе колима, купују скупу гардеробу, ЛЦД телевизоре, паметне телефоне, фенси таблет рачунаре, путују на егзотична места, школују децу на приватним факултетима.

■ Огромна тражња

У локалној „Табакерији“, у Улици Милоја Павловића, у понуди је „велетабак“ и „домаћи херцеговачки“, цена се креће од 200 до 300 динара за 40 грама, а запослени кажу да је тражња огромна:

– Можда нећете поверовати, али не можемо да постигнемо колико се продаје. Чим стигну набављене количине, готово одмах се распрода. Купују сви одреда, и стари и млади, с тим да то чине углавном они који желе да смање пушење или престану у потпуности.

Паковање ризле овде стаје од 40 динара навише, зависно од тога да ли је у питању дужи папир и да ли је укључен и филтер. Машинице се могу пазарити за суму од 400 до 850 динара. Уколико се одлучите за најскупље, уз њих у комплекту иде и табакера. Напокон, у понуди има и дувана за жвакање који стаје 400 динара за кутијицу величине шибице, а занимљиво је да и за њега има интересовања, посебно међу млађом популацијом.

Од остале понуде највише се купује холандски дувани за мотање и то марке „ван нел“ и „драм“, који коштају 250, односно 220 динара. Разумљиво, вртоглави скок цена утицао је и на развој

ЧЕТРДЕСЕТ ГРАМА ДУВАНА КОШТА ОД 200 ДО 300 ДИНАРА



ход, па су дани у којима стижу пензије празници за трговце. Пуне корпе у самопослугама и цегере на пијаци старији Крагујевчани себи, међутим, могу да приуште само два пута месечно. Већина, наима, на грбачи има породицу у којој, због свега што нам се у прошлости подешавало, бар две генерације нису добиле шансу да обезбеде сигурна примања.

Ови транзициони губитници који су изгубили посао, а други нису успели да га добију или цроче код приватника за бедну надницу, крај лета дочекују пратећи вести о расту евра и инфлације, смањењу кредитног рејтинга земље због кога неће бити нових радних места, празној државној каси коју треба пунити новим наметима, погубним последицама суше које ће се неминовно одразити на цену хране. Тако „припремљени“ лакше подносе свакодневне стресове које изазивају увећани рачуни за комуналне и поскупљења у трговинама, у које, углавном одлазе онда када су тамо чувене „акције“. Овај вид јефтине куповине, који трговци не одобравају зато што брину за сиротињу него због тога што им смањена куповна моћ опасно угрожа профит и опстанак,

није, међутим свима доступан. Јер, да би искористио погодност акцијског снижења потенцијални купац, ако нема кеш, мора приложити картицу или чек као гаранцију да ће рачун бити наплаћен.

Транзициони губитник, због тога што нема ни стваран ни пластични новац, мора у комшијску радњу по знатно скупљу робу коју ће му дати на „рецуку“. Оваква трговина обострано је корисна, пошто „рецака“ и трговцима представља сламку спаса помоћу које све теже пливају поред „крупних риба“ које на све стране отварају мегамаркете. Зато власници мањих радњи често неке основне производе, попут хлеба и млека, продају без марже, па чак и свесно иду у губитак, јер рачунају да ће, уз њих, продати још нешто скупље робе. Скупљи производи, међутим, све ређе доспевају у корпе Крагујевчана, јер су многи приморани да се одричу свега што није неопходно. Нове цене меса отањиле су шницле и проредиле месне оброке, али се у летњим месецима то лакше подноси због добре понуде јефтиног поврћа на пијацама. Ипак, и пијачни продавци кажу да се све чешће, уместо на килограм, роба продаје на комад, а исто је и у трговинама Воће је овог лета, такође, луксуз, па је повремено чашћавање лубеницом ретка прилика да га и родитељи, који тек



ПОЛОВНА ГАРДЕРОБА ЗА ОНЕ КОЈИ ЈЕДВА НАМИЧУ КРАЈ С КРАЈЕМ

понекад деци могу да приуште по коју воћкицу, окусе.

■ Стезање, али и луксуз

Кад летњу јефтиноћу замене највљени скупии прехранбени производи, на које, су становници региона Шумадије и Западне Србије, у јуну трошили 40,2 одсто месечних примања, није искључено да ће и пун тањир сваког дана за многе постати луксуз. Инфлаторни удар који вуче цене натерао је многе крагујевачке домаћице да смање потрошњу хемијских и средстава за хигијену. Први на удару нашли су се омекшивачи, регенератори, купке, дезодоранси. Стезање каиша

вају, крпе крај са крајем... могу само да шетају трговинским центрима који блеште гламуром најпознатијих светских брендова. Мада и у већину ових радњи купци залазе само у време великих акцијских снижења, па се стиче утисак да зврје празни, то што не стављају катанец у браву говори да у граду има довољно оних који не морају гледати на сваки динар.

Слику доброг живота коју стичу бројни странци који ових дана пословно бораве у граду допуњују, током читавог дана, препуне летње баште кафића и ресторана у којима кафа кошта од 100 до 200 динара. Поглед на лепо обучени нас-

мејани свет који се башкари у меким столицама, расхлађен распршеном воденом паром, никако не асоцира на средину у којој људи купују угаљ на цак, воће на комад, детерџент на чашу... Стога обичан човек, који у тим баштама не препознаје лица пријатеља, пита ко су ти безбрижни суграђани којима претиче за скупа пића, егзотичне послатице, вечеринке у ресторанима, цигарете од 200 динара, мобилне телефоне вредне више стотина евра. Да им у комшилуку живе они којима свака пара није драгоцен а виде и по саобраћајној гужви, која читавог дана влада градским улицама, по скупим колима, велелепним кућама које ничу на месту некадашњих учерица. Мученика који разбија главу како да детету купи књиге и одећу за школу чуди ко покупује сва „киндер јаја“ која коштају 80 динара, па их је готово немогуће наћи у продавницама. Пита се коме је намењен рана од 12.000 динара, који се продаје у једној овдашњој књижари, чији потомци обувају патике, облаче мајице, фармерке, јакне које он не би могао да купи за целу плату.

Део одговора лежи у извештају Пореске управе, према коме су у прошлој години, поред једног приватног предузетника, највише зараде пријавили универзитетски професори и лекари. Значи да би у њиховим круговима требало тражити класу која стандардом одскаче од градског просека. Пошто њих нема тако много, очигледно је да се у бољестојеће сврставају и запослени у јаким државним фирмама, администрацији, врхунски стручњаци који раде за стране послодавце, али и преплаћени неуспешни руководиоци посрнуних предузећа и институција која се издражавају из државне касе, као и и партијски ухлеђивани стручњаци „опште праксе“ којих има свуда где се плате исплаћују новцем пореских обвезника.

Водећи се филозофијом: док траје нека траје, ови уметници пружања преко губер, осим што повећавају огорчење оних који нису били спретни за српску верзију либералног капитализма, чине да некадашња „долина глади“, бар споља, заличи на српски Детроит. Могуће је да су ови оптимисти без покрића весници очекиваног бољег живота у коме пуна колица у самопослуги неће бити недостижни сан већине житеља овог града који, упркос великим развојним потенцијалима, не може да избегне последице кризе која дрма државу и свет.



МОЖЕ СЕ ЗАВИЈАТИ РУЧНО И МАШИНИЦОМ



сиве економије. Већ поменуте 1999. године овакав дуван стизао је из Ровиња, бар ако је веровати тадашњим пијачним продавцима. Данас се на пијаци, „испод теге“, и под условом да сте човек од поверења, може добити и за сто динара на меру, при том, помињу се две земље порекла: Босна и Херцеговина и Албанија. На интернету се може наћи и македонски за 170 динара, а бизнис се развио већ до те мере да се могу купити и готове,

већ намотане цигарете и то 900 динара по боксу.

У Републици Српској већ неко време влада права јагма за дуваном за завијање, па су се и бројни пољопривредници преко ноћи преоријентисали на ову културу, при чему, наводно, добар део урода завршава и на тржишту Србије. Стога, пасионирани пушачи плићег цепа још увек не морају да брину - фабричке цигарете имају алтернативу. *Никола СТЕФАНОВИЋ*

КАКО ДА СЕ УШТЕДИ КОЈИ ДИНАР ВИШЕ

Јагма за бајатим хлебом и пецивом

Јучерашњем хлебу некада се радовала стока, а данас има све више оних који им и то парче узимају из уста. Навала је толика да поједини пекари зову муштерије да им се стари хлеб не би распродао

Све је мање оних који се сећају година после Другог светског рата. Ништа чудно, с обзиром да је већина тих људи већ добро загазила у осму деценију живота. Но, они најстарији сигурно одлично памте период у коме су одрастали по опустошеној земљи и општој глади која је овим разореним простором завладала. И млађима је данас познат израз „Труманова јаја“, као синоним за целокупну храну из хуманитарне помоћи коју су САД слале у послератну Југославију и на којој су, практично, стасали дедови, бабе, очеви и мајке свих нас из модерног доба. Најсиромашнији међу сиромашнима, и то је познато и много пута препричавано, за оброк су често имали кувано корење и репу. Хлеб је био благодет.

Седам деценија касније однос према храни, под ударом вртоглавог економског пада Србије, као да се поново мења, те оно што је донедавно било незамисливо сада постаје уобичајено. И сами трговци, схвативши да је враг однео шалу, окренули су се другачијем приступу, па се сада на сваком кораку муштеријама нуди половна роба. Разлика је само у томе што више није реч о аутомобилима и техници, већ гардероби, а напослетку и - храни. И мада је ба-



У ПЕКАРИ „ЈЕФТИЋ“ КАЖУ ДА ЈУЧЕРАШЊЕ ПЕЦИВО БРЗО „ПЛАНЕ“

јатог хлеба и раније било у понуди, тај се рест донедавно куповао искључиво зарад прехране стоке. У сивој садашњици све је више оних који га износе и на породичну трпезу.

„Житопродукт“ одавно даје попуст на сав бајати хлеб који се врати у погоне, па је тако цена једног петнаест динара, што је и више него душло јефтине од малопродајне цене у продавницама. Иако се од појединаца из управе могу чути незваничне тврдње да људи траже и купују у великом броју овај стари хлеб себи за исхрану, од порттира и запослених у пекари дознали смо да још „није дотле дошло“.

Углавном долазе и даље да би куповали за стоку, мада и то слабије сада преко лета. Мање су и поруцбине из продавница, пошто је још време летњих одмора, те пошто је пала тражња можда са стране делује да људи у мањој мери купују. Али, искрено, не сећам се да је

неко у последње време дошао да купи само један или пола хлеба, каже један од двојице порттира на улазу градског млина.

Но, да интересовања има говоре огласи у пекарама. Наима, у појединима су већ неко време изложена обавештења да се јучерашње пециво и хлеб могу купити по душло нижој цени. Једна од таквих је пекара „Јевтић“ где, скоро као нове, можете добити кроасане са кремом или пужиће са сиром за једва двадесетак динара.

- Све се прода, и хлеб и пециво, чак и пре него свеже. Има људи који купују, на пример, само бајат хлеб, неки од њих су нам оставили и своје бројеве телефона да их позовемо кад изнесемо на продају и да им сачувамо док дођу. И не само то, могу да вам кажем, а рођена сам овде па знам, не купују само сиромашни него и они који имају мало више новца, каже радница за пултом.

И стварно. У једанаест часова изјутра, када смо се затекли у пекари, нема ничега од јуче што бисмо могли да паразимо, а радница нас додатно убеђује да „има неког пецива које је чак и боље и сочније такво него када је свеже“.

Лажна утеха или сува истина, тек некад у пролазу можете чути оне старце са почетка приче како мрморе намрштено кроз усне: „Још није криза чим хлеба има по контејнерима“.

Н. С.

КОЛИКО РОДИТЕЉЕ КОШТА ПРВИ СЕПТЕМБАР

Цела плата стане у ђачку

Само за уџбенике потребно је издвојити од десет до 14.000 динара, што је за око 30 одсто више него лани. Неколико хиљадарки оде и за нови ранац и школски прибор, а пожељне су и нове патике, фармерице, јакна... Уз то, додатани трошкови следе тек након првог септембра: целодневни боравак, ужина, осигурање, екскурзије...

За неколико дана звоно ће огласити почетак још једне школске године. Већини родитеља крагујевачких ђака, међутим, већ данима звони у глави јер им је у школску торбу стала готово читава августовска плата. Наиме, само за уџбенике потребно је издвојити од десет до 14.000 динара, што је за око 30 одсто више него прошле године. Још неколико хиљада потребно је за нови ранац, перницу и школски прибор, а деца би желеле и нове фармерице, јакну, патике... Но, то није, крај, додатани трошкови следе тек након првог септембра, у виду целодневног боравака, ужине, осигурања, екскурзија и сличних „ситница“.

- Ово бесплатно школовање сваког месеца ме кошта по десетак хиљада динара, вајка се Јована мајка двоје ђака, додајући да је 1. септембар, ипак, главни удар на кућни буџет.

■ Са списком у рукама

У књижару „Мост“ ових дана тешко је ући, пошто муштерије непрекидно улазе са списковима у рука-

ма. Неки родитељи купују ђутуре читаве комплете књига, а својим наследицима дозвољавају да сами изаберу перницу и ранац не питајући шта кошта, иако је за неке ранчеве потребно издвојити и читавих 12.000 динара! Већина, ипак, пажљиво гледа цене и набавља само оно што се мора.

- Без двадесетак хиљада у ђачку тешко је опремити ђака, чак и када на сваки начин гледате да уштедите, јер нису ту само књиге и свеске, већ и нове патике, фармерице. Већину уџбеника већ смо набавили. Проблем је, међутим, што дете не може да узме књиге од старијих другова, иако иду у исту школу, јер је наставницима дозвољено да бирају, па се списак уџбеника сваке године мења. Ипак, за већину неопходних књига снашли смо се и сада смо дошли да докупимо само оно што нисмо могли да пронађемо. Ипак и за тих неколико књига морам да дам 2.600 динара, али смо направили велику уштеду, пошто комплет књига за осми разред кошта 11.500 динара, каже Бранислав Милић, тага осмака. По речима Бојана Савића, продавца у књижари „Мост“, добар део купаца сналази се попут нашег саговорника Бранислава. Међутим, није мали ни број Крагујевчана који за своје ђаке набављају комплете књига.

- Отприлике је ситуација пола-пола. Има и оних који купују по неколико уџбеника, али је исто толико родитеља који набаве све са списка који су добили у школи. Имамо књиге за све разреде основних

У КЊИЖАРИ „МОСТ“ ВЕЋ ИМА ДОСТА КУПАЦА



ЦЕНЕ УЏБЕНИКА ВЕЋЕ ЗА ТРЕЋИНУ НЕГО ЛАНИ

књига, најчешће муштерије су родитељи основца. У овом моменту на традиционалној берзи половних уџбеника код Суда постоји само један штанд, али ће од 1. септембра конкуренција бити много већа.

Код Милоша Здравковића, који продаје половне уџбенике, цене су знатно ниже него у књижарима.

- Комплет књига кошта између четири и седам хиљада динара. Имамо уџбенике свих издавача, а ових дана стићи ће нам још једна велика испорука. Купаца има, али се надамо да ће их, како се буде ближе први септембар, бити још више. За сада иду углавном књиге за основну школу. Средњошколаца је међу муштеријама више тек када почне настава, пошто они тек тада сазнају шта им је све потребно, каже Здравковић.

Код овог уличног продавца уџбеници се не морају само набавити, већ он свима нуди прилику и да уштеде неки динар, односно зараде на својим старим књигама. У зависности од тога у каквом стању се половни уџбеник налази, откупљује га по цени која се креће од 50 до 150 динара.

■ За ранац и 12.000 динара

Традиционално највећег трошка приликом пуњења ђачке торбе ове

и средњих школа, осим оних које ће ђацима стићи од Министарства просвете. За ученике виших разреда основних школа комплет кошта између 10.000 и 13.000 динара, док су уџбеници за средњошколце нешто скупљи и у просеку коштају око 13.000 динара. Цене су у односу на претходну годину веће за око 30 одсто, па сваки уџбеник у просеку кошта око 700 динара, објашњава Савић.

За нове уџбенике, по речима нашег саговорника, највише ће се истрошити родитељи гимназијалаца, јер комплет за први разред кошта 14.000 динара.

Да ли због цена или због нечег другог, тек ових дана у књижарима, али и код уличних продаваца половних



УЛИЧНИ ПРОДАВАЦ МИЛОШ ЗДРАВКОВИЋ КАЖЕ ДА ДОБРО ИДЕ И ПРОДАЈА СТАРИХ КЊИГА

ћина наставног кадра. Чињеница је да су се овакве листе правиле и претходних година, али се број запослених у сштини није смањивао већ се негде и повећавао. Упркос обавези да се за попуњавање слободних места узимају наставници са листе, у већини школа, при том мислим и на крагујевачке, то није чињено већ су директори запошљавали људе са бироа, каже Милан Јевтић из Уније синдиката просветних радника.

Од Министарства просвете синдикат тражи да се мрежа школа рационализује, уведе јединствена база просветних радника за целу Србију како би се избегле манипулације и убацивање нових људи у образовни систем, као и враћање добровољног изјашњавања за напуштање посла.

- Ми смо и даље незадовољни чињеницом да стратегија образовања није усвојена, да



НЕМА ДОБРОВОЉНОГ ИЗЈАШЊАВАЊА ЗА ОДЛАЗАК: МИЛАН ЈЕВТИЋ, УНИЈА СИНДИКАТА ПРОСВЕТНИХ РАДНИКА

сетак захтева. Остаје да видимо да ли ће министар коначно „преломити“ и дати им оно што траже или ће још једна школска година проћи у натезању.

М. О.

За први септембар никако се не би могло рећи да је омиљени датум ђака, родитеља и наставника. Свакако то неће бити и овај који нам следи - ученици се тешка срца опраштају од летњег распуста и одмора, родитеље чекају велики новчани издаци за књиге, прибор и све остало што школа подразумева, а просветни радници страхују хоће ли задржати радно место или пун фонд часова.

Књиге су на време стигле, али су скупље чак 30 посто него лани, опрема и гардероба за децу такође. Школе су «дотеране» за почетак наставе, али је ђака мање и у некима нису попуњени сви смерови, па следи «прегруписивање» одељења или чак и затварање, што појачава страх и онако уплашених наставника да ће остати без посла - на подручју које покрива овдашња Школска управа већ је направљен списак са 233 имена оних који ће ове школске године бити вишак



НАЈСКУПЉИ РАНАЦ КОШТА 12.000 ДИНАРА

ВИШАК ПРОФЕСОРА

Прети још један штрајк

На списку „прекобројних“ у школама у Шумадији, према прелиминарним подацима, налазе се 233 имена, од тога 28 предавача у септембру комотно може да остане код куће, пошто неће имати ни један једини час

Због мањег броја ђака и ове године први септембар крагујевачки просветари чекају са зебњом. Ових дана навелико се у Школској управи праве спискови вишкова запослених. Иако листе још увек нису коначне, већ сада се зна да ће списак оних који су делимично остали без норме или постали технолошки вишак бити подугачак.

На списку „прекобројних“, према прелиминарним подацима, налазе се 233 просветна радника на подручју које покрива Шумадијски округ, од тога 28 у септембру комотно може да остане код куће, пошто неће имати ни један једини час. Међу запосленима за чијим је радом делимично престала потреба налазе се подједнако и наставници и професори свих предмета. Од 28 који су технолошки вишак већину чине наставници разредне наставе, односно учите-

љи, мада има и професора математике, физичког васпитања...

- Паралелно са листом вишкова прави се и списак потреба за кадровима које имају овдашње основне и средње школе. На жалост, шансе да предавачи који су у једној школи постали вишак преузму део фонда у другој нису велике. За сада су, наиме, потребе за кадровима исказале углавном средње стручне школе и то за наставницима стручних предмета. У питању су Политехничка, Друга техничка, Медицинска и Туристичко-угоститељска школа, кажу у Школској управи.

На овакав сценарио просветари су мањевише већ навикли, формирање листа вишкова пракса је већ неколико година. Међутим, оно што им „бодје очи“ овога пута је чињеница да нема добровољног изјашњавања за одлазак са посла.

- Добровољно изјашњавање ове године практично је укинута и то представља велики проблем јер ће они којима је остало мало до пензије остати да раде, а млађи људи ће остајати без посла. Ми у овом моменту немамо још увек увид у листе, али је министар просвете пре неколико дана изнео податак да је на нивоу Србије вишак око 29.000 запослених у просвети, што је тре-

није урађена рационализација мреже школа, нити уведен другачији начин финансирања, што би допринело да се систем спаси од урушавања. И даље се са локалним самоуправама натезамо око плаћања јубиларних награда, али и трошкова превоза. Практично ни један од наших дугогодишњих захтева није испуњен и зато ћемо, готово је сигурно, 3. септембра одржати штрајк упозорења, најавује Јевтић.

Ових дана Унија синдиката просветних радника састаће се са министром просвете Жарком Обрадовићем и претди му листу на којој се налази триде-

У КРАГУЈЕВЦУ 22.000 ЂАКА

торбу Празно више од сто клупа

године биће ослобођени родитељи чија деца иду у ниже разреде основних школа. Наиме, програмом бесплатних уџбеника, који спроводи Министарство просвете, ове године обухваћени су сви ученици од првог до четвртог разреда.

- Ђаци првог, другог и трећег разреда добиће половне уџбенике које је користила претходна генерација, док ће за четвртаке бити набављене нове књиге. Наравно, нови радни листови биће подељени и млађим разредима, каже Срђана Светозаревић, саветник у овдашњој Школској управи.

Ипак, и родитељи ђака нижих разреда имаће трошак око књига, пошто у комплете за ниже разреде не спадају и уџбеници за енглески језик, већ се они набављају посебно. Понекад тај трошак и није баш ситан - комплет за енглески језик појединих издавача кошта 1.500 динара.

На жалост, нису само уџбеници ти који 1. септембра родитељима истерују новац из џепа. Свеске, оловке, бојице, блокови, вежбанке, па ранци и пернице, резала и гумице и још безброј ситица могу, уколико се на вољу да дечијој машти, да олакшају новчаник и за десетак хиљада динара.

У крагујевачким књижарама свеске по комаду коштају од 30 до 200 динара. Цена перница креће се од неколико стотина па до 2.000 динара, уколико се се ради о онима које се продају напуњене оловкама, бојицама и фломастерима. Минимум који је потребно издвојити за нови ранац је „једна црвена“, чак и код Кинеза, међутим, деца се за њих ретко хватају. Модернија ђачка торба, украшена ликовима јунака из цртаних филмова, кошта од 3.000 до 5.000 динара. Најскупљи ранац у књижари „Мост“, уз који иде и пуна перница, мала ташница и торба за патике, има цену од читавих 12.000 динара.

Дрвене бојице коштају стотинак динара, блок око 60, а још толико треба издвојити и за адекватну кесу, техничке оловке продају се за око 100, а квалитетнији фломастери по цени од 250 до чак 750 динара.

Списку трошкова овде, међутим, није крај, чак и уколико се не планира набавка нове гардеробе и обуће, јер ће већ првог септембра, као што напомену смо на почетку, родитеље дочекати нови удар на џеп у виду целодневног боравака, ужине, екскурзије...

Марија ОБРЕНОВИЋ

У крагујевачким основним и средњим школама ове године остаће празно више од сто школских клупа. Толико је, наиме, ђака мање него што је то случај био лани. На први поглед - разлика није велика. Број првака се у основним школама у односу на прошлогодишњи смањено за шездесетак, слична је ситуација и када је у питању први разред средње школе.

Школско звоно први пут ће ове године зазвонити за 1.717 дечака и девојчица, колико ће, према подацима Школске управе, лањских предшколаца за неколико дана постати ђаци прваци. У средњим школама биће их свакако нешто више, мада је број оних који су у Крагујевцу завршили осми разред 1.769, али се очекује долазак око 400 ученика „са стране“, па ће их укупно бити 2.181.

Гледањем ових бројки лако би се могло закључити да број ђака у крагујевачке основне и средње школе не прате тренд који постоји на нивоу Србије, која каже да је од 2002. до 2010. године у основним школама ђака мање за око 100.000 или 15,5 одсто, док је у средњим број ученика смањен за 7,86 процената, али није баш тако.

- Тачно је да се број ученика који уписују први разред основних и средњих школа није последњих година драстично смањивао већ тек за неколико десетина. Међутим, уколико се упореде извештаји о упису старих десетак или 15 година са овим данашњим, пад је много очигледнији. Некада је у сваком разреду било и по 2.500 ученика, а



У СРЕДЊЕ ШКОЛЕ УПИСАНО 2.180 ЂАКА

Школско звоно први пут ће ове године зазвонити за 1.717 дечака и девојчица. Толико ће лањских предшколаца за неколико дана постати ђаци прваци. У средњим школама биће их свакако нешто више, мада је број оних који су у Крагујевцу завршили осми разред 1.769, али ће „крвну слику“ поправити око 400 ученика који долазе „са стране”

данас је тај број далеко испод 2.000. Укупно у основним школама ове године биће 13.800 ученика, а у средњим око 8.400, каже Срђана Светозаревић, саветник у Школској управи.



СРЂАНА СВЕТОЗАРЕВИЋ, ШКОЛСКА УПРАВА

И ове године највише ђака уписаће основне школе на територији ширег центра града, али ће на ободима бити и оних са мање од десет ђака. Школа у Ациним Ливадама, затворена прошле године, читаву ову, али и следећу, извесно је, причекаће не би ли на кроз

њена врата поново ушао неки првак.

Средњошколци су се, по „традицији“ пре неколико месеци „тукли“ за место у Медицинској, Економској школи или Првој крагујевачкој гимназији. Тамо је већ након првог уписног рока било дупке пуно, а ко год је могао тражио је шансу да се упише као прекобројан. У неким школама, међутим, постоји могућност да поједина одељења, иако су постојала у конкуренци Министарства просвете, након 1. септембра ипак буду затворена.

- Постоје у неколико школа у Шумадији образовни профили на које се уписао мали број ученика. Ђацима у таквим одељенима школе ће морати да понуде прелазак на неки други смер или ће тамо где то бу-

де било могуће бити вршено спајање разреда, али тек након изјашњавања ученика, објашњава Срђана Светозаревић.

Када су школски програми у питању, може се само констатовати да за сада нема пуно оделоња новог. Нека доскора огледна одељења прећи ће на „регуларни“ рад. Потпуно нов образовни профил „избацила“ је само Прва техничка школа, која ће од ове године почети да школује прву генерацију електротехничара информатичких технологија.

Национални просветни савет и Министарство просвете током претходних месеци нису најављивали било какве промене планова и програма, међутим, није искључено да то учине кад школска година увелико почне, као што је то био случај лани са реформом гимназијских програма.

Поједини ђаци, ипак, могу да очекују новине од септембра - нови амбијент за учење. Већи део послова на сређивању школских објеката, које је планирала локална самоуправа, ови дана биће завршен. У овом моменту увелико се ради и санација наптрлина на појединим учионицама и у кабинетском делу Основне школе „Станислав Сремчевић“, за шта је буџетом планирано 1,8 милиона динара.

Школу „Наталија Нана Недељковић“ у Великом Пољу ускоро ће красити нова фасада, а биће офарбана и столарија. У Првој техничкој школи биће санирана хидрантска мрежа, а ситнији радова биће и у школама „Радоје Домановић“, „Живадинка Дивац“ и „Светозар Марковић“. Једно је ђаци школе у Голочелу морати да сачекају до октобра како би сели у своје учионице, пошто ће реконструкција бити завршена тек тада.

М. О.

ГРАД ФИНАНСИРА ЦЕЛОДНЕВНУ НАСТАВУ

Боравак и за четвртаке

Која год школа у граду је имала могућност да део простора преуреди протеклих година искористила је да у своју понуду уврсти и продужени боравак или целодневну наставу. Могућност да дете остане у школи након наставе, и то под надзором стручног кадра, за запослене родитеље

представљала је право олакшање. Међутим, остатак у школи, до сада, био је могућ само за ђаке првог и другог разреда.

Од 1. септембра, захваљујући локалној самоуправи, та могућност биће дата и трећацима, а у неким школама и ученицима четвртог разреда.

- Велики број људи у граду ради од девет до 17 сати, у „Фијату“ су такође смене продужене, па је за многе родитеље ученика млађих разреда представљало проблем да деца остају сама код куће након завршетка часова. Ми смо тај проблем препознали и у договору са школама одлучили да на нивоу града, свуда где постоји интересовање и просторни капацитети, организујемо целодневни боравак за ђаке. Из неколико школа већ смо

добили повратну информацију да су родитељи заинтересовани и да ће групе бити организоване и за трећацима. Школа „Светозар Марковић“ имаће целодневну наставу и за ученике четвртог разреда, каже Драгослав Милошевић, члан Градског већа задужен за образовање.

Кроз пројекат „Асистент у настави“ биће ангажован потребан број наставника разредне наставе који ће водити бригу о ђацима. Њихове зареде биће финансиране из градског буџета, али ће родитељи који се изјасне да им деца остају у бораваку морати да плате трошкове исхране. Лани је за целодневни боравак требало издвојити од 4.500 до 5.500 динара по детету, међутим, није искључено да ће 1. септембра бити формиран нови, већи ценовници.

ПРИВРЕДНО ДРУШТВО ЗА ДИСТРИБУЦИЈУ ЕЛЕКТРИЧНЕ ЕНЕРГИЈЕ
ЦЕНТАР доо Крагујевац

Радно време од 7 - 15 сати

Благајна у центру:
7 - 18 сати - радним данима
7 - 13 сати - суботом

ПОСЛОВНИЦЕ:
Кнић 510 - 197
Рача 251 - 262
Баточина 842 - 311
Лапово 853 - 710

ЕД Електрошумадија Крагујевац

Централа 307 - 200
Дежурна служба 335 - 195
Прикључци 307 - 368
Пријава стања и рекламације 307 - 233 и 307 - 234

Бесплатан телефонски број за пријаву крађе струје 0800/360-330

STANOVI U IZGRADNJI
MALA VAGA Ugao Starine Novaka i Dušana Sretenovića (bivša Hilandarska)

Obaveštavamo cenjene kupce da smo počeli sa ugovaranjem prodaje stanova u izgradnji!

VISOKI STANDARD GRADNJE:
Šestokomorna PVC, troslojno staklo, roletne, koef. Uw <1 W m², podzemna garaža, sigurnosna vrata, video nadzor, klima, savremeni bežumni lift do 8 osoba, gradsko centralno grejanje.
Investitor: Radivoje Todorović

STRUKTURA STANOVA:
Dvosobni: 40m², 42m²
Trosobni: 50m², 52m², 67m²
Četvorosobni: 70m², 105m²

ZAVRŠETAK RADOVA
21.9.2013

PRODAJA STANOVA: 034/332-441, 063/626-602

ПРОДУЖЕН РОК ЗА ЗАВРШЕТАК ЧЕТВОРКЕ И ШКОЛСКОГ ДИСПАНЗЕРА

Усељење до нове године

Када је средином априла постављен камен темељац за Здравствену станицу број 4, обећано је да ће све бити готово до краја августа. По свему судећи, међутим, грађани ће до уласка у нову „четворку“ морати да причекају још неки месец.

Менаџмент Дома здравља, у чијој су надлежности све здравствене станице, обећава да ће, упркос пролонгирању радова, нови објект у потпуности задовољити очекивања и потребе грађана. Уместо неусловних просторија у објекту у Улици Јанка Веселиновића, који је у привременој употреби већ више од пет година и за који локална самоуправа издваја месечно 12,5 евра по квадратном метру на име закупнине, популарна „четворка“ ће се у новом објекту заузимати више од 400 квадрата у приземљу и на првом спрату. Амбуланта ће бити опремљена најсавременијом технологијом, а биће уведени и електронски здравствени картони.

Директорка Дома здравља др Бранимирка Свилар процењује да ће врата ординација бити отворена за пацијенте, највероватније, око нове године.

- Најављено је да ће радови бити завршени до краја августа, али

Пресељење Здравствене станице број четири, која ће бити смештена у новом објекту у Улици Светозара Марковића, који је требало да буде завршен до краја августа, због пролонгирања радова може се очекивати тек крајем године

је овај рок померен за почетак октобра. Док се све пресели и доведе у функцију, мораће да прође још неко време. Мислим да ће „четворка“ почети са радом у новој згради нешто пре нове године, каже директорка Свилар.

Нова здравствена станица ће, према њеним речима, имати пет ординација са предпростором за тимске сестре, лабораторију, инфопулт са картотеком, две собе за интервенције, инфузиони центар, простор за медицински отпад и заједничку просторију за лекаре и медицинске сестре.

Директорка тврди да ће нови објект бити саграђен према европским стандардима и имаће услове које у овом тренутку не поседује ни један објект овог типа.

Треба подсетити да ће се ова здравствена установа простирати на 1.220 квадратних метара, а састоји се од подрума, приземља и три спрата. Планирано је да служба за здравствену заштиту одраслог становништва користи простор у приземљу од 192 и на првом спрату од 211 квадрата, док је преостали део намењен за потребе школског дис-



ЗАВРШЕТАК ГРАЂЕВИНСКИХ РАДОВА ДО ПОЧЕТКА ОКТОБРА

панзера и саветовалишта. За пацијенте је посебно значајно што се више неће тискати по тесним ходницима који служе као чекаонице, већ је за то предвиђен адекватан и добро осветљен простор. Није заборављен ни лифт, с обзиром на

спратност објекта. Читав објект биће опремљен адекватном опремом, а директорка Свилар нарочито издваја увођење електронских картона.

- У првој фази увођења савремених иформационих система предвиђено је умрежавање унутар наше установе, тако да ћемо имати комплетну електронску базу података за сваког пацијента, од доласка на преглед и лабораторијских анализа, а извештаји ће бити у електронском облику. У другој фази очекујемо умрежавање са Клиничким центром и Филлијалом РФЗ. Захваљујући томе, лекари из Дома здравља моћи ће да се, када је то потребно, консултују са колегама из КЦ, објашњава Бранимирка Свилар.

Она напомиње и то да је планирано да сва дежурства убудуће буду организована у „четворци“, уместо као до сада у „јединици“, с обзиром да се нова амбуланта налази у центру града и да ова локација одговара свим грађанима. Размишља се и о томе да се „угасе“ дежурства у амбулантама у Бресници, на Аеродрому и Станову како би се централизацијом система направила значајна уштеда.

Једино што би могло представљати проблем је нерешено питање паркинг места. Наиме, Дом здравља се обратио надлежнима да испред новог објекта обележе четири, пет паркинг места, али се очекује да ће пробијањем нове улице, у догледно време и ово бити решено.

Треба подсетити да популарна „четворка“ у својој евиденцији има око 17.000 картона пацијента из центра града, док Школски диспанзер има евидентирано 15.000 деце.

Г. БОЖИЋ

Последњих година Бајрам, један од два највећа муслиманска празника, прославља се и у неким градовима Србије у којима је већинско православно становништво, а Бајрамска софра окупља све већи број грађана. И ове године, трећи пут заредом у Пешачкој зони у Крагујевцу, другог дана празника рамазанског бајрама, постављена је Бајрамска софра, која је привукла пажњу великог броја грађана.

Традиција муслимана је да Бајрамска софра буде богата храном и посланицама, као што су баклаве, тулумбе, урмашице, халва... Гости се освежавају безалкохолним пићем и након пригодног говора домаћина служе храном и посланицама са софре. Бајрамској софри прилазе и муслимани који немају новца да себи у својим домовима приуште овакву трпезу.

Србијански муфтија Мухамед Јусуфспахић објаснио је да реч софра састављена од три слова, „с“, „ф“ и „р“, што на арапском значи дружење, путовање уз књигу, суфари.



СЛАТКЕ И СЛАНЕ ЂАКОНИЈЕ НА СОФРИ

АЛЕКСАНДРА ЈЕЛИЋ, СТ

Беседа до

Од предавача са београдског, али и престижних америчких и европских универзитета, Александра ће, заједно са полазницима из Хрватске, Босне и Херцеговине, Црне Горе, Украјине, Молдавије, Албаније и још неколико земаља региона, учити о међународном праву, европским интеграцијама и праву Европске уније

Ја сам Александра Јелић и ја сам Европљанин. Пошћем из земље која се налази на југоистоку јој континеншта. Међутим, није ми баш кристално јасно из кој разлога једна Александра живи у једној, а један Жорж у савим другој Европји. Док и стии Жорж обилази свемир, небо је, за боја, траница, ова друја чами у и золацији, ше се не може крештаи чак ни у оквиријаише слободе? Не заборавише, од самој целаша увек су одвратише његове слује. Студенткиња треће године Правног факултета у Крагујевцу овим је речима одушевила представнике међународне организације „Алпбах“.

ПОЛИЦИЈА

Уместо лисице упуцао комшиницу

Милован В. (51) из Добраче приведен је истражном судији, јер постоје основи сумње да је 19. августа, пуцајући из ловачке пушке у правцу лисице, уместо дивље животиње погодио Наду Ж. (63) из Добраче. Он је лисицу, која му је причињавала материјалну штету, уочи недалеко од Надине куће и у правцу животиње испалио један хитац. Пошто је промашио пуцао је још једанпут и Наду погодио у груди и стомак. Она је пребачена у Клинички центар у Крагујевцу, где је задржана на лечењу.

Милован В. је ловачку пушку узео из куће комшије Јована М., без његовог знања.

У удесу погинуо младић из Рашковића

У саобраћајној несрећи, која се око пола четири изјутра догодила 18. августа у Голочелу, погинуо је Михаило Р. (24) из Рашковића код Кнића. Он је био путник у „форду“, којим је Дарко М. (30) из Кнића управљао неприлагођеном брзином и под дејством алкохола. Возило је слетело преко десне ивице коловоза, ударило у заштитну ограду и вратило се на коловоз, након чега је поново слетело, наставио неконтролисано кретање, ударило у брдо, преврнуло се на кров и запалило.

Михаило Р. је највероватније испао из возила током превртања, повредама је подлегао на лицу места,

Намерно упалио шуму

Због основане сумње да је извршио кривична дела изазивање опште опасности и напад на службено лице у вршењу службене дужности, ухапшен је Петар К. (40) из Забојнице код Кнића. Основано се сумња да је он 19. августа, око 15 сати, док се пешице кретао из Забојнице према Книћу, у Драгушици, на потезу „Чукара“, у шуми, паљењем ниског растиња на три места, намерно изазвао пожар, који се проширио на храстову и борову шуму



површине око 25 хектара. Пожар који је претио да захвати и оближње куће локализовали су ватрогасци из Крагујевца и Кнића, уз помоћ мештана Драгушице и радника ЈП „Србијашуме“. Овом предузећу причињена је материјална штета од око 1,5 милиона динара.

Полицијски службеници су Петра К. пронашли у Книћу, али је он одбио да дође у службене просторије, па је доведен уз употребу средстава принуде. У једном тренутку покушао је да побегне из Полицијске станице у Книћу, при том је физички напао полицијског службеника, па су према њему поново употребљена средства принуде.

док су возач Дарко М. и путник Марко Т. (32) из Драгушице задобили лаке телесне повреде и задржани су на лечењу у Клиничком центру у Крагујевцу.

После задржавања у полицији, возач „форда“ Дарко М. спроведен је истражном судији.

Индијска конопља у Брзану

Крагујевачка криминалистичка полиција је, у атару села Брзан код Батоцине, открила засаде са преко 640 килограма биљке индијске конопље, од које се производи марихуана. Засади су пронађени на више локација, а највећа количина била је поред Велике Мораве. Ово је највећа заплена ове врсте опојне дроге

крагујевачких оперативаца на подручју Шумадије. Пажљиво узгајане стабљике на парцелама у Брзану биле су дуге преко два метра, спремне за брање.

Полиција интензивно ради на идентификацији особа које су узгајале ову биљку.

Мајка и син крали крали папуче за кочење вагона

Припадници Полицијске станице у Лапову привели су истражном судији Зорана М. (26) из Шида и његову мајку Насту П. (53) из Јагодине, због постојања основа сумње да су извршили више кривичних дела. Постоје индиције да су њих двоје у но-

ћи између 15. и 16. августа ушли у магацински простор „Железница Србије“ у Лапову, одакле су присвојили већу количину металних папуча за кочење железничких вагона и носаче металних папуча, у укупној количини од 620 килограма, оштетивши на тај начин „Железнице Србије“ за око 75.000 динара.

Утврђено је и да су Наста П. и њен невенчани супруг Далибор Ј. (29) из Јагодине у више наврата од краја 2011. године улазили у магацински простор Железнице, одакле су отуђили већу количину кочионих папуча и циви за ваздух, као и бакарне трафое и другу робу, у укупној вредности од 463.000 динара.

Полицијски службеници интензивно раде на проналажењу Далибора Ј. као и одузете робе из претходног периода.



БАЈРМАСКА СОФРА У КРАГУЈЕВЦУ

Богата трпеза, даривање и љубав

- Софра је и трпеза, ту, такође, путујемо срцима, једни према другима. Уз ову софру сви треба да се повежемо са Богом, пре свега, али ми се повезујемо и са најмилијима и са свим људима чистог срца. Драго ми је да смо слободни да славио у овој слободној земљи, јер и ми смо Србијанци. Можда има и оних којима није мило што смо овде, али и они су наше комшије. Због њих ми морамо да имамо више и љубави и воље, рекао је Јусуфспахић у Крагујевцу.

Бајрамска софра израз је мира, толеранције, љубави, заједништва и солидарности. Поред ње људи различитих вероисповести пружају руку једни другима. Бајрамска софра у Крагујевцу је још једна слика добре и племените душе овог града и све више људи се окупља око ове ње, рекао је Јусуфспахић, додајући да је смисао ове софре и

Исламска заједница Србије и локална самоуправа, трећу годину заредом, организују обележавање Рамазанског бајрама у пешачкој зони, постављањем Бајрамске софре, која је богата храном и посланицама, али је истовремено израз мира, толеранције и заједништва

у томе да се већинско, немуслиманско становништво окупи око празника крагујевачких муслимана, да га препозна и благонаклоно идентификује, јер сви треба заједно да живимо, а разлике не треба да нас удаљавају, већ управо супротно, да нас зближе.

Јусуфспахић је и овом приликом поновио да проблем молитвеног простора, на који је и претходних година указивано, још увек није ре-

шен, али да је позитивно то што је у међувремену одобрена настава веронауке за припаднике исламске заједнице у крагујевачким школама.

Председник Скупштине града Саша Миленић објаснио је да припадници исламске заједнице често нису склони да користе права која им систем даје, како је рекао, због неке врсте срамежљивости која често проистиче из осећаја припадности мањинској заједници.

- Због тога, рецимо, ниједан ученик у основној школи није похађао верску школу ислама. Схватили смо да треба охрабрити заједницу да и њихова деца могу да користе то право, тако да захваљујући начелнику Школске управе Радојку Дамјановићу и имаму крагујевачком Бајраму Шабанију, између две Бајрамске софре, имамо и прве резултате. Наиме, у две основне школе у Крагујевцу, „Бура Јакшић“ и „Доси-

теј Обрадовић“, одржава се верска настава и за ученике исламске вероисповести, рекао је Миленић.

Према званичним подацима, у Крагујевцу живи око 150 породица исламске вероисповести, а градоначелник Верољуб Стевановић упутио им је честитку поводом овог празника. У њој је наведено да верници у својим празницима траже смисао, срећу и наду за бољи живот. „Нека светлост празника Рамазанског бајрама и ове године подсети на важност међусобног у-

важавања, толеранције, поверења и разумевања без обзира на веру, нацију и политичко опредељење“, поручио је Стевановић.

Иначе, Бајрам представља обележавање краја једномесечног рамазанског поста. Слави се три дана уз богату трпезу са традиционалним специјалитетима, али је ово истовремено и празник даривања. Обичај је да се са поклоницама иде на честитање родбини, пријатељима и комшијама.

Г. БОЖИЋ



МУФТИЈА МУХАМЕД ЈУСУФСПАХИЋ, КАО ДОМАЋИН У КРАГУЈЕВЦУ



КРАГУЈЕВЧАНИ СУ СЕ РАДО СЛУЖИЛИ ПОСЛАСТИЦАМА

УДЕНТКИЊА ПРАВА

Александра Јелић добила стипендију

Иако је Александра Јелић на такмичењу из реторике освојила друго место, ова организација, која окупља младе из земаља Југоисточне Европе и промовише европске вредности, одлучила је да управо њој додели стипендију за летњу школу која се одржава од 13. до 20.



УСПЕШНА КАО БЕСЕДНИЦА, АЛИ ВОЛИ И ГЛУМУ

септембра у Београду. Од предавача са београдског, али и престижних америчких и европских универзитета, Александра ће, заједно са полазницима из Хрватске, Босне и Херцеговине, Црне Горе, Украјине, Молдавије, Албаније и још неколико земаља региона, учити о међународном праву, европским интеграцијама, праву Европске уније и сличним темама.

победнику доносио заиста еминентан жири у коме су, између осталог седели, редитељ Небојша Брадић и садашњи министар правосуђа, као и професори крагујевачког и београдског Универзитета. На такмичењу сам освојила друго место, али су представници организације „Алпбах“ ипак одлучили да мени дају стипендију за Летњу школу у Београду. Клуб „Алпбах Београд“ члан је Мреже европског форума „Алпбах“ из Аустрије, а мрежу чини преко 30 организација широм Европе, каже Александра Јелић. Ова двадесетдвогодишња девојка родом је из Гуче. Завршила је Гимназију у Чачку, а сада је на трећој години Правног факултета. Чињеница да је први пут се огледавши у беседништву стигла до вицешампионског места није случајна. Наиме, Александрина „прва љубав“ је глума.

- Глуму сам волела одувек, али када је требало одредити се за факултет уплашила сам се да је конкуренција на факултетима драмских уметности превелика и да нећу проћи и одлучила сам се за права. Ипак, мислим да ћу и, уколико се одлучим након дипломирања за адвокатуру, имати прилику да кроз право искажем и свој таленат за сцену, прича наша саговорница.

Да има смисла за јавни наступ показала је не само у аматерским представама већ и учешћем у телевизијским емисијама и то иностране продукције.

- Пре неколико година екипа једне британске телевизије тражила је особу која ћем им бити својеврстан водич кроз Гучу током снимања емисије о Сабору трубача и ја сам радо пристала да се окушам у том послу. Исту улогу преузела сам и ове године, овога пута за једну грчку приватну продукцију, прича Александра.

Каже да је добар студент, али не жури просек. Поред глуме и новинарског посла, има још много интересовања.

- Понекад ми је жао што се нисам више потрудила, па ми је просек нешто преко осмице, али занима ме много ствари и некако сам желела да будем активна и ван факултета. Глумила сам, радила помало као новинар, додуше, више сам учила од свог тате који ради за „Спортистски журнал“, пишем и поезију, бавим се и хуманитарним радом и дугогодишњи сам члан Црвеног крста Србије, са задовољством прича се Александра.

Ова фина и паметна девојка ни најмање се не хвали оним што је на први поглед очигледно - својом изузетном лепотом. Ипак, фотографија „усликана“ случајно, током једног од претходних сабора у Гучи од стране једног чешког фотографа, на интернету јој је донело титулу најлепше девојке ове феште.

М. ОБРЕНОВИЋ

ЛЕТЊИ КАМП У ВЕЛИКОМ ПАРКУ

Забава и учење кроз игру



ПРЕ ПОДНЕ УЧЕЊЕ, ПОПОДНЕ ЗАБАВА

До краја августа основци и предшколци моћи ће да уживају у распусту, али и нешто науче уколико се током преподневна нађу у Великом парку. Наиме, као и прошле године, Удружење младих ентузијаста, заједно са Бачким парламентом Прве крагујевачке гимназије, организује за најмлађе Крагујевчане наставу енглеског језика, музичке и драмске радионице и школицу цртања.

Све до 31. августа преподневна у Великом парку биће резервисана за учење, али кроз игру и забаву, а поподневна за провод, односно „Игре без граница“, у којима могу да учествују сви малишани који то желе. И радионице и поподневна забава су бесплатне.

Летњи камп, чији је назив „У име детињства“, лани је током десетак

дана колико је трајао посетило око 300 малишана. Ове године организатори се надају још већем интересовању.

Иначе, Удружење младих ентузијаста чија је идеја организовање овог кампа је невладина, непрофитна организација, основана пре три године. Оснивачи су млади Крагујевчани чија је жеља била да кроз различите активности допринесу младалачком активизму, промовишу праве друштвене вредности и развијају сопствене потенцијале. Данас организација броји 18 чланова, а до сада су већ ома успешно реализовали неколико акција, као што су „Еко стрит парти“, „Хоћу-нећу баш тај факултет“ и „Балкански форум младих“.

М. О.





КРАГУЈЕВАЦ ИСПРАВЉА ГРЕХОВЕ ПРЕМА МИЛОЈУ ПАВЛОВИЋУ

Повратак - ваљда заувек

Спомен биста једног од најугледнијих Крагујевчана у првој половини 20. века прво је из дворишта бивше Учитељске школе „депонована“ у подрум, потом постављена у Великом парку, али заједно са другим споменицима нашла се на мети вандала, порушена и заувек нестала. Трајно обележје Милоја Павловића поново ће бити пред школом која је до гашења носила његово име

Пише Мирослав Јовановић

Испред зграде некадашње Учитељске школе у Крагујевцу, где је још од оснивања Природно математички факултет, од септембра ће поново стајати спомен обележје Милоју Павловићу.

Тако гласи вест у најави.

Милоје Павловић је, подсећање је потребно због млађих али и свеприсутног непознавања наше историје, једна од најугледнијих јавних личности Крагујевца у првој половини 20. века, интелектуалац, ратник и хуманиста, предратни директор Учитељске школе коме се приписују легендарне речи са стрељања 21. октобра 1941. године: „Пуцајте, ја и сад држим час“.



БИСТА ИСПРЕД УЧИТЕЉСКЕ ШКОЛЕ СТАЈАЛА ЈЕ ОД 1965. ДО 1974.

А „поново ће стајати“ зато што је спомен биста Милоја Павловића већ била испред Учитељске школе која је носила његово име, али је она уклоњена кад је школа угашена.

Сада се, свакако, исправља крупна неправда према делу и лику Милоја Павловића која је направљена кад је комунизам код нас „стављан на ломачу“, иако Павловић са тим покретом, нити предратном Брозом Комунистичком партијом, није имао баш никакве везе. Напротив,

био је другачијих идеолошких уверења и није се ни истицао као страначки посленик, већ као педагог, антифашиста и родољуб у правом смислу те речи.

Припреме за враћање спомен обележја Милоју Павловићу обавља Градски одбор СУБНОР-а уз подршку градске управе и већ је обелодањено да ће на месту где је некада стајала спомен биста бити постављен барелеф са његовим ликом и основним биографским подацима.

■ Из дворишта у подрум

Иако је остало врло мало писаних трагова, хронологија дешавања везаних за бисту Милоја Павловића највише говори о томе колико смо се нецивилизовано односили не само према изливеном лику у бронзи, већ пре свега према једној личности од респекта. На жалост, нису се у томе много разликовали официјелни представници власти од градских вандала.

Према сазнањима крагујевачког СУБНОР-а, спомен биста постављена је 1965. године, тринаест година након што је Учитељска школа, одлуком градских власти, добила име „Милоје Павловић“, по предратном директору Женске учитељске школе, који је овом угледном



КРАГУЈЕВАЦ СЕ ВИШЕ ПУТА ОГРЕШИО О ЛИК И ДЕЛО МИЛОЈА ПАВЛОВИЋА

установом руководио од 1933. до 1941. године, када је стрељан у Шумарицама.

Аутор бисте (лик и попрсје) у природној величини био је академски вајар Јован Кратохвил. Израђена је од ливене бронзе и постављена на бетонском постаменту висине један

и по метар. На постаменту је био уклесан црно бојени текст: НАРОДНИ ХЕРОЈ МИЛОЈЕ ПАВЛОВИЋ и испод године рођења и смрти (1887-1941).

Биста се налазила у дворишту тадашње Учитељске школе, лево од стазе ка главном улазу, поред које је касније засађена жива ограда. Старији Крагујевчани, а посебно ђаци, будући учитељи, добро се сећају овог споменика.

Међутим, седамдесетих година прошлог века државна и проsvетна власт доноси одлуку да се угасе све учитељске школе у земљи, а да будући проsvетни кадар образују, онда се тако говорило -

педагошке академије. Узред речено, био је то крај узвишене професије учитељ, дат је нови рогобатни назив „наставник разредне наставе“, али горе од тога је што је стављена тачка на квалитетно шкловане људи који треба да уче и васпитавају најмлађе школарце. Последице то-



И ДАНАС СТОЈИ ПОСТОЉЕ И ПРИСТУПНА СТАЗА ДО СПОМЕНИКА

КО ЈЕ БИО МИЛОЈЕ ПАВЛОВИЋ

Професор, ратник, хуманиста

Милоје Павловић рођен је 15/27. новембра 1887. године у шумадијском селу Горње Јарушице. Основну школу завршио је у родном месту, а Мушку гимназију у Крагујевцу. Завршио је два факултета: Филозофске студије на групи за српски језик и књижевност, 1912. године, а Правне 1926. године, оба у Београду. Непосредно по дипломирању на Филозоф-



ПОРУЧНИК ПАВЛОВИЋ КАО БОРАЦ НА СОЛУНСКОМ ФРОНТУ

ском факултету учествовао је у балканским и Првом светском рату 1912 - 1918. године и прешао „албанску голготу“. Одликован је Орденом белог орла са мачевима, Златном медаљом и Сребрном медаљом за ревносну службу. Носилац је Албанске споменице.

Прво место службовања било му је Мушка гимназија у Крагујевцу од 1913. године, а последње директор Женске учитељске школе у Крагујевцу од 1933 - 1941. године.

За остварене резултате у културно-просветној делатности одликован је у више наврата Орденом Светог Саве петог, четвртог и трећег реда. Један је од најактивнијих и најпознатијих друштвених и културних радника у Крагујевцу између Првог и Другог светског рата. Био је члан и председник многих друштава и удружења у Крагујевцу. Посебно треба истаћи његов старешински рад у Соколској организацији (1918 - 1941), у Удружењу резервних официра и као председника Народног универзитета у Крагујевцу. Био је председник Одбора за подизање



ПАВЛОВИЋ СА СТАРЕШИНАМА И ЧЛАНОВИМА ПОДМЛАТКА СОКОЛСКЕ ОРГАНИЗАЦИЈЕ

споменика палим Шумадинцима у Малом парку.

Сарађивао је у десетак часописа и листова, објавио портрете више књижевника, истражио је многе догађаје из српске културне и политичке историје, претежно са подручја Шумадије и Крагујевца. Био је надарени говорник. Његове импресивне беседе одушевљавале су и



СА КРАГУЈЕВАЧКИМ ПРОФЕСОРИМА И УЧЕНИЦИМА

освајале слушаоце. Као професор у Мушкој гимназији, као директор у Женској учитељској школи, као наставник и педагог, као руководиоца васпитног рада, био је омиљен међу ученицима Мушке гимназије и Женске учитељске школе.

(Из Споменице „Век Учитељске школе у Крагујевцу, 1871-1971“)

га, чини се, и данас су видљиве.

Школске 1971/72. изашла је последња генерација учитеља из крагујевачке Учитељске школе, а град је остао и без обећаване „педагошке академије“. Школа је угашена на стоту годишњицу постојања, што овој тужној причи даје још трагичнију боју. Биста Милоја Павловића и даље је остала на истом месту и није тада никоме ни могло пасти на памет да је неко може уклонити одаглед. Јесте окончана историја једне школе, али историја се никада не брише. Бар код цивилизованих народа.

Стицајем околности, кад је престала да ради Учитељска школа, у Крагујевцу су отворена одељења Правног и Природно математичког факултета Београдског универзитета, 1972. године. На располагању им је био згодан простор, празна зграда Учитељске школе. Она је, иначе, наменски прављена и завршена 1928. године за крагујевачку Женску учитељску школу, с тим што је за потребе интерната будућих учитеља дограђен још један спрат, шездесетих година прошлог века.

По усељењу студената, биста Милоја Павловића испред зграде стајала је још око две године. Нема документа (или је он намерно склоњен) ко је, када и зашто донео одлуку, тек 1974. године биста је завршила у подруму зграде. Није на сметлишту, али скоро тако. Није познато да је због ове бруке неко бар поцрвенео.

■ Вандализам у Великом парку

Убрзо је, међутим, уследила срећна околност по овај случај. Како је Тито занемоћавао, тако је крагујевачка власт хтела да докаже све већу приврженост комунизму и револуцији, па је, поред осталог, одлучено да Велики парк остане Парк народних хероја и да се, уз већ постојеће, поставе бисте свих Крагујевчана који су били проглашени за хероје народа. Међу њима је био и Милоје Павловић.

Његова биста изнета је из подрума и заједно са постаментом постављена у алеји парка, с леве стране уз главну стазу као друга по реду изнад централне фонтане и споменика „Рањеник“. У дворишту бивше Учитељске школе остала је само бетонска основа за споменик и она тамо и дан данас стоји (видети фотографију).

Биста Милоја Павловића нашла је ново место у Великом парку за владавине Боривоја Петровића, значи пре 1981. године, када је он смењен са места председника општине. Тачан датум нисмо успели да установимо, али тада је било важно да је неправда према Павловићу донекле исправљена, мада никада није постојао прави разлог да се споменик измешта испред Учитељске школе.

Следећа и најружнија епизода догодила се после 2000. године, после тзв. демократских промена, али без видљиве везе са њима. Тада су градски вандалаи, можда и умишљени преправљачи историје, почели да обарају и руше бисте народних хероја. Током 2002. године оскрнављени су скоро сви споменици, новине су објављивале фотографије погрсја која леже на земљи, полиција је као нешто истраживала, али никада није обелодањено ко је то учинио.

Међу „порушенима“ је био и Милоје Павловић. Његовој бисти тада се губи сваки траг и до данас није пронађена. Вероватно је, као и још других десет (видети уоквирен текст), завршила код неког откупљивача секундарних сировина и потом у некој ливници претопљена. То је најосновнија претпоставка, што нам је потврдио и актуелни



СЛИКА ИЗ 2009. ГОДИНЕ - МЕЂУ УКЛОЊЕНИМ ПОСТАМЕНТИМА БИО ЈЕ И ОНАЈ СА ИМЕНОМ МИЛОЈА ПАВЛОВИЋА

то је било ружно и непримерено јер су велике камене громаде са именима хероја неколико месеци стајале на камари, међу њима и постамент за одавно украдену бисту Милоја Павловића. „Крагујевачке“ су о томе писале јуна 2009. године, а уз овај текст поново објављујемо и тада снимљену фотографију.

Коначно су постаменти одвезени из парка, а где - ни то протеклих дана нисмо успели да сазнамо. Могуће је да су и они некемо послужили као „секундарна сировина“.

■ Иницијативе за враћање споменика

Међу Крагујевчанима је, на срећу, и после нестанка споменичког обележја Милоју Павловићу било људи који су подсећали на његов лик.

Обновитељ и председник Соколског друштва Крагујевац Јевђа Јевђевић објавио је 2006. године публикацију „У спомен старешинама Сокола Милоју Павловићу и Драгољубу Миловановићу“ и у њеном поговору, поред осталог, написао: „На жалост, сведоци смо да многи не знају ко су били Милоје Павловић и Драгољуб Миловановић Бена, тако да се пре неколико година на мети савремених вандала нашао и споменик Милоја Павловића у крагујевачком Великом парку.

Биста је настала и вероватно уништена, али то никога није дотакло, нити је ико од надлежних предузео било какве кораке да се споменик врати. У међувремену је промењено неколико градских влада и директора музеја у Шумарицама, подигнуто је више нових спомени обележја, али није враћена биста истинском слободару Милоју Павловићу. Надам се да ће ова књига бити подсећање на његове заслуге и подстицај да се биста врати“

Његова књига била је врло запажена, али на иницијативу о обнављању бисте није било одговора. Нови али идентичан предлог обновљен је пролетос при сусрету генерације учитеља који су крагујевачку Учитељску школу завршили 1955. године. Радјко Јововић, један од аутора Споменице „Већ Учитељске школе у Крагујевцу



председник Градског одбора СУБНОР-а Крагујевац Жељко Зиројевић.

Сачуване су само три бисте из Великог парка и то Наде Наумовић, Воје Радића и Спасеније Цане Бабовић и оне се сад налазе у магацину предузећа „Ерозија“. Наша је идеја да их поново поставимо у Велики парк, али да буду под надзором и много боље заштићене, каже Зиројевић.

Тако је, дакле, једини споменик великом Милоју Павловићу у Крагујевцу за свагда нестао. Остали су смо постаменти његове и свих осталих биста на којима су била исписана имена народних хероја, али једва видљива од жврљотина и графита. Такво ругло, налик на оскрнављено гробље, стајало је неколико година све док није почело полочавање главних стаза у парку. Тада су радници порушили и постаменте и набацали их на гомилу усред парка. И



ПАВЛОВИЋЕВА БИСТА У ГОРЊИМ ЈАРУШИЦАМА, РАД НИКОЛЕ КОКЕ ЈАНКОВИЋА

СУДБИНА БИСТА ИЗ ВЕЛИКОГ ПАРКА

Једанаест завршило у топионицама

Од осамдесетих година прошлог века у Великом парку, који се једно време званично звао Парк народних хероја, уз главне стазе било је постављено четрнаест ливених погрсја на постаментима са основним подацима о личностима које представљају. Пре десетак година градски вандалаи порушили су све бисте, а остала су само постоља. Како тада није показана ни брига надлежних да се изливени ликови сачувају, претпоставља се да су бисте завршиле у топионицама.

Према евиденцији градског СУБНОР-а заувек су нестали споменици Душана Дугалића, Мирка Јовановића, Душана Петровића Шанета, Сретена Срете Младеновића, Ђурђа Ђуре Димитријевића, Миодрага Урошевића Артема, Милоја Павловића, Светозара Тозе Драговића, Моме Станојловића, Драгољуба Божовића Жуће и Станислава Сремчевића Црног.

Једино су сачуване бисте Наде Наумовић, Воје Радића и Спасеније Цане Бабовић.

ПИСМО „КРАГУЈЕВАЧКИМ“ УНУКЕ МИЛОЈА ПАВЛОВИЋА

Жеља ми је да сачекам исход

Захваљујем се проналазачима бисте деда Милоја, а посебно учесницима у постављању бисте, међу којима су моје поштоване колеге, СУБНОР Крагујевца и остали мени непознати грађани.

Од како је настала биста, обраћала сам се многим установама Крагујевца, на које сам рачунала да ће се успети. Никада није касно. Ја сам веома тежак болесник, стара сам 75 година и доживела сам велику радост када сам сазнала да је биста пронађена. Верујте да од тог тренутка размишљам само о њеном враћању и жеља је моја да сачекам исход.

Позвана сам да тада будем гост, али моја болест то не дозвољава. Хвала на пажњи.

А сада да кажем нешто више о деци.

Шумовито село Јарушице, подељено на засеке према терену што су га река Рача и бројни потоци учинили романтичним, родно је место деда Милоја и осталих Павловића.

Рођен је 27. 11.1887. од оца Алексе и мајке Катарине. Није имао среће да дуго остане у њему и да време проводи са браћом. За време распуста помагао је својима у сеоским пословима. Среће није имао, јер није имао деце.

Завршио је школу у Горњим Јарушицама. Био је одличан ученик. Успех му је допринео да стекне високо образовање. По савету свога учитеља одлази за Крагујевац. По завршетку гимназије одлази у Београд, где завршава Филолошки факултет, па касније Правни, веома успешно.

Савладао је француски, немачки, енглески и руски језик. Водио је конферације на страним језицима и преводио књиге.

Мом стрицу Ивану, рођеном брату мога оца Љубише, помагао је да заврши правни факултет, али је он убрзо умро. У Павловићима има више просветних радника по узору на деда Милу. И сестра Иванка и ја завршиле смо Учитељску школу која је носила име Милоја Павловића. На то смо веома поносне. Гени чине своје.

(1871 - 1971)“ и њен бивши ђак, о томе каже:

Иницијатори предлога да се испред зграде некадашње Учитељске школе поново постави биста Милоја Павловића били су учитељи Љубиша Ђурић и Живадин Ранковић Јоца. С тим смо се сагласили сви из генерације учитеља и предлог проследили Удружењу пензионисаних просветних радника Крагујевца. Иницијатива је једногласно прихваћена и уследило је обраћање градском СУБНОР-у, где смо наишли на пуну подршку и разумевање, објашњава Јововић.

Председник СУБНОР-а Жељко Зиројевић потврђује ову причу и каже да је одлука већ донета.



ВЕЛИКИ ПАРК ИЗ ВРЕМЕНА КАДА СУ ЊИМЕ ХАРАЛИ РУШИТЕЉИ



Његово одређење да васпитава младе генерације заузима посебно место. Схватио је рад просветних радника као узвишен чин.

Његове речи су неизбежне и пресудне за младог човека. Цитирам његове речи: „Наставник треба да буде уметник који даје лепе и племените облике живих органама дејчјих душа“.

Учествовао је у Првом и Другом балканском рату. Нашао се у строју својих колега и ученика старијих генерација крагујевачке гимназије. Прешао је дуг пут албанске голготе, стазама Крфа и Солуна, па све до пробоја фронта и ослобођења. Одликован је Албанском споменицом и унапређен у чин капетана.

Био је председник Соколског друштва које и данас ради под руководством Јевђе Јевђевића.

Али, дошла је 1941. година, 21. октобар. Морам мало да застанем, јер је дошао крај моме деди. Немам снаге да искажем шта желим...

Није дошао крај само нашем деди, него и његовим ученицима и осталим грађанима. На хиљаде људи стрељано је у једном дану.

Могао је да буде ослобођен, али му савест није дозволила. Херојски одлази у смрт изрекавши:

„Мој разред куршуме чека,
А ја им држим час
Не што је писао Држић,
Већ што је херојска смрт.
Пуцајте, ја држим час!“

Миланка Павловић Милетић,
учишћелица у пензији

ОБЈАШЊЕЊЕ РЕДАКЦИЈЕ: Унук Милоја Павловића живи у Смедеревској Паланци и писмо које је недавно послала овим новинама преносимо у аутентичном облику. Међутим, да не би било забуне, госпођа је обавештене о томе да ће испред бивше Учитељске школе поново бити постављено спомен обележје Милоју Павловићу очигледно разумела тако да је пронађена његова стара биста, а не да ће се радити нова. Друго, Милоје Павловић није имао деце и ауторка писма госпођа Миланка Павловић Милетић заправо је рођена унук Милојевог брата Милоша, али је помно пратила и сачувала доста аутентичних докумената везаних за деду Милоја.

Једина дилема је да ли да се уради иста биста Милоја Павловића каква је некада била или да се постави обелиск са његовим ликом у барелефу, рекао нам је Зиројевић прошле недеље. Међутим, накнадно се јавио редакцији и рекао да ће се радити барелеф и да је посао поверен вајару Зорану Илићу.

Ако таква одлука остане на снази, спомен обележје Милоју Павловићу биће другачије од онога које је раније постојало. Међутим, ту постоји и један објективни проблем: аутор аутентичне бисте Јован Краћковић одавно није међу живима, а наравно да није сачуван ни оригинални калуп у коме је погрсје изливено, па би било тешко урадити верну копију првобитне бисте.

Али, постоји још једна биста Милоја Павловића - веома верна и очувана. Она се налази у Горњим Јарушицама, родном селу Павловића, поред истоветног погрсја његовог земаља Радоја Домановића и испред споменика свим мештанима Јарушица који су изгинули у балканским и Првом и Другом светском рату. Аутор ове Павловићеве бисте је познати вајар Никола Кока Јанковић, Крагујевчанин који је своја дела недавно завештао родном граду и управо треба да се гради његов легат у близини Ректората.

Дакле, добра је вест да се Милоје Павловић „враћа“ у Крагујевац, а кад је већ тако, тај „повратак“ ваља учинити на најбољи могући начин.

УКРАТКО

Мејд ин Србија

Млада уметница Стефана Симић представила се овдашњом публици изложбом и презентацијом „Мејд ин Србија“ у Америчком кутку. Ова занимљива поставка представља архитектонске цртеже и улане слике које је ова српско-америчка дизајнерка креирала у Србији као Фулбрајтов стипендиста. Тема за Фулбрајта била је дизајн бање у Србији и урбани развој околине. Стефана је обогатила своје искуство сликањем портрета људи које је сусретала на својим истраживачким путовањима кроз Србију. Њен најновији рад, серија ауто-портрета под називом „Пластик плеј“, такође је део ове поставке.

Стефана је дипломирала и магистрирала архитектуру на Колумбија Универзитету у Њујорку, а студирала је фигуративно сликарство на академијама у овој америчкој држави.

Абрашевић у Француској

Центар за неговање традиционалне културе „Абрашевић“ учествоваће на интернационалном фестивалу фолклора у Француској. Град Хагенау, чија је фестивалска традиција дуга 53 године, угостиће од 18. до 29. августа, чак 400 учесника са пет континената. Осим фолклорног ансамбла, из Крагујевца пут Француску кренуо је и Велики народни оркестар овог фолклорног друштва.

Премијера култног остварења

Ове недеље у биоскопу „Синеплекс“ премијерно је приказано остварење „Борново наслеђе“. Творац приче који стоји иза серијала о Борну, Тони Гилрој, режира ново поглавље ове изузетно популарне шпијунске франшизе. Сценариста и редитељ проширује Борнов свет који је створио Роберт Ладлам оригиналном причом која нас упознаје са новим јунаком (Цереми Ренер), чије ће „живот или смрт“ ситуације бити покренуте дешавањима из прва три дела филма. Ренеру се придружује још нових ликова које тумаче: Рејчел Вајс, Едвард Нортон, Стејси Кич и Оскар Ајзак, а своје улоге из претходних делова понављају: Албер Фини, Џоан Алан, Дејвид Стратерн и Скот Глен.

Антика фест

Позоришне представе, дрвени обичаји и промоције књига, чине програм „Антика феста“ који ће бити одржан, у петак, 25. августа, у Феликс Ромулиану у Зајечару и дан касније у Центру за културу Кладово.

Програм Антика феста обухвата представу „Енеида“ Театра кабере из Тузле, „Молитву“ - презентацију ђурђевданског обичаја са Старе планине, у извођењу КУД „Лола“ из Београда, те промоцију књиге „Античко позориште“ Гвида Падуана, у издању београдске куће „Клио“ и преводу Душана Поповића са италијанског.

НЕВЕНА МАРТИНОВИЋ, ИСТОРИЧАР УМЕТНОСТИ

Млади ретко добијају овакву шансу

Невена Мартиновић је историју уметности на Београдском филозофском факултету уписала у време када су тамошњи Народни музеј и Музеј савремене уметности стављали „катанац на врата“ због реновирања. Била је свесна да када дође до дипломе посао неће имати, али желела је да истражује, да зарони у лепоту врхунских уметничких дела. Иако, када је дипломирала, посла за њену струку заиста није било, имала је срећу да се у Крагујевцу отвори нова галерија. Невена је данас кустос и организатор изложби у Галерији „Рима“, њени текстови запажени су у стручним публикацијама, а недавно је заједно са искусном колегицом, признатом историчарком уметности Ирином Суботић, организовала изложбу пастела Љубице Џуце Сокић у Српској академији наука и уметности.

Таква шанса пружа се мало ком младом историчару уметности. Ни током студија нема пуно прилика за практичан рад. Учење историје уметности своди се на спремање испита из обимне литературе и одлазак на изложбе, иако већина нас током студија вапи за практичним знањем. Музеји и галерије, међутим, нису спремни да ангажују младе људе, студенте, а већина би дошла бесплатно да ради, само да би стекла праксу, јер се тек кроз конкретне задатке заиста и учи. Било би довољно и само то да помаже при организацији изложби, да науче како се држи слика, на који начин је

кустос је и организатор изложби у Галерији „Рима“, њени текстови запажени су у стручним публикацијама, а недавно је заједно са искусном колегицом, признатом историчарком уметности Ирином Суботић, организовала изложбу пастела Љубице Џуце Сокић у Српској академији наука и уметности

изложити, како организовати поставку, прича Невена.

Све ово Невена је научила када је пре неколико година добила посао у Галерији „Рима“. Извештавала се у захтевном послу организовања изложби, па и у невеликом простору крагујевачке приватне галерије сваки рад долази до изражаја чак и када се ради о платина великог формата. Оно што је још њене професоре на факултету чудило и задивљивало је интересовање младе историчарке уметности за скулптуру. Подједнако занимање пробудила је код искусних колега, признатих српских историчара уметности, својим текстовима у каталозима изложби.

Рад у Галерији „Рима“ омогућио ми је да се огледам на многим пољима, да практично прођем кроз све фазе организовања једне



изложбе од припреме, договора са уметницима, приређивање каталога, до самог отварања и касније контакта са публиком. Мислим да је управо приступ посетиоцима најважнији. Посебно ми је интересантно што у галерију често свраћају деца. Њих ваљда привуче шаренило, а лишени су тог вишка искуства које нама одраслима не дозвољава да свему прилазимо слободно. Мали Крагујевчани улете унутра, слободно питају све што их занима, за њим уђу родитељи и најчешће се дешава да касније наставе да свраћају, прича Невена.

Галерија „Рима“ неоспорно је постала важан део културне понуде града. Невени се посебно допада то што је за ових неколико година колико галерија постоји успела и да образује публику, организовањем изложби уметника чије су преоку-

пације, начин изражавања и стил толико различити. Локал у Улици Бранка Радичевића данас врло често посећују студенти Филозошко уметничког факултета, професори ликовног доводе ту своје ђаке, долазе чак и млађи основци и предшколци.

У почетку су посетиоци врло равнодушно, чак и са нерасумевањем, реаговали на апстрактну уметност, иако је овај уметнички правац стар преко пола века. Људи су, ваљда, навикли на реализам. Зато је добро да свака галерија има кустоса који је у стању да приближи публици и уметничко дело и уметника. Ту до изражаја долази вештина да презентује исто дело различитим генерацијама, али и људима различитих укуса и интересовања. Средњошколце, на пример, највише занимају детаљи из живота уметника или прича о самом настајању уметничког дела. Студентима, којих је међу нашим посетиоцима много, најинтересантнија је сама техника. Међутим, и за децу када дођу треба пронаћи одговарајућу причу, коју ће они разумети и која ће их привући да у галерију сврате поново. На жалост, многи наши музеји не воде рачуна о деци као публици, објашњава наша саговорница.

Иако пуно ради, Невена не заоставља ни своју прву љубав са студија – истраживање. Историјске авангарде, дадаизам и концептуална уметност и њихов утицај оно су што је приватно преокупира и данас ипак са подједнаким жаром представља крагујевачкој, али и публици широм Србије и друге правце.

Марија ОБРЕНОВИЋ



ДРУГИ „ШУМАДИЈА ФЕСТИ“

СТИЖЕ СЕЈО И ЗАБРАЊЕНО ПУШЕЊЕ

Други „Шумадија Фест“ биће одржан у петак и суботу на платоу испред „Шумадија сајма“, а главна атракција биће „Забрањено пушење“ Сеје Саксона. Након распада оригиналне поставе сејо Саксон пуних седам година престаје да се бави музиком, а тек 1996. обнавља рад и објављује компилацију „Никад робом, вазда таксијем“, а годину дана касније и први после ратни албум „Филцан вишка“.

У исто време, паралелно с њима Ненад Јанковић, односно Неле Карајлић, у Београду окупуља свој бенд под истим називом. Да би их лакше разликовали, медији су бенд који су обновили Суцић и Срдић назвали „сарајевско-загребачком варијантом Забрањеног пушења“, а бенд који је основао Неле „београдском варијантом Забрањеног пушења“. Међутим, како Неле Карајлић није био носиоца ауторских права на име „Забрањено пушење“, као ни на песме из осамдесетих година, његов бенд 1998. мења име у „Но смокинг оркестар“.

Поред овог бенда првог дана фестивала

наступају и „Ортодокс Келти“ „Вагра“, „Човек без слуха“, „Старс“, „Емпати“. Други дан фестивала биће потпуно другачији, барем по звуку, јер ће наступити бројни ди-џејеви и „Макао бенд“.

Поред музичког дела програма, ове године обновља рад и објављује компилацију „Никад робом, вазда таксијем“, а годину дана касније и први после ратни албум „Филцан вишка“.

У исто време, паралелно с њима Ненад Јанковић, односно Неле Карајлић, у Београду окупуља свој бенд под истим називом. Да би их лакше разликовали, медији су бенд који су обновили Суцић и Срдић назвали „сарајевско-загребачком варијантом Забрањеног пушења“, а бенд који је основао Неле „београдском варијантом Забрањеног пушења“.

Међутим, како Неле Карајлић није био носиоца ауторских права на име „Забрањено пушење“, као ни на песме из осамдесетих година, његов бенд 1998. мења име у „Но смокинг оркестар“.

Поред овог бенда првог дана фестивала

„АЛНАРИ“ НАГРАЂУЈЕ

Жеља за животом

Два најбржа читаоца „Крагујевачких“ биће и овог петка у прилици да својој библиотеци додају занимљив наслов издавачке куће „Алнари“. Потребно је да у петак, 24. августа, позовете 034 333 111, после 10 часова и добићете роман „Док нисам срела тебе“, ауторке Џоцо Мојес. Добитници ће своје књиге моћи да преузму у књижари „Вулкан“ у Рода центру.

Овај роман је више од љубавне приче – ово је приповест о храбрости, стварним људским судбинама и доношењу тешких одлука, али и упутство како да преживите живот.

Лу Кларк зна много тога. Зна колико корака има од њеног стана до аутобуске станице. Зна да воли оно чиме се бави, а да можда ипак не воли свог детца Патрика. Оно што Лу не зна је да ће ускоро изгубити посао, као и умирујућу спознају, њој неопходну, да зна шта будућност доноси.

Вил Трејнор зна да му је саобраћајна несрећа на мотоциклу одузела жељу за животом. Зна да све од тада делује безначајно и тмурно и зна како ће то окончати. Оно што Вил не зна је да ће у његов живот уз ватромет боја улетети Лу.

Али ни једно ни друго не знају да више никада ништа неће бити исто. Док се нису срели, живот још увек није почео...

Издавачка кућа „Алнари“ током августа обрадоваће све припаднице лепшег пола. Куповином једног од четири одабрана наслова у било којој књижари „Вулкан“ или на сајту www.alnari.rs, добијате на поклон „Класици“ ајлајнер или сенку за очи, по сопственом избору. Наслови уз које се добија ова козметика су: „Док нисам срела тебе“ Џоцо Мојес, „Најбоље другарице“ Лорен Фокс, „Крај једне љубавне приче“ Грејама Грина и „Кућа немогућих љубави“ Кристине Лопез Барно.



КЊИЖЕВНА ЗОНА

Белетристика, уџбеници и књижевне вечери

Овога пута асортиман представља десет издавача белетристике и уџбеника из целе Србије, а сваке вечери од 20 часова биће организовани сусрети са писцима које ће бити одржане на бини „Код крста“

У организацији „Шумадија сајма“ и под покровитељством града, од 24. августа до 1. септембра, у Пешачкој зони у центру, одржава

се „Књижевна зона“, летња продајна изложба књига и школског прибора. Овога пута асортиман представља само десет издавача белетристике и уџбеника из целе Србије, а долазак су најавили и трговци школским прибором. Сајамске активности и ове године пратиће књижевне вечери на отвореном.

Овдашња читалачка публика већ је навикла да пред почетак школске године у централној пешачкој зони сазна шта је најновије у издавачкој делатности код нас, те да на приступачан начин дође до јефтинијих наслова. Између осталих, ове године на штандовима ће се наћи „Мали принц“, „Каирос“, „Беок-

њига“, „Бук“, „Феникс либрис“, а од крагујевачких издавача ту су само „Миленијум“ и „Полетарац“. Као и сваке године, најзаступљенији ће бити белетристика и уџбеници, али и школски прибор и стручна литература.

Током „Књижевне зоне“ сваке вечери од 20 часова биће организовани сусрети са писцима које ће бити одржане на бини „Код крста“, а програм „Књижевне зоне“ отвориће Јелена Павловић, која ће представити своје две књиге „Тајна роботовог мозга“ и „Младост под оклопом“.

У суботу, 25. августа, планирана је промоција нове књиге Мирка Демића „По(в)ратнички рекви-



јем“. Потом ће се, из вечери у вече, крагујевачког публици представљати млади и афирмисани песници, а у петак, 31. августа, са крагујевачком публиком дружиће се Весна Митровић, која ће пред-

ставити књигу „Осмехом сунца и нитима месечине до магијског пролећа“. За сам крај ове манифестације вечерњи термин биће резервисан за промоцију збирке „Замак снова“ Сузана Мијатовић.

НОВЕ КЊИГЕ

Огледало

Здравко Крстановић: „Бувљак“, едиција „Нова“ Слободана Машића, Београд 2011.

Пише Владимир Јагличић

Роман „Бувљак“ Здравка Крстановића је огледало једне епохе. Епоха се пречишћује на бувљој пијаци, тамо се она рециклира, тамо се нуди будућности оно што је, до јуче, вредело улудо трошених живота наших читавих нараштаја. Негдашњу моћ и плаћену глупост бувљак данас узвраћа са поругом - као јефтину бижутерију која се, предуго, представљала драгим каменом. Скрајнути људи - шверцери, дилери, препродавци, губитници, избеглице, бескућници - сада одређују праву цену ономе што је до јуче одређивало њихове животе. Рецимо, биографијама политичара.

На жалост, нису на буњишту остали само напирлитани моћници и њихови књижевни подрепаци, него и обичан свет који је имао несрећу да у њихово време живи - о томе сведоче залутала писма и разгледнице, исечци из судбина које су покушале да нађу смисао. Тамо су и класици. Али,

чак и на оваквим местима, светлуцају друкчије, и вреде више. Писац не верује у „академске“ вредности. Свако мора да прође чистилице бувљака, па и драгоцена вредност - да се тек тамо, у прабини, увалјана у блато, провери и овери. Зато, парадоксално, оваква места понешто и чувају, она су преносници трагова, из длана у длан („жаморно гробље, пуно живота“), и боље ће проћи они који се унапред, без илузија, припреме за то, не рачунајући на вештачку помоћну испомоћ данашњице.

Но, ни та гробљанска живост не одагнава пишево уверење да се, по свему што види и чује, ближи долазак Антихристов - али не као упозорење и опомена ех catadga, већ стварно, физички, у стварном свету који је постао бувљак.

Овакав приступ је књизи донео врхунску једну идеју. У самом садржају књиге, ипак, примећујемо неке мањкавости; роман нема кохезиону „причу“ која би повезала лепо уочене детаље и слике. Због тога је књига помало „расута“; непостојање приповедне кичме при крају књиге постаје све очигледније, а роман све ближи огледу. Може се рећи да је, тако гледано, Крстановић на време завршио роман - не разбивши огледало епохе. Мада би, због снажне идеје, због свежих слика, због прецизног језика и непоткупљивости пишевог става, овде и крхотина успела да обави

ИЗЛОЖБА ДИГИТАЛНИХ ГРАФИКА

Три уметника, три израза

У галерији „Мостови Балкана“ отворена је заједничка изложба дигиталних графика и принтова три уметника: Властимира Николића, Бранислава Марковића и Владе Милинковића. Реч је о пројекту који носи назив „Узајамност“.

Ове графике - новонастале слике, резултат су преображаја насталог дигиталним путем, а овај пут то је

метара у неком рачунарском програму.

Групе изложбе често могу за ауторе бити и мач са две оштрице, међутим, према мишљењу Слободана Лазаревића, овога пут реч је о пуном поготку.

Принцип успешне колективне изложбе је увек исти: сабирање распршеног и распршивање сабра-

како стоји код Бодлера, „спајају звуци, мириси и боје“, каже Лазаревић у каталогу изложбе и додаје да је реч и заједничком језику три аутора.

Властимир Николић, Бранислав Марковић и Влада Милинковић су магови нареченог спајања, а ова њихова изложба, нека је врта жртвеника на коме се тај обред врши, истиче Лазаревић.

Реч је о ауторима исте генерације. Властимир Николић члан је УЛУС-а 1981. године, а Слободани уметник је од 1986. године. Добитник је 23 престижне награде. Имао 53 самосталне изложбе и преко 200 колективних изложби у земљи и иностранству.

Бранислав Марковић је дипломирао сликарство на ФПУ 1977. године, а члан је УЛУС-а од 1979. године. Одржао је 17 самосталних и учествовао на преко 120 групних изложби.

Влада Милинковић информатичар по вокацији, фотографиром се бави од 1983. године. Учествовао је на међународним и домаћим изложбама. Излагао је на десет самосталних и преко 120 колективних изложби.

Изложба дигиталних принтова биће отворена до септембра.



изведено аналогно процесу стварања слика у класичним ликовним дисциплинама - дакле, коришћењем рачунарских програма само као неопходних, елементарних алата (попут четкица, оловака, штахта, боја), а не као генератора слика - „случајних“ резултата обраде унетих пара-

ног; откривање прикривеног и прикривање откривеног - истовременог. При томе, увек постоји једна константа која свему „колективном“ даје смисао и циљ. Када је реч о различитим ликовним поетикама, оне се под специфичним режимом чулности исказа аутора спајају у једну, као што се,

КРАГУЈЕВАЧКИ ТЕАТАР У БАРУ

Бајка на Љешојису

Глумци крагујевачког Књажевско-српског театра учествоваће на познатом летњем фестивалу „Барском летопису“ са представом „Бајка о мртвој царевој кћери“, рађеној по тексту познатог руског писца Николаја Кољде.

Сарадња две сцене успостављена је прошле године, када се крагујевачки ансамбл представио бројној публици „Барског летописа“ Стеријиним комадом „Лаж и паралажа“ у режији Драгана Јаковљевића. Размена представа настављена је овог маја, када је Барска фестивалска продукција на сцени крагујевачког позоришта извела комад италијанског писца Луке Бакомоција „Необична пошљика“ редитељке Лилијане Ивановић.

Овогодишњи, 25. „Барски

летопис“ традиционално је отворен још 15. јула у барском Старом граду, а затвара се по извођењу крагујевачке представе, у петак, 24. августа у Дворцу краља Николе.

Како га сами организатори најављују, „Барски летопис“ је препознатљива свеобухватна културна манифестација на црногорском приморју, фестивал који има јасну оријентацију, високо професионалну концепцију, о чему најобјективније говори велика посећеност сваком програму понаособ.

Овај фестивал, добро осмишљен на различитим локацијама, састоји се од пет сегмената: музичког, ликовног, филмског, књижевног и позоришног програма. Захваљујући овако осмишљеној концепцији фестивал се одржао свих ових година, ус-



певајући да окупи уметнике са простора бивше Југославије. И не само то, он је постао манифестација на којој ће се престижно појавити и учествовати.

Књажевско-српски театар на овој престижној медитеранској смотри већ другу годину заредом наступа у конкуренцији београдског БИТЕФ театра и Установе културе „Вук Караџић“, загребачких театара „Аплауз“ и „Ругантино“, нишког, сом-

борског позоришта, као и театара из Подгорице, Херцег Новог и Бара.

Представа „Бајка о мртвој царевој кћери“ на репертоару крагујевачког театра налази се већ седам година. Комад је режирао Бошко Димитријевић, сценографију и костим потписују Миливоје Штуловић и Снежана Ковачевић, а у Кољединој драми играју Сања Матејић, Ненад Вулевић, Ана Тодоровић Диало и Душан Станикић.

ИЗЛОЖБА КОЛАЖА

Телефони

У модерној галерији Народног музеја вечерас (23. августа), биће отворена изложба колажа крагујевачког аутора Зорана Јагличића, под називом „Телефони“. Овдашња публика биће у прилици да види десетак радова овог аутора.

Зоран Јагличић је основну школу и гимназију завршио у Крагујевцу, а Факултет за физичко васпитање у Београду. За време боравка у Београду је, да би употпунио сликарско знање, похађао сликарску школу Сергеја Јовановића. Више пута је са школом колективно излагао и за своје радове добијао награде. Путовао је студијски више пута у Венецију где се на Венецијанском бијеналу упознао са најновијим правцима у светском авангардном сликарству.

Прву самосталну изложбу имао је 1973. године у Дому оmlадине. После тога самостално је излагао у Београду, Фочи и Улцињу. Рероспективне изложбе је имао у Крагујевцу за 25, 30 и 35 година самосталног излагања.

У раду се после периода истраживања вратио вечним сликарским темама.

Живи и ради као професор физичког васпитања у Крагујевцу.



ВИТЕЗОВИ РЕДА ЗМАЈА
ДЕСЕТ МИЛЕНИЈУМА СКРИВЕНЕ ТРАДИЦИЈЕ ЕВРОАЗИЈЕ (13)

Српски златни змај

Пише Живојин Андрејић



Позивање Лазара и његовог сина деспота Стефана на Немањино порекло је врло запажено у њиховим повељама. Повезивање са Св. Стефаном Првомучеником,

заштитником владарске куће Немањина колена, врло је изражено и када је деспот Стефан у питању, а то нам речито показује његов владарски портрет у манастиру Копорину код Велике Планае. Ту је деспот Стефан насликан у потпуном владарском орнату поред Св. Стефана. Стефан се Немања и Св. Сави обраћа као прародитељима, а у повељи манастиру Хиландару 1406. године са поносом истиче да је праунук Стефана Немање, што не изгледа баш логично. Ко је његов прадеда када каже то за Стефана Немању? Очигледно да није логично да мисли да му је прадеда велики жупан Стефан Немања. Ако је краљ Душан његов деда, прадеда би му био краљ Стефан Урош III Дечански, а цар Урош V би му био стриц! Ако је мислио на Стефана Дечанског, зашто прави велику грешку те га ословљава као Стефана Немању.

Али, као што ћемо видети, деспот Стефан није неозбиљни манипулатор и узурпатор. Тачно је знао ко су му преци, шта диктира свом писару и да не греша. У прилог ове тврдње иде и натпис на фрагментима старог портала Раванице који је био узидан у припрату деспота Стефана: „... брату Стјану унуку цара благојарнаго Степана“. Уколико је логика тачна, натпис је деспотовог брата Вука, а подразумева се да је и он унук цара Стефана Душана.

На крсту који је даривао својој заједници манастиру Дечанима краљ Стефан Дечански се потписао: „Стефан Урош III Немања В“. Имамо јасан доказ да се Дечански заиста звао крштено Немања, и то пети по реду, јер су имена Стефан и Урош титуларна, а Дечански је надимак. Поуздано знамо да је први Немања велики жупан Стефан Немања, као и да се и његов средњи син Стефан, названи Првовенчани, звао крштеним именом Немања: „А он блажени старац (жупан Немања)... изабра... сина Стефана Немању... син његов Стефан Немања... владајући син његов Стефан Немања“.

Идући за овом логиком, утврдили смо да су се сви припадници Немањина колена звали такође Немања. Тако се успоставља логичан низ

владара ове династије: велики жупан Стефан Немања И, велики жупан и краљ Стефан Немања ИИ Првовенчани, краљ Дукље Стефан Немања ИИИ, краљ Стефан Урош И Немања ИВ, краљ Стефан Урош ИИИ Немања В Дечански и цар Стефан Урош V Немања ВИ. Без обзира што су у својим повељама и законским актима познати са титуларним именима знало се и подразумевало да је њихово крштено име Немања, те се зато ретко или уопште није записивало. Идући за овом логиком изнели смо претпоставку да су се велики жупан Урош И и његов најстарији син велики жупан Урош ИИ звали крштеним именом Немања и да су, такође, осим титуларног имена Урош имали и титуларно име Стефан.

Крсташки рат против Турака

Стефан је прво мушко дете Лазара и Милице које је рођено 1375. године и поводом његовог рођења отац је саградио у обновљеном Крушевцу придворну цркву коју је посветио Св. Стефану, заштитнику владарске куће Немањића. На основу имена овог свеца велики жупан Немања и његови наследници имају владарско титуларно име Стефан. Ово титуларно име има и кнез Лазар. Када му се родио син, Стефан Лазар је већ био законити владар Србије као члан династије Немањића, али је ипак нелогично да његов првенец на крштењу добије име Стефан. Тиме се рушила вишевековна владарска традиција. Сада, због свега изнетог,

много сигурније можемо рећи и да деспота Стефана знамо само по његовом титуларном имену. Савсим се једноставно намеће претпоставка да се и његово крштено име знало и, пошто је било опште познато, самим тим се подразумевало. Дакле, син Стефана Лазара, унук цара Стефана Уроша IV Душана, праунук краља Стефана Уроша III Немање V Дечанског, звао се Стефан Немања VII!

Преостаје да одговоримо и на питање: Када је и где Немања ВИИ добио титуларно име Стефан, првенец Лазара и Милице? Нема сумње да је име добио приликом крштења у Наупари или Велући, а титуларно име у тек завршеној цркви Св. Стефана у Крушевцу 1378. или коју го-

дину касније, када је проглашен за очевог наследника.

Његов биограф Константин бележи да је Стефан од детињства водио велике борбе и имао храброст. У повељи за манастир Хиландар сам каже да је од „младих ноштију“ и од младићких дана западао у многа тешка искушења, остављен чак да умре. Стефан се захваљује Св. Симеону и Св. Сави што су му вратили душу са „врата смртних“ те му је по други пут дат живот. Прошао је кроз „огањ и воду“ и постао је чувен широм света, „а мала српска војска највећи глас и име по васељени стече“. У ратној и другим вештинама био је ненадмашан, а „Господ га је обдарио лепотом, говорничким способностима и интелигенцијом“. Деспот се бавио књижевним и преводилачким радом пошто је знао грчки.

Када је у пролеће 1395. године султан Бајазит кренуо у рат против влашког војводе Мирче Старог, позвао је и своје вазале Стефана Лазаревића, краља Марка и Константина Драгаша. Пред бој на Ровинама краљ Марко је рекао: „Молим Бога да помогне хришћанима, па макар ја први погинуо у овом рату“. Марко је заиста погинуо у боју, а и Турци су изгубили битку. Иако су хришћани добили ову битку, угарском краљу Жигмунду је било јасно колико Турци постају опасни за Средњу Европу и зато је одлучио да покрене крсташки рат против њих. Позвао је у рат француске витезове, свог брата, краља Венцела, немачке витезове, велике мајсторе витешких редова из Пруске и са Родоса, односно Тевтонце и Јовановце.

Крсташка и турска војска су се судариле код Никопоља 25. септембра 1396. године. Французи су први извршили напад, а да се хришћанска војска није ни распоредила. Постигли су велико изненађење и код турске војске разбивши потпуно један њен део. Други део турске војске са Бајазитом на челу се изненада појавио и уништио хришћанску пешадију која је остала без заштите коњице, а потом је брзо потукао и француске витезове. У одсутном тренутку на Жигмундове трупе се устремио турски вазал деспот Стефан са 5.000 српских оклопника оборивши и његову заставу. Жигмунд је морао да бежи са бојног поља једва се спасавши. Већ јануара 1398. године Турци су упали у Босну, али су претрпели пораз захваљујући јакој зими и неким „заслугама“ деспота Стефана. Био је осумњичен да је ступио у пријатељске односе са Угарима, јер је „по савету неких“ постао „друг с Угарима“.

Златни змај Стефана деспота

Турска освајања у Европи нису зауставили хришћани са Запада, већ Тамерлан са Истока. Полазећи у борбу против Тимура турски султан Бајазит је позвао све своје вазале међу којима су били кнез Стефан и његов брат Вук и два њихова сестрића

Гргур и Ђурђе Бранковић. Пресудна битка се одиграла код Ангоре, данашње Анкаре, 28. јула 1402. године. Стефанова војска је на више места пробила Тимурове трупе, а овај је потиснуо Бајазита на десном крилу. И овај напад је осујетио Стефан са својим оклопницима. Међутим, Бајазитови малоазијски тимари су у току боја прешли на Тамерланову страну и тиме је битка била решена. Стефан је три пута улазио у бој предлагајући Бајазиту да се повуку док још могу. Бајазитова војска је потучена, а он је био заробљен са својим харемом у коме је била и Оливера, сестра деспота Стефана. У боју је изгинуло доста српске војске, а био је заробљен Гргур Бранковић.

Стефан се упутио у Цариград где је био гост цара Јована VII и њего-

Београда, пристао је да подели земљу с братом који је признао врховну Сулејманову власт. Тада је дошло до Сулејмановог сукоба са његовом браћом око престола. Мехмед и Муса су напали брата, при чему су Муси пришли деспот Стефан, Ђесар Угљеша и влашки војвода Мирча. Муса је Стефана ословљавао са „брате“, а под своју заставу је позвао и Вука Лазаревића, Ђурђа и Лазара Бранковића. Муса је потукао Сулејмана код Галате, а када је ухватио Вука у неверству одлучио је да



РЕСАВА - ТВРЂАВА ЗЛАТНОГ ЗМАЈА СА ДВОРОМ И ГРОБНОМ ЦРКВОМ



ДЕСПОТ СТЕФАН, МАНАСТИР МАНАСИЈА



ПСЕУДО ГРБ ДЕСПОТА СТЕФАНА СА ЗМАЈЕМ



ДЕСПОТ СТЕФАН ПОД ПЛАШТОМ БОГОРОДИЦЕ ПТУЈСКЕ, ДЕСНО, ТРЕЋИ ГОРЕ

ПСЕУДО ПОРТРЕТ ДЕСПОТА СТЕФАНА КАО ВИТЕЗА ЗМАЈА, ЗИМСКА ЦРКВА МАНАСТИРА МАНАСИЈЕ



га погуби. Иако у завади са братом, Стефан је молио Мусу да га поштеди. Дошло је до нове битке 15. јуна 1410. године код Цариграда у којој се Стефан истакао. Мусина војска се расула, а он је побегао. Стефан је дошао у Цариград код цара Манојла ИИ Палеолога, који му поново потврђује деспотско звање.

Изгледа да се Стефан још од 1398. године повезао са Угарима, а после слабљења Турака са Жигмундом је постао велики пријатељ. За овај савез је био заслужан угарски војсковођа Филип де Сколарибус, познат и као Пипо Спано. Био је пореклом Фирентинац и борио се уз Србе који су га прозвали Филип Мауарин. Жигмунд је одмах дао Стефану Београд, Мачвански банат и Ваљево. Приликом свечаног установљења Змајевог реда у Будиму, на католички Божић 1408. године, први међу носиоцима златног змаја био је „Стефан деспот, господар Рашке“. Српски извори ћуте о његовом чланству у реду чија је правила, свакако, морао поштовати, а она су подразумевала и борбу про-

тив православца и одржавање миса поводом смрти неког од чланова реда.

Деспотово свето село у Ресави

Одјек у Стефановој оријентацији ка католичкој Угарској може се видети и у Птујској Гори. „Рај и пакао“ под Богородичиним плаштом у овој цркви надкриљује угарску властелу међу којом се налази и деспот Стефан. Да је у Србији било допуштено католичко мисионарење у време деспота Стефана говори податак из његових Житија: „Угарски свештеници с оне стране, на превару, када беху сабори у црквама, дођоше по своме чину са народом и своје иконе пронесоше градом... од запада на хартији насликане иконе, као да су на крсту распети Отац (и) Син, и остало; ове (иконе) послаше деспоту. А он као у сну, не гледаше на ово, заповеди да се на сваку икону стави ознака и да се разделе по градовима и црквама.“

У једној херцеговачкој приповетки деспот Стефан се облачи у просјака и иде по свету да проси, па је потом све то давао сиромасима. Тако је дошао и у Немачку где је из самилости примљен и на царски двор да ноћи. Добија чисту одећу и једну свећу. Када је послуга крадом провирила, видели су га да је лежао на столу запаливши и још једну, своју свећу. Једну изнад главе, а другу испод ногу. Још једну митолошку причу забележио је и Вук Караџић: „Деспот Стеван и Сибињка девојка, родитељи Сибињанин Јанка“.

У пролеће 1423. године краљ води заједно са Херманом Целским и Пипом Спаном и деспота Стефана у Кежмарк, у сусрет пољском краљу Владиславу. Деспот је посредник у склапању мира са Турском 1424. а већ 1426. године је на сабору у Тати, где се расправљало и о будућем наследнику српског престола. По доласку у Србију „Стефан је пожурио“ да сазове сабор у Сребрници под Рудником на коме ће поставити за наследника свог сестрића Ђурђа Бранковића.

Ордење Змаја, прстење и слично деспота Стефана нису пронађени. Стефанов биограф каже да је сахра-



МАНАСТИР КОПОРИН У КОМЕ СУ МОШТИ СВ. ДЕСПОТА СТЕФАНА ВИСОКОГ

њен у својој цркви у Ресави: „Начини ту себи гробницу, где ускоро би положен... Због брзине времена спремивши положише (га) у цркви (Ресави) с десне уласка у храм.“ Млађи родослов каже да је „Стефан наредио да се изврши ревизија-последованије књига“ и да је деспотово тело било положено у гробницу „иже сам сазда ва велеславуштому граду Белграду“.

Каснији летописци и путописци бележе да су видели његов гроб у Београду, а монаси Дамјан и Павле тврде у писму папи Клименту 1597. године да је деспотово „свето тело у Ресави“. Помен двојице монаха о „светом телу у Ресави“ наводи на помисао да је деспот Стефан канонизован за свеца. Међутим, нигде се не налази на податак да је то учињено. Деспот Стефан, звани Високи, имао је још од ЦВИ века култ у народу, али је његова канонизација извршена над његовим моштима у манастиру Копорину 1989. године од стране патријарха Павла, шумадијског епископа Саве и браничевског Саве.

ШУМАДИЈСКЕ ПРИЧЕ

Здухач

Пише Владимир Јагличић

Када је ушао ја сам рекао: опет ти! Опет ја, рекао је он. Црвен у лицу, као булка, наливене крвљу, као да су му сви капилари попрскали. Добродошао, рекао сам, трудећи се да звучим убедљиво и срдечно. Он је разделио уобичајене поклоне које увек доноси кад дође код нас, попили смо кафу, попричали, а онда је отишао. Нисам схватао зашто долази. Наше познанство није напредовало: нисмо постајали пријатељи, мање због разлике у годинама (јер сам за једну генерацију, можда и за две, старији од њега), више због неке хладноће која је опстајала као зид. Морам да кажем да сам и ја тој хладноћи кумовао: не волим да се зближавам са колегама, зближавање ми је, не једном већ, изашло на нос.

- Не знам зашто долази, рекао сам жени.
- Пусту дечка на миру, рекла је моја жена. Успут му је, знаш и сам да с посла путује кући, према Рачи. А ми смо на Аеродрому.

- Далеко је Аеродром од Раче - рекао сам. - И не знам зашто се смуча околу. То што смо радили заједно на том, једном, пројекту не даје ми за право да ме свакодневно цуца.

- Не буди на крај срца, рекла је моја жена. - Ипак је он човек смирен, пристојан, само што се понекад чудновато смешка.

Не, његов поглед није ми се допадао. Онако румен човек требало би да буде добродушнији. Оне зацрвене очи су му стално под сенком већа, рекло би се да би човек, осетљив на урок, требало да га се чува. То сам му једанпут и отворено рекао, а он се скоро зацени од смеха. Није се имало куд, морали смо се зближити. Он је осетио да моја деца воле чоколаду (које дете не воли!) - и стално им је доносио по једну. Увек иста расподела: ону са румом сину, а са лешником ћерки. И увек би ми донео кутију цигарета, иако сам му предочио да се одавно трудим баталити.

Пројекат на којем смо радили као архитекте није прошао на конкурс општине. То су они дуги конкурси на којима свака институција и невољно мора да учествује. Ако не учествује, одмах је у општини прозивају. Ако учествује, невољно одмахују руком да је понесало свежих идеја и да све остаје по старом. По старом остаје и навика конкурсних комисија да по шест месеци одуговлаче са одговором на конкурс. И на крају у одговор је негативан. Нема се пара. Стежемо каиш. А да ниси учествовао - сваљивали би на тебе дрвље и камење. Тај пројекат смо потписали заједно, ја и Руменко. Звао сам га, по тајнице, за себе, Руменко, јер му је крв ударала такорећи на уши. Једног поподнева, кад је, опет, накратко свратио, нисам издржао и питао сам га:

- Фарчићу, да ми кажеш, али искрено: да ти можда не цугаш?

Очекивао сам да се опет нацери, или зацени од смеха, као и пре.

Али, он ме је гледао озбиљно, чак испитивачки:

- Како је то питање?

- Опрости, можда сам индискретан. Али, млад си човек, а нос ти је некако увек црвен.

Он се уозбиљи.

- Питање јесте индискретно.

Али, ја сам такорећи члан породице, па не замерам.

Затим ми се унесе у лице, и тек тада осетих да му из уста смрди као из бачве:

- То је од притиска.

- Мериш ли притисак редовно?

И разговор се расу на друге теме.

Наравно, он није мерио притисак, али је знао да је његов притисак повишен; уздао се у своју младост која га је одржавала у још увек доброј кондицији, иако је било јасно да има бар двадесет килограма више. Али, ко данас нема сувишну килажу? Свет се променио, од радника и гладника претворили смо се у хркаче и кркаче. Од љубавника у порногледаче. Од добротвора у злотворе. Од суседа у завиднике. Од помагача у злодушнике. Рекао сам понешто од овога својој жени, а она ме укори:

- Опет ти са твојим буљажњенима. Не знам само откуда ти таква надменост. Да ниси, можда, бољи од нас, осталих?

Постао си некакав фундаменталиста. Издржао си један пост, па мислиш да цео свет треба да пости с тобом.

- Немој тако, жено - рекох. - Ја сам човек крштен и знам шта радим.

- Остави своје навике за себе. И немој да повређујеш људе који нам у кућу уносе радост. Што се мене тиче, може кришом и да пије.

- Јеси ли приметила да доноси увек исте поклоне? Сину чоколаду са румом, ћерки чоколаду с лешником, а мени цигарете. И то увек исте марке: Лорд, иако ја уопште не пушим Лорд!

- Колико ја видим - ниједну паклицу ниси оставио недопуштено!

- Само зато што ми је жао да се баци. И из навике.

- Неке навике су рђаве. Рецимо, пушење - рече жена. - А неке су веома добре, рецимо поклони. То зна сваки магарац твојих година.

- Тебе је он поткупио! - сикнух. - Поткупио те порцеланском пикслом и прибором за кафу, па му сад све прашташ.

- Нико ме није поткупио и немој да будеш параноичан. Још ћеш ми рећи да нам смера неко зло.

- Можда смера, а можда и не смера - узјогуних се, иако ми, наравно, није пало ни на крај памети да нам Руменко спрема зло. Али, моја жена само уморно одмахну руком и оде у своју собу да гледа шпанску серију.

Да Фарчић није дошао на посао већ други дан, не бих приметио ни трећег да се нисам обазро на вратима установе. (Фарчићева канцеларија, као релативно новог намештеника, налази се на сасвим другом крају ходника, тако да се, понекад, по читаве недеље не бисмо виђали; уосталом, од објављивања резултата конкурса на којем је наш пројекат одбијен, такорећи да се на послу нисмо ни сусрели). Но, трећег дана, на улазу у зграду, приметих умрлицу. Приђох ближе - прочитах Фарчићево име и видех његову фотографију у углу. У канцеларији ме сачекаше узбуђене колеге. Јесте ли чули, загракташе на мене. Отпоче она бесмислена стрка око венаца, комеморативног говора, погребња, а затим на ред дођоше и ужасни подаци о томе да су Фарчићеви родитељи живи, да је иза себе оставио незапослену супругу; срећом, брак је био бездетан, рекла је колегиница Силва; шта срећом, рекао је колега Брнчић, каква је то срећа, стан његових родитеља у Рачи сада је до половине власништво његове супруге, а она ће, дакако, за годину дана, шта годину, за пет-шест месеци, да се преуда и потом ће доћи до спора с Фарчићевим родитељима. Можда и неће, рекла је благајница Мира, то су старији људи, ко зна хоће ли дочекати спор. Нема њима више живота, рекла је, уморно отхукујући, чистачица Јелка. Којешта, успротивио се домар Ђатић, имају они и ћерку, па и да немају, ко, бре, данас умире за ким?

Седео сам мислећи како да одбијем писање и читање говора на комеморацији. Али, морао сам: и једно и друго.

После комеморације у сали Дома синдиката приђе ми један човек кога сам познавао из виђења. Учтив и насмешен, деловао је уједно збуњено и лукаво. Представивши се као инспектор полиције (при чему је сматрао непотребним да ми каже своје име и презиме), изведе ме из хола напоље и посади ме на клупу у малом амфитеатру, између синдикалне и општинске зграде. Док смо излазили, ни-

сам се баш осећао пријатно.

- Обависте ли то - рече полуупитно, полупотврдно, мислећи на комеморацију.

- Ето - рекох. - Што се мора није тешко.

- Да - рече он. - Мучно је то. Умиру млади људи. Шумарице привлаче самоубице.

Тек тада ми паде на памет да све до овог тренутка нисам ни знао где се Фарчић убио. Знао сам само да се обесио, али не и где. Мислио сам, ко зна зашто, да је то учинио у родној Рачи.

- Обесио се у Шумарицама? - упитах.

- Нисте знали? Преко пута споменика Нади Наумовић. Таква места, са заједничким гробницама, имају у себи неку мрачну магију. Читао сам о томе једну занимљиву књигу.

Осмотрих мало боље инспектора. Учини ми се да је поступио неучтиво, да ме ухватио на брзину, затекао неспремног и да сад ужива у свом тријумфу нада мном.

- Извините - рекох. - А у чему је, у ствари, реч? Инспектор уздахну и запали цигарету. Пону-ди и мене, одбих.

- Било би добро да се видимо код мене, у канцеларији. Ако не можете сада, онда сутра изјутра, у осам. Али је боље да то одрадим одмах.

- Да одрадим? Шта да одрадим?

- Можда сам се лоше изразио. Извините. Треба само да погледате нека документа. То би вам одузело - не више од пола сата. Јер станица је овде, преко пута. Ја сам на трећем спрату.

- Немам више обавеза - рекох. - Сахрана је у једном селу, крај Раче. Одређене су колеге које ће отићи на сахрану, заједно с директором; нисам у тој групи, јер сам био задужен само за говор на комеморацији.

- Одлично - рече он и цокну језиком у знак задовољства.

На вратима канцеларије прочитах да је деле инспектори Иван Миљковић и Часлав Марић. Одлучих да овога назовем Ивановом.

Инспектор из фиоке стола извуче једну ђачку свеску већег формата. Окрете је према мени. Прочитах заглавље - Дневник, исписано масним црвеним фломастером.

- Задужен сам за маргиналне социјалне групе које су по својим понашањима полицији занимљиве - рече инспектор.

- Хоћете да кажете да је Фарчић био сатаниста?

- То је, без сумње, такозвани магијски дневник - рече инспектор. - Дневник ритуалних радњи. Од јутра до вечери. Спомиње у њему и вас.

Сада уздахнух и ја. Пожелео сам да ми ово није рекао. Он то, можда, осети, па се ушепртља, као да ће нешто рећи, али не рече ништа. Неколико тренутака владала је неугодна ћутња која је наговештавала да сад свака реч, пре но што се изусти, треба да се лагано измери.

- Сарађивао сам са Фарчићем на једном неуспешном пројекту. Каткад је долазио у посете и мојој кући. Навраћао је углавном после радног дана, у повратку за Рачу, јер му је наша кућа успут. То је све што могу да кажем о њему.

- Нисам вас позвао да ми причате о њему - рече инспектор. - Позвао сам вас да вас упозорим. Пазите с ким се зближавате. Судећи по овом дневнику, ви сте могли да будете мета криминалних активности. Њему је наређено, а то можете да прочитате на страници тридесет првој, да мора да убије некога кога много воли, ако хоће да он и супруга добију дете. Па, да ли вас је Фарчић волео, господине Јокићу?

- Ко би то знао, господине Миљковићу.

- Моје презиме је Марић - насмеши се он. - Колега Миљковић је на годишњем.

Марић уздахну, узме дневник и врати га у фасциклу. Питао ме да ли знам ко су Јани, Фелон и Дракси које Фарчић у дневнику помиње као припаднике групе и, малтене, своје наредбодавце. Нисам знао ко су Јани, Фелон и Дракси. Боље рећи, сада сам тачно знао и ко су и шта су. Али нисам знао каква имена носе у спољном свету.

- У сваком случају, насрнувши на себе, учинио је боље - рече Марић. - Често се деси да, свом господару, уз себе, приноси на жртву и неvine људе.

Успео сам да се вратим кући пре истека радног времена. Моја жена још с врата ме заокупи питањима о Фарчићу. Одједном се у њој пробудила нека закаснела плашња коју нисам могао да разумем. Ја сам се плашио једино чињенице да ће Фарчићево, мора бити надувено тело, сахранити не пробовши га коцем. Још ако поп не пристане да одржи опело...

- Замисли, молим те - рекла је огорчено жена. - Да нам доноси увек исте поклоне! Да долази у исто време! Да нам се ту малтене удвара! Нечувено! И како си га само проклубио!

- Не знам о чему причаш - рекох. - Дечко је имао психичких проблема, то је више него очито.

- Како можеш тако да говориш? - побуни се она. - Сети се само оног бабурастог носа, оног заједљивог осмеха! У томе је било нечега злог. Одмах сам то увидела!

- То су неке твоје бубице - рекох. - Боље ти је да престанеш с тим.



САТИРА

Деманти

Феликс је ујутро у свом кабинету отворио најтиражније новине и имао је шта да види, и без наочара. На насловној страни била је фотографија на којој он грли једну жену. Скандалозно, сензационално, ексклузивно, фуриозно! Снимак је био начињен тајно у једном ресторану поред реке, за време ручка. Не, није био проблем у томе што је министар усликан како једе у земљи у којој већина становника гладује. Ствар је била у нечем другом.

Феликс је био бесан због фотографије на којој је с том женом.

Одмах је телефоном позвао главног уредника. Строгим и ауторитарним гласом диктирао је деманти.

- Хоћу да сутра ово објавиш! - наредио је престрашеном уреднику.

- Подразумева се, господине - муцао је уредник, озбиљно забринут за останак у фотељи своје независне новине.

Следећег дана слободне новине су донеле Феликсову изјаву:

- Ја сам моралан и частан човек. Са женом са којом сам сликан разговарао сам искључиво службено, званично, пословно и на дистанци. Између нас двоје није било никаквих емоција. Зар неко



ВИЦ НЕДЕЉЕ
КОНОБАРА
ЈАНКА

Маркице

Високи политичар да налог да се штампају поштанске маркице са његовим ликом. После извесног времена, међутим, примети да тих маркица уопште нема у поштанском саобраћају.

Сврати он до прве трафике и пита продавачицу да ли има маркице са његовим ликом.

- Има, али се слабо продају јер неће да се лепе!

Политичар узме једну, плује и лако је залепи.

- Како неће да се лепе!? Видиш да хоће! - каже продавачици.

- Па хоће - одговара му ова - али народ плује са друге стране!

мисли да сам толико наиван да пред толиким људима показујем своја осећања? То што је моја рука преко рамена те жене не значи да сам је загрлио, већ да сам терао муву која јој је слетела на бретелу.

Ја сам веран једној жени - писао је у Феликсовој исправци објављеној у таблоиду. - Целокупна јавност, а посебно моји бирачи знају да сам у једној срећној вези

Нико нема што Србин имаде, свега има само нема наде!

Рагмило МИЋКОВИЋ

■ Народ нам је у ритаму, али су нам прописи у демократском руху!

■ Наш Едип је силовао отаџбину, а могла је мајка да му буде!

■ Калигула је мислио на свог коња. Знао је шта значе државне јасле!

Рагмило МИЋКОВИЋ

■ Идем и ја са вама у 21. век. Само да нађем свећу!

■ Лоше нам се пише. Биће то издавачки подухват године.

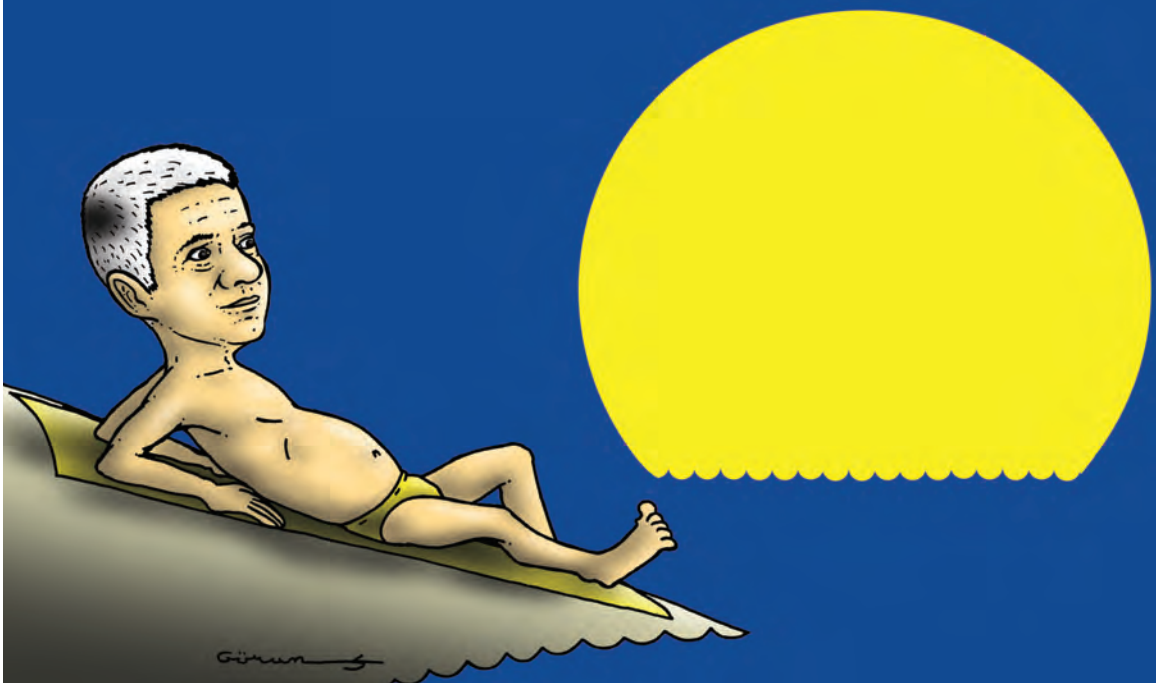
Раге ЂЕРГОВИЋ

која ме потпуно испуњава. Жени с којом сам задовољан, објаснио сам да се не ради о превари и она је то прихватила. Дакле, да закључим - Феликс је завршавао исправку - никада своју љубавницу не бих преварио с другом женом, а поготовито не бих урадио са својом законитом супругом с којом сте ме сликали.

Александар ЧОТРИЋ

Ко преотме фотељу, тај је заступник демократије!

Ивко МИХАЛЛОВИЋ



Карикаштура: Горан МИЛЕНКОВИЋ

Појединци живе као у бајци. Само народ никако да дође на ред!

Милан Р. СИМИЋ



Хлеб наш насушни

Скоро да нема окупљања са мојим пријатељима, а да ја не упртим неку погачу. Вазда скидам улепљено тесто са ноктију и подлактице. Не мислим да се фрајери мажњавају на стомак. Мени то није пошло за руком ни кад је њихов, а ни мој стомак у питању. Истина, некима сам мекике месила у поноћ, неки су фруштуковали уштипке, а поједини су се слатко напутовали уз моје кифлице. Но, и даље мислим да је лако наћи жену која мирише на скупочени парфем. Али на вруће тесто - то је већ нешто.

Не може свака жена да зготови добар хлеб. Има оних које тесто, једноставно, неће. За добар домаћи хлеб неопходно је стрпљење. Потом веште руке. Љубав, пре свега. Баксуз не може да умеси погачу. Са њом мора фино да се поступа: да се премесује, али не грубо. Никако да се удара по тесту. И да се остави да "дише" и нараста, и да "дане душом" кад се испече. Најбоље се меси у наћвама. И то кад су наћве направљене од "женског дрвета", односно од оног чије је име у женском роду.

Рађање љубавне везе налик је мешању хлеба. Јер, и хлеб може да се прави на много начина. Само под вештим прстима нараста. Мирише заносно, подсећа на кућу, сигурност и припадање. Многи састојци могу да "уђу" у домаћи хлеб, али се не може направити без воде, соли и брашна. Тако је и у љубави. Ако нема "основних састојака" цаба све остало. Неће "ни да чује", а камоли да "нарасте".

У зависности од каквог се брашна меси, хлебови могу бити пшенични, кукурузни, ражани јечмени, овсени, просени и хељдовни. Некада се у Србији пшенични хлеб јео само у посне дане. После Другог светског рата јела се проја. У народу постоји и реч дољебица. То је оно зло време од нестанка свог жита до нове жетве и првог снопа. У вези са овим је и глагол ољебити, што значи прехранити се до жетве. Идем да купим "мир у кућу" значило је идем да купим брашно.

Сви хлебови нису истог облика, боје и укуса. Погача је округлао хлеб. Сомун је грчка реч. дошла у наш језик преко турског (у Солуну динар сомун, али до Солуна - сто сомун). Таин је војнички хлеб. Веровало се да се први војнички хлеб не једе. Он се чува а и он чува војника од танета и гелера. Чурек је мали чаршијски хлеб који је добио име по мирисавом семену чурекове траве којим се посипао. Бели хлеб је од брашна огуљене пшенице. То је одвајкада био господски хлеб. Лично, једино признајем теста од финог, просејаног белог брашна. Све друго није за домаћице које држе до себе. Уосталом, не каже се цаба да је неко на "црноме хлебу". Злопати се. Црни хлеб је за сиротињу.

Нажалост, научили су нас и шта је "народни хлеб" - потпуно глупав израз који су нам увалили и измислили као и народну демократију, народне кухиње, па и народну милицију.

Осим црног, постоји и "горак хлеб", "хлеб са седам или девет кора", али какав да је важно је да се има "своје парче хлеба". Додуше, увек је било и оних који једу "туђи" хлеб, или "хлеб без мотике".

За оне који су лењи каже се "лези лебу да те једем". За неодмерене и нескромне да "траже хлеба преко погаче". За доброг човека каже се да је добар као хлеб. Пријатељ, путник намерник дочекује се у кући сољу и хлебом, кад се иде некоме у походе носи се пријатељска погача. Погача се меси и кад неко умре.

У хлебу има нечега божанског и култног. У молитиви Богу каже се "Хлеб наш насушни дај нам данас..." За крсну славу меси се славски колач, за Божић чесница. Име јој потиче од речи чест, што значи део, јер се чесница ломи и свакоме даје по део. За свадбу се меси "младина погача". Хлеб се не баца. Хлеб који испадне из руке и падне на земљу треба подићи, пољубити и појести. Ни мрве не треба згазити. Ако нешто од хлеба и остане скува се попара.

И, на крају: Богарт је знао да са Хјустоном попије галон вискија, па седну у авион и оду у Лас Вегас да из омиљеног ресторана госпође Бекол узму њене омиљене кроасане и врате се да је пробуде и однесу за доручак. Хоћу рећи, није сва срећа у умењу мешања. Паметна жена није научила да меси. Она је научила да јој доноси!

ЛЕПА ЈЕЛА



Горан Миленковић



ОДВАЈЕ



МИЛИЦА МАНДИЋ, наша златна девојка на Олимпијади у Лондону:
- Одушевљена сам новим надимком Царица Милица, јер су ме до сада звали „Мица убица“, пошто се бавим борилачком вештином.



МИЛИВОЈЕ МИХАЈЛОВИЋ, директор Владине канцеларије за сарадњу са медијима:
- Премијер Дачић здравствено је одлично, нема проблема са срцем, плућима, притисак и холестерол су му у реду. Једини проблем му је вишак килограма, али то му је више естетски него здравствени проблем.



АЛЕКСАНДАР ЧОТРИЋ, народни посланик из СПО-а:
- Био сам у многим земљама света као гост парламената, али нигде толико лепих жена нисам видео као у нашој Скупштини. Није што су наше, али јесу најлепше.

АЛЕКСАНДАР БЕРЧЕК, глумац:
- Ко каже да ме нема у јавности? Само је филм „Шешир професора Косте Вујића“ до сада видело 260 хиљада људи. Како онда мене нема у јавности?



АНА БЕКУТА, певачица, пред рударима у Мајданпеку:
- Када видим како рудари раде и колико се муче, одмах видим себе. Није лако певати по неколико сати без престанка сваког дана.



ТИЈАНА ДАПЧЕВИЋ, певачица:
- Учени људи рекли су ми да сам у прошлом животу била официр, а и сада поседујем неке особине војсковође. Због тога ме момци из бенда зову „фрау фирер“.



ВЕСНА ВУКЕЛИЋ ВЕНДИ, певачица:
- Магија је ђавоља сила и замка коју ђаво и његова легија, а то су демони, постављају на човека преко других људи. Да бисмо се заштитили од тога, морамо ићи на молитве, исповедати се, причестити се и бити богу слуга.



Милош Игњатовић



Ако се Душица „примила“ нека Драгушица опрости

Партија на Малој ваги, на плус тридесет и неколико



Ваљало би понекад одвести ове празне флаше



На Преображење у Книћу живинчад се преобразила у печење



Унука и бака мисле на зиму, спремају цем од шљива

РЕПУБЛИКА СРБИЈА
ГРАД КРАГУЈЕВАЦ

Градска управа за просторно планирање, изградњу и заштиту животне средине града Крагујевца, на основу Олуке о приступању изради Стратегије интегралног урбаног развоја централног градског подручја («Службени лист града Крагујевца» бр.21/11) оглашава

Ј А В Н И У В И Д**- Нацрта Стратегије интегралног урбаног развоја централне градске зоне Крагујевца**

Јавни увид обавиће се у периоду од 17.08.2012. године, закључно са 31.08.2012. године, у просторијама Града Крагујевца, Градске управе за просторно планирање, изградњу и заштиту животне средине, Одељење за просторно планирање (V спрат), радним данима од 12,00 до 15,00 сати, и на интернет страници града Крагујевца (www.kragujevac.rs).

Заинтересована физичка и правна лица, току јавног увида, предлоге, сугестије и примедбе на Стратегију интегралног урбаног развоја централне градске зоне Крагујевца, могу у писаној форми препорученом поштом упутити Градској управи за просторно планирање, изградњу и заштиту животне средине, Одељењу за просторно планирање Трг слободе 3, 34000 Крагујевац.

Јавна презентација нацрта Стратегије интегралног урбаног развоја централне градске зоне Крагујевца биће одржана 03.09.2012. године у 11 часова у сали скупштине града.

РЕПУБЛИКА СРБИЈА
ГРАД КРАГУЈЕВАЦ

Градска управа за просторно планирање, изградњу и заштиту животне средине

**О Б А В Е Ш Т Е Њ Е
О ПОДНЕТОМ ЗАХТЕВУ ЗА
ОДЛУЧИВАЊЕ
О ПОТРЕБИ ПРОЦЕНЕ УТИЦАЈА
НА ЖИВОТНУ СРЕДИНУ**

Градска управа за просторно планирање, изградњу и заштиту животне средине, Служба за заштиту животне средине, обавештава јавност да је носилац пројекта „ЈЕЗЕРО“ Д.О.О. Р.Ј. Крагујевац, поднео захтев за одлучивање о потреби израде Студије о процени утицаја на животну средину ПРОЈЕКТА – СКЛАДИШТЕЊЕ И ТРЕТМАН НЕОПАСНОГ ОТПАДА (папирна, картонска, дрвена, пластична и метална амбалажа и др.) чија се реализација планира на кп.бр. 40, 840 и 841 КО Корман, на територији града Крагујевца.

Увид у податке и документацију из захтева носиоца пројекта, може се извршити у просторијама овог органа - Градска управа за просторно планирање, изградњу и заштиту животне средине, Служба за заштиту животне средине, канцеларија број 326, Трг слободе бр. 3, у периоду од 23.08..2012. до 03.09.2012. године, у времену од 9-12 часова.

У року од 10 дана од дана објављивања овог обавештења, заинтересована јавност може доставити мишљења о захтеву за одлучивање о потреби процене утицаја предметног пројекта на животну средину овом органу.

Овај орган ће у року од 10 дана од дана истека рока из става 3. овог обавештења донети одлуку о томе да ли је за предложени пројекат потребна израда Студије о процени утицаја затеченог стања на животну средину, о чему ће благовремено обавестити јавност.

Мали огласи**Продаја****ПРОДАЈЕМ** скије и гојзерице, број 42. Наредна два месеца. Телефон: 034 836 012**ПРОДАЈЕМ** плац у Шумарицама. Вода, струја. Телефон: 064 156 92 39.**ПРОДАЈЕМ** или мењам за стан у Београду, уређен плац, 15 ари, и кућу 50 квм, Улица Ратка Павловића бб, Виногради. Телефон: 063 772 99 55, 062 824 29 05.**Издавање****ИЗДАЈЕ**, власник, двособан комфоран, добро опремљен стан у центру (солитер А). Предност на дужи рок. Контакт: 063 606 466.**ИЗДАЈЕМ** кућу у Улици Свеозара Марковића, преко пута полиције, 120 квм, два купатила, летња кухиња са тремом од 20 квм, две гараже, плус два паркинг места. Тел: 034-561-666, 063-8979017.**ИЗДАЈЕМ** две гараже у Улици Светозара Марковића, преко пута полиције. Тел: 034-561-666, 063-8979017.**Посао****ДИПЛОМИРАНИ** економиста и професор енглеског језика траже посао. Тел: 063-291612.**Услуге****МАТЕМАТИКА**, механика, физика – сви узраси. Студенти свих виших и високих школа и факултета (септембар). Телефон: 034 360 202, 063 77 11 002, Арсић.**ЈАВНО СТАМБЕНО
ПРЕДУЗЕЊЕ
«КРАГУЈЕВАЦ»**

ОБЈАВЉУЈЕ

**ОГЛАС О ДАВАЊУ У ЗАКУП
ПОСЛОВНОГ ПРОСТОРА
на одређено време до 3 године****НИКОЛЕ ПАШИЋА БР. 2,
ПОВРШИНА 14,00 м²**Почетна месечна цена за пословни простор у ул. Николе Пашића бр.2 **износи 845,00 динара** по м² у цену није урачунат ПДВ.

Закупац сноси и трошкове осигурања и ПДВ-а.

Понуде се достављају у затвореној коверти са назнаком «Понуда за закуп пословног простора» и то искључиво поштом на адресу ЈСП «Крагујевац», Николе Пашића бр. 2.**Понуда треба да садржи:**

- име и презиме односно назив фирме,
- адресу,
- број телефона за контакт,
- податак о занимању, делатност,
- висина закупнине по м²
- број закупнина које се нуде унапред

Изабрани понуђач је дужан да пре закључивања уговора о закупу уплати закупнину за број месеци који је навео у понуди а најмање за два месеца унапред.

Пословни простор који се оглашава користе закупци и биће усељиви по њиховом иселењу.

Рок за подношење пријава је 8 дана од дана објављивања.

У суботу, 25. августа, навршава се шест месеци од како није са нама љубљена супруга, мајка и бака

**др Драгица
Вујадиновић
рођена Лугарић**

стоматолог – спец.соц. медицине

Тог дана изаћи ћемо на гробље, упалити свеће и положити цвеће на њену хумку.

Заувек твоји: супруг Мирослав,
кћи Катарина, син Вујадин и унука
Магдалена

Дана 25. августа 2012. године на градском гробљу Бозман, у 13 сати, одржаћемо дво-годишњи помен

**Танасијевић Василију
Васи**

Љубав према теби остаће заувек у нама.

Твој тата, браћа Митар, Јанко и сестра Јана

**НЕДЕЉНИ ИНФОРМАТИВНИ ЛИСТ
Светлост**

Сагласно овлашћењима из чл. 41д – 41е, Закона о приватизацији („Службени гласник РС“, бр. 38/01, 18/03, 45/05 и 123/07) и Правилнику о поступању лица која обављају послове привременог заступника капитала и члана 13. Статута НИГ АД „Светлост“ – Крагујевац, дана 21.8.2012. године, доносим

О Д Л У К У

О сазивању**СКУПШТИНЕ АКЦИОНАРА
ДРУШТВА****НИГ „СВЕТЛОСТ“ – КРАГУЈЕВАЦ,**

која ће се одржати дана 7.9.2012. године, са почетком у 10 часова у Крагујевцу, улица Бранка Радичевића број 9, у просторијама друштва на првом спрату.

За седницу Скупштине акционара предлажем следећи:
Дневни ред:

1. Избор председавајућег Скупштине акционара
2. Доношење одлука о изменама и допунама статута и оснивачког акта друштва
3. Разрешење и избор председника и чланова Надзорног одбора
4. Разрешење и избор директора друштва
5. Разно

Привремени заступник капитала
Владан Радовић

Обавештавамо пријатеље да је 19. августа 2012. године преминуо наш вољени супруг, отац, деда и прадеда

**Илија Новоселски**

потпуковник ЈНА у пензији

1925 – 2012.

Сахрана је обављена 21. августа 2012. године на гробљу Бозман.

Супруга Миланка, синови Драган, Зоран и Горан са породицама

ТУЖНО СЕЋАЊЕ
26.8.1997 – 26.8.2012.



Несторовић Десанка

Мама, године су прошле, сећање и туга остају заувек.

Јасминка

СЕЋАЊЕ

На вољену мајку, бабу и ташту



Ђорђевић Бранку

25.8.2009 – 25.8.2012.

Вечно си у нашим срцима.

Ђерка Љиљана Танасијевић
са породицом

Дана 26. августа навршава се десет година од смрти наше баке, мајке и супруге



Зорице Предојевић

1951 – 2002.

Увек у нашим мислима.

Помен ће се одржати 26. августа 2012. године, у 12 часова, на Палилулском гробљу.

Породица Предојевић

У суботу, 25. августа 2012. године, у 11 сати, на Варошком гробљу, даваћемо годишњи помен нашој драгој



Милице Величковић

1934 – 2011.

Живиш у мом срцу. Љубав, доброта и нежност никад не умиру.

Твоја Ирена

Нашој вољеној и никад прежаљеној

Златковић Емини

Даваћемо деветогодишњи помен, у суботу, 25. августа 2012. године, у 11 сати, на Варошком гробљу у Крагујевцу.

Позивамо родбину, пријатеље, другове и другарице да присуствују овом тужном помену.



МИНА

Жељо неиспуњена, срећо неисказана, љубави непролазна, девет година је прошло, бескрајно Те волимо и стално се за Тебе МОЛИМО.

Увек са тобом твоји најмилији

Савет Републичке радиодифузне агенције на основу члана 49 и 50 Закона о радиодифузији („Сл.гласник РС“ број 42/02, 97/04, 76/05, 79/05-др.закон, 62/06, 85/06 и 41/09), члана 8 и 100 Закона о електронским комуникацијама („Сл.гласник РС“ број 44/2010), Правилника о утврђивању

Плана расподеле фреквенција/локација за терестричке аналогне ФМ и ТВ радиодифузне станице за територију Републике Србије („Сл.гласник РС“ број 9/12 и 30/12) и члана 5 Статута Републичке радиодифузне агенције („Сл.гласник РС“ број 102/05) расписује

ЈАВНИ КОНКУРС ЗА ИЗДАВАЊЕ ДОЗВОЛА ЗА ЕМИТОВАЊЕ ТЕЛЕВИЗИЈСКОГ И РАДИО ПРОГРАМА

1. ПОДРУЧЈА ЖЕЉЕНЕ ЗОНЕ СЕРВИСА

1.2 За издавање дозвола за емитовање телевизијског програма на подручју региона

РАДИОДИФУЗНА ОБЛАСТ 3							
КОЛОНА 1	КОЛОНА 2	КОЛОНА 3	КОЛОНА 4	КОЛОНА 5	КОЛОНА 6	КОЛОНА 7	
Оквирна жељена зона покривања подручје општина	Базичне локације/ фреквенције	канал	опсег употребљивог поља Eu dB(μV/m)	појединачна висина годишње накнаде за емитовање програма (дин.)	годишња накнада за коришћење радио фреквенције (дин)	депозит за пријаву на јавни конкурс	
P10	Зајечар Неготин Жагубица	Зајечар-Тилва Неготин-Буково Зајечар Жагубица	45 53 58 32	70 70 70 65	893.174,00	129.492,00	223.293,50
РАДИОДИФУЗНА ОБЛАСТ 7							
P21	Шабач Богатић Сремска Митровица	Цер	65	84-90	268.799,00	1.791.588,00	447.897,00

1.2 За издавање дозвола за емитовање радио програма на подручју региона

РАДИОДИФУЗНА ОБЛАСТ 3							
КОЛОНА 1	КОЛОНА 2	КОЛОНА 3	КОЛОНА 4	КОЛОНА 5	КОЛОНА 6	КОЛОНА 7	
Оквирна жељена зона покривања подручје општина	Базичне локације/ фреквенције	фреквенција MHz	опсег употребљивог поља Eu dB(μV/m)	појединачна висина годишње накнаде за емитовање програма (дин.)	годишња накнада за коришћење радио фреквенције (дин)	депозит за пријаву на јавни конкурс	
Pp6	Бор Зајечар Неготин Бољевац	Бор Кривељ	91,7	56-68	64.488,00	43.340,00	16.122,00
РАДИОДИФУЗНА ОБЛАСТ 4							
Bgr14	Београд (делови подручја општина) Стари град Звездара Савски Венац Чукарица Раковица Палилула Врачар	Звездара	106,3	83,5	244.125,00	59.858,80	61.031,00
Bgr2	Београд	Славија	93,7	78-98	489.375,00	196.694,52	122.343,00

1.3 За издавање дозвола за емитовање телевизијског програма на локалном подручју

РАДИОДИФУЗНА ОБЛАСТ 1							
КОЛОНА 1	КОЛОНА 2	КОЛОНА 3	КОЛОНА 4	КОЛОНА 5	КОЛОНА 6	КОЛОНА 7	
Оквирна жељена зона покривања подручје општина	Базичне локације/ фреквенције	канал	опсег употребљивог поља Eu dB(μV/m)	појединачна висина годишње накнаде за емитовање програма (дин.)	годишња накнада за коришћење радио фреквенције (дин)	депозит за пријаву на јавни конкурс	
L11	Куршумлија	Куршумлија,Самоково	25	74-89	149.683,00	15.208,00	37.420,00
L22	Ниш	Ниш	50	80-99	1.964.495,00	206.293,60	491.123,00
L30	Прокупље	Хисар	50	71-88	355.517,00	34.904,80	88.879,00
РАДИОДИФУЗНА ОБЛАСТ 4							
L50	Неготин	Буково	55	82-91	308.885,00	29.503,20	77.221,00
L53	Велико Градиште	Велико Градиште	24	69-80	151.507,00	14.047,20	37.876,00
РАДИОДИФУЗНА ОБЛАСТ 5							
L78	Крагујевац	Жежељ	24	79-84	1.341.900,00	141.974,40	335.475,00
L84	Крушевац	Басара	50	83-99	986.468,00	101.943,20	246.617,00
РАДИОДИФУЗНА ОБЛАСТ 6							
L104	Партизанске воде	Партизанске воде	25	85-92	20.576,00	2.336,80	5.144,00
РАДИОДИФУЗНА ОБЛАСТ 7							
L114	Лозница	Гучево	67	85-88	641.563,00	63.030,40	160.390,00
L124	Ваљево	Боричевац	37	75-87	720.567,00	72.210,80	205.141,00
РАДИОДИФУЗНА ОБЛАСТ 9							
L140	Нови Сад	Мишелук	56	85-96	2.490.933,00	268.560,80	622.733,00

1.4 За издавање дозвола за емитовање радио програма на локалном подручју

РАДИОДИФУЗНА ОБЛАСТ 1							
КОЛОНА 1	КОЛОНА 2	КОЛОНА 3	КОЛОНА 4	КОЛОНА 5	КОЛОНА 6	КОЛОНА 7	
Оквирна жељена зона покривања подручје општина	Базичне локације/ фреквенције	фреквенција MHz	опсег употребљивог поља Eu dB(μV/m)	појединачна висина годишње накнаде за емитовање програма (дин.)	годишња накнада за коришћење радио фреквенције (дин)	депозит за пријаву на јавни конкурс	
Lp7	Бојник	Стрељаник	102,4	65-85	4.595,00	885,84	1.148,00
Lp9	Босилеград	Крстато дрво	97,7	93,1	3.292,00	638,32	823,00
Lp13	Димитровград	Димитровград	88,7	80,2	4.065,00	804,48	1.106,00
Lp19	Лебане	Лебане	90,5	92,8	8.982,00	1.744,16	2.245,00
РАДИОДИФУЗНА ОБЛАСТ 2							
Lp63	Сјеница	Сјеница	93	88,1	10.722,00	1.974,40	2.680,00
РАДИОДИФУЗНА ОБЛАСТ 3							
Lp67	Бољевац	Бољевац	88,8	72,9	5.395,00	1.029,20	1.348,00
Lp82	Неготин	Неготин	106,1	85-92	15.444,00	2.950,32	3.861,00
РАДИОДИФУЗНА ОБЛАСТ 4							
Lp305	Лазаревац	Лазаревац,Шопић	92	59-63	22.824,00	2.150,08	5.706,00
РАДИОДИФУЗНА ОБЛАСТ 5							
Lp118	Јагодина	Јагодина	107,4	65-78	26.926,00	5.695,60	7.481,00
Lp144	Ражањ	Ражањ	93,0	61-86	3.719,00	660,32	929,00
Lp147	Смедеревска Паланка	Смедеревска Паланка	88,3	59-67	20.478,00	4.006,24	5.119,00
Lp306	Костопац	Костопац	90,7	62-71	5.638,00	1.233,60	1.409,50
РАДИОДИФУЗНА ОБЛАСТ 6							
Lp291	Пријепоље	Пријепоље	87,9	69-83	15.213,00	2.937,04	3.803,00
Lp307	Пријепоље	Пријепоље,Кошевине	89,5	63-83	15.213,00	2.937,04	3.803,00
РАДИОДИФУЗНА ОБЛАСТ 7							
Lp188	Крупањ	Крупањ	90,6	69-83	15.213,00	2.937,04	3.803,00
Lp292	Бања Ковиљача	Бања Ковиљача	88,5	82,5	2.284,00	474,80	571,00
РАДИОДИФУЗНА ОБЛАСТ 8							
КОЛОНА 1	КОЛОНА 2	КОЛОНА 3	КОЛОНА 4	КОЛОНА 5	КОЛОНА 6	КОЛОНА 7	
Оквирна жељена зона покривања подручје општина	Базичне локације/ фреквенције	фреквенција MHz	опсег употребљивог поља Eu dB(μV/m)	појединачна висина годишње накнаде за емитовање програма (дин.)	годишња накнада за коришћење радио фреквенције (дин)	депозит за пријаву на јавни конкурс	
Lp218	Долово	Долово	102,7	83	2.523,00	546,80	630,00
РАДИОДИФУЗНА ОБЛАСТ 9							
Lp266	Сремски Карловци	Сремски Карловци	89,0	69	3.399,00	707,12	849,00
Lp308	Кула	Кула Силос	91,7	70	17.449,00	1.882,40	4.362,00

УСЛОВИ КОНКУРСА

Подносилац пријаве за издавање дозволе за емитовање програма мора уз пријаву, да достави следећу документацију:

2.1. као доказ о испуњености техничких услова:

- попис студијских уређаја, техничке параметре тих уређаја који гарантују квалитет произведеног сигнала, као и рачуне, царинске декларације, уговоре о стицању и сл. којима се доказује набавка студијских уређаја - важи за подносиоце пријаве који у тренутку расписивања конкурса емитују програм
- попис студијских уређаја који ће гарантовати квалитет сигнала, као и предуговоре и/или предрачунае за набавку студијских уређаја - за подносиоце пријаве који у тренутку расписивања конкурса не емитују програм
- доказ о власништву или уговор/предуговор о закупу непокретности, односно пословног простора адекватног за производњу и емитовање радио или ТВ програма.
- Грађевински елаборат, или извод из овереног грађевинског пројекта са одговарајућим плановима/скицама и подацима, оверен од стране овлашћеног пројектанта (пројектанта са лиценцом) о коришћењем простору или пројекат изведеног стања, оверен од стране овлашћеног пројектанта (пројектанта са лиценцом)
- Раније добијене дозволе, уговоре који омогућавају емитовање програма (уколико постоје) или другу одговарајућу документацију којом се доказује раније стечено право на емитовање програма - важи за подносиоце пријаве који у тренутку расписивања конкурса емитују програм.

2. Као доказе о испуњености организационих услова:

2.2.1. Општих организационих услова

- Акт о оснивању правног лица које се јавља на конкурс;
- Статут (важи за станице цивилног сектора);
- Одлуку о разврставању правног лица подносиоца пријаве;
- Потврду пореске управе о извршеној регистрацији (ПИБ);
- Потврду пореске управе о извршеном евидентирању за ПДВ;
- Колективни уговор или Правилник о раду;
- Акт о систематизацији послова којим се регулише број запослених и врста послова, услови за обављање појединих послова и потребан број извршилаца и ангажовање лица ван радног односа (по уговору);
- Подаци о персоналној структури запослених и ангажованих лица ван радног односа на дан пријаве на јавни конкурс, важи за подносиоце пријаве који у тренутку расписивања конкурса емитују програм;
- Доказ о пријави запослених надлежним службама и доказе о уплати законом утврђених пореза и доприноса (ППП образац) – важи за подносиоце пријаве који у тренутку расписивања конкурса емитују програм.

2.2.2. Организационо-правних услова

- извод из Регистра Агенције за привредне субјекте о регистрацији привредног субјекта;
- извод из Регистра Агенције за привредне регистре о упису удружења грађана – за станице цивилног сектора;
- извод из регистра министарства надлежног за послове вера – за станице црква и верских заједница;
- Када су оснивачи или суоснивачи подносиоца пријаве други привредни субјекти, изводе из регистра Агенције за привредне субјекте за осниваче или суосниваче подносиоца пријаве;
- Када су оснивачи или суоснивачи подносиоца пријаве физичка лица, оверену од стране суда или органа управе изјаву да немају учешћа у капиталу других правних субјеката, а уколико имају потребно је доставити изводе из Агенције за привредне субјекте о регистрацији тих привредних субјеката;
- Оверена од стране суда или органа управе изјава да се евентуалним издавањем дозволе за емитовање програма неће остварити недозвољена медијска концентрација, сходно члану 97, 98, 99, 100, 101, 102 и 129 Закона о радиодифузији.

2.2.3. Организационо-финансијских услова

Подносилац пријаве који у време подношења пријаве **емитује** радио и/или телевизијски програм, треба да достави:

- Финансијски извештај са билансом стања и билансом успеха за последњу пословну годину пре године у којој се подноси пријава на јавни конкурс;
- Уколико је подносилац пријаве разврстан као велико правно лице извештај о ревизији финансијских извештаја коју је оверио независни ревизор;
- Потврду Министарства финансија-пореске управе о измирењу пореских обавеза;
- Уговоре са носиоцима ауторских и сродних права и оверене изводе из банке о измирењу свих обавеза проистеклих из уговора;
- Важеће комерцијалне уговоре о купопродаји пропагандног времена, спонзорству програма и друге комерцијалне уговоре;
- Оверен налог са износом уплаћеног депозита или извод банке којим се потврђује уплата депозита .

Подносилац пријаве који у време подношења пријаве **не емитује** радио и/или телевизијски програм, треба да достави:

- Пројекцију планираних годишњих прихода и расхода са њиховом спецификацијом, за период од пет година;
- Банкарску гаранцију у минималној висини годишње накнаде за добијено право на емитовање програма - за телевизију, односно банкарску гаранцију у минималној висини шестомесечне накнаде за добијено право на емитовање програма- за радио или оверен налог са уплаћеним годишњим износом накнаде - за телевизију, односно оверен налог са уплаћеним шестомесечним износом накнаде - за радио: **УПЛАТА ГОДИШЊЕГ/ШЕСТОМЕСЕЧНОГ ИЗНОСА НАКНАДЕ ЗА ПРИЈАВУ НА ЈАВНИ КОНКУРС ЗА ИЗДАВАЊЕ ДОЗВОЛА ЗА ЕМИТОВАЊЕ ТЕЛЕВИЗИЈСКОГ/РАДИО ПРОГРАМА;**
- Оверен налог са износом уплаћеног депозита или извод из банке којим се потврђује уплата депозита.

2.3. Као доказ о испуњености програмских услова:

- Програмски елаборат који обухвата разрађени програмски концепт са оквирном програмском шемом, поштујући минималне програмске стандарде прописане чланом 68 Закона о радиодифузији и Стратегијом развоја радиодифузије у Србији до 2013. године. Програмски елаборат и програмска шема (сваки лист), морају бити оверени печатом подносиоца пријаве и потписани од стране одговорног лица;
- Важеће уговоре о заштити ауторских и сродних права зајемљене између организација за колективно остваривање ауторског и сродних права (регистрована у Заводу за интелектуалну својину) и подносиоца пријаве - важи за подносиоце пријаве који у тренутку расписивања конкурса емитују програм;
- Потврде организација за колективно остваривање ауторских и сродних права о измирењу обавеза насталих на основу уговора – важи за подносиоце пријаве који у тренутку расписивања конкурса емитују програм;
- Актуелне уговоре о емитовању играног и сличног програма (нпр. серије, филмови и др.) – важи за подносиоце пријаве који у тренутку расписивања конкурса емитују телевизијски програм,
- Одлуку о именовању главног и одговорног уредника програма .

3. УСЛОВИ ЗА ДОБИЈАЊЕ ДОЗВОЛЕ ЗА РАДИОДИФУЗНУ СТАНИЦУ

Подносилац пријаве за издавање дозволе за емитовање програма мора да испуни и услове утврђене Законом о електронским комуникацијама и прописима донетим на основу њега које подносилац пријаве треба да испуњава за добијање дозволе за радиодифузну станицу:

- Уговор са пројектантском организацијом или пројектантом овлашћеним у складу са важећим републичким прописима за израду техничке документације, а према Правилнику о поступку издавања дозволе за радио-станицу и подацима и документацији који се подносе уз захтев за прибављање дозволе за радио-станицу.

4. ВИСИНА ПОЈЕДИНАЧНЕ ГОДИШЊЕ НАКНАДЕ

а) висина појединачне годишње накнаде, која се сходно члану 66 Закона о радиодифузији плаћа Републичкој радиодифузној агенцији

4.1. Висина појединачне годишње накнаде за добијено право на емитовање програма:

4.1.1 Висина појединачне годишње накнаде за добијено право на емитовање радио и/или телевизијског програма, за свако подручје, налази се у табелама у колони 5.

4.1.2. Радио и телевизијске станице локалних заједница које су у целини у државној својини плаћају само накнаду за дозволу за радиодифузну станицу (накнаду за коришћење радио фреквенције), а ослобођене су плаћања накнаде за емитовање програма. Радио и телевизијске станице локалних заједница са учешћем приватног капитала, плаћају накнаду за емитовање програма сразмерно проценту тог учешћа (члан 67 Закона).

4.1.3 Радио и телевизијске станице цивилног сектора (чији су оснивачи непрофитне организације цивилног друштва: невладине организације или удружења грађана) плаћају само накнаду за дозволу за радиодифузну станицу (накнаду за коришћење радио фреквенције), а ослобођене су плаћања накнаде за емитовање програма (члан 95 Закона)

4.1.4 Радио и телевизијске станице црква и верских заједница не плаћају накнаду за емитовање програма до окончања поступка повраћаја имовине тим црквама и верским заједницама (члан 67 став3 Закона)

б) висина појединачне годишње накнаде која се сходно члану 26 Закона о електронским комуникацијама плаћа Републичкој агенцији за електронске комуникације

4.2. Висина појединачне годишње накнаде која се плаћа за коришћење радио фреквенција на основу издате дозволе за радиодифузну станицу, налази се у колони 6.

5. РОК ЗА ПОДНОШЕЊЕ ПРИЈАВЕ

5.1. Рок за подношење пријаве на јавни конкурс заједно са прописаном документацијом је 60 дана од дана објављивања огласа.

6. РОК ЗА ДОНОШЕЊЕ ОДЛУКЕ

6.1. Рок за доношење одлуке о целовитој дозволи за емитовање програма је 90 дана од дана објављивања листе пријављених на јавни конкурс.

7. ДЕПОЗИТ

7.1. Депозит за пријаву на јавни конкурс, чији износ се налази табелама у колони 7, обавезни су да уплате подносиоци пријава, који плаћају накнаду за емитовање програма.

7.2. Депозит се уплаћује на рачун Републичке радиодифузне агенције 840-714804-95 са назнаком: уплата депозита за пријаву на јавни конкурс за издавање дозвола за емитовање програма.

НАПОМЕНА:

Подносилац пријаве на јавни конкурс подноси пријаву за одређену жељену зону сервиса-подручје региона или локално подручје.

Подносилац пријаве може конкурисати за више различитих жељених зона сервиса, али за сваку жељену зону сервиса мора попунити посебну пријаву и навести за коју зону сервиса конкурише као примарну, а за коју као евентуалну.

Подносилац пријаве који подноси пријаве за више различитих жељених зона сервиса, обавезан је да уплати депозит за сваку зону сервиса, за коју подноси пријаву.

Сходно члану 48 Закона, може се одобрити да највише до три емитера заједнички емитују програм на истој радио фреквенцији и у истој жељеној зони сервиса. Подносиоци пријава који желе заједнички да користе исту радио фреквенцију подносе и уговор којим се регулише време емитовања програма сваког од емитера који намерава заједнички да користи радио фреквенцију.

Под одређеним условима (међународна координација радиодифузије, координација радиодифузије са Војском Србије и Министарством унутрашњих послова и сл.) може доћи до измена појединачних фреквенција/локација. Трошкове ових измена, сходно Закону о електронским комуникацијама, сноси емитер.

Агенција и Савет Републичке радиодифузне агенције обезбеђује јавност сопственог рада јавним разговорима са кандидатима пре одлучивања о дозволама за телевизијске или радио мреже за регионално покривање, сходно члану 32 Статута Републичке радиодифузне агенције. Кандидати су дужни да се одазову позиву на разговор.

Агенција задржава право да од подносиоца пријава затражи и додатну документацију и образложење, уколико процени да је то неопходно. Подносиоци пријава су дужни да се одазову позиву Агенције и доставе затражену документацију и образложење.

Подносилац пријаве може да достави и другу документацију за коју сматра да је од значаја за добијање дозволе за емитовање програма.

Подносилац пријаве тражену документацију мора доставити у оригиналу или оверене фотокопије.

Сваки лист приложеног доказа о испуњености техничких услова мора бити оверени печатом подносиоца пријаве и потписан од стране овлашћеног лица. То се односи на следећу документацију :

- попис студијских уређаја и техничке параметре тих уређаја који гарантују квалитет произведеног сигнала,
- доказ о власништву или уговору о закупу непокретности, односно пословног простора адекватног за производњу и емитовање ТВ програма,
- грађевински елаборат, или извод из овереног грађевинског пројекта са одговарајућим плановима/скицама и подацима о коришћеном простору или пројекат изведеног стања, оверен од стране овлашћеног пројектанта (пројектанта са лиценцом)

Сваки лист доказа о испуњености програмских услова мора бити оверен печатом подносиоца пријаве и потписани од стране овлашћеног лица. То се односи на следећу документацију:

- програмски елаборат који обухвата разрађени програмски концепт са оквирном програмском шемом, поштујући минималне програмске стандарде прописане чланом 68 Закона о радиодифузији и Стратегијом развоја радиодифузије у Србији до 2013. године.

Подносилац пријаве је дужан да документацију, достави Агенцији у два примерка, сложено у регистраторе, као и да уз сваки примерак документације (регистратор) приложи списак документације коју подноси , оверен од стране овлашћеног лица.

Образац пријаве на јавни конкурс може се преузети лично у Републичкој радиодифузној агенцији или са Интернет сајта www.rta.org.rs

Конкурс се сматра отвореним даном објављивања огласа у средствима јавног информисања.

Републичка радиодифузна агенција
председник Савета
Епископ јегарски др Порфирије (Перић)

ИНТЕРВЈУ: ДАРКО ЖИВАНОВИЋ

Срећан сам и једва чекам Бразил!

Учешће на Олимпијским играма је сан сваког спортисте. Драго ми је што је Крагујевац имао свог представника и што смо и у овој дисциплини сада познати. Имао сам пех да због стомачног вируса одустанем на 36. километру, али заиста нисам могао даље. Памтићу дочек у Београду док сам жив, и једва чекам следећу Олимпијаду у Бразилу, каже крагујевачки олимпијцац, маратонац Дарко Живановић

Разговарао Саша М. Соковић

КАДА је у априлу, у Ротердаму, истрчао свој најбољи резултат (2:17:08), што је била и олимпијска норма за Лондон, сви су се одједном запитали ко је Дарко Живановић? Сасвим обичан, скроман двадесетпетогодишњак, члан Атлетског клуба Раднички. Крагујевчанин, наравно. Свестан да је време тек пред њим, поносан што је државу и град представљао на највећем такмичењу и што је ушао у богату спортску историју Крагујевца, коју су писали боксери, кошаркашице, стрелци... А сада и један маратонац. И то какав!

Сада када се све слегло, какви су утисци са Олимпијских игара из Лондона?

Позитивни. Заиста веома добри. Невероватан је осећај боравити у Олимпијском селу. То вам је, као што знате, један велики простор ограђен жицом и на хиљаде спортиста. Тамо су сви равноправни, на сваки начин. Није битна ни боја коже, ни вероисповест ни националност. Тотална једнакост. Посебно ми је било драго што су сви спортисти гледали једне на друге као равнима себи. Тамо нема звезда. То су сасвим обични људи. Имао сам то задовољство да тренирам са мојим највећим узором, што се тиче маратона, Американцем Рајаном Халом. А били су ту наравно и спринтери Јусеин Болт, Кристофер Лемерте... И

многи други. Сви они гледали су у мени ривала, конкурента и то је заиста сјајан осећај. Генерално, мислим да су Олимпијске игре нешто највеће што се може десити једном спортисти.

Да се још једном вратимо на трку у Лондону. Одустали сте после истрчаних 36 километара. Шта се десило?

Имао сам, ето, тај пех, да оду-

станем због стомачног вируса. Ништа нисам осећао до почетка трке. Шта више, био сам веома мотивисан и спреман. До 10 километра нисам осећао ништа. Било ми је добро, чак сам планирао да убрзам и направим пласман. Проблеми су почели између 10. и 15. километра када сам осетио прве болове у пределу стомака и мучнину. До полумаратона сам трчао у границама предвиђеног темпа, а касније све слабије и слабије. Размишљао сам само о томе да завршим трку. Ипак, на 36. километру болови су постали толико јаки да сам једноставно стао. То је, на жалост, саставни део спорта, али само учешће на овом догађају, које је сан многих спортиста, заиста је нешто велико.

Шта мислите о конкуренцији и о победи Кипкегера из Уганде, што је помало било изненађујуће?

Он је изузетно квалитетан тркач и има сјајан резултат негде око два сата и четири минута. То је време заиста за респект. Тачно је да нису очекивали свакако да он победи али једноставно се тог дана тако све уклопило. Били су тешки временски услови за маратон, спарно, па је доста такмичара и одустало. Он се једноставно

најбоље у свему снашао и то искористио да победи.

Ваши утисци о самом Лондону?

Свиђа ми се. Нарочито старе грађевине као и то колико су оне заступљене у граду и начин на који су уклопљене у градски миље. Нема тамо високих зграда које би то нарушиле а, са друге стране, има доста паркова, дрвећа, зелених површина. Једино ми се није свидело то што су људи помало нељубазни, односно оно, знате, типично „хладни“. У сваком случају, Олимпијске игре су за њих биле велики догађај. И у спортском и у туристичком смислу.

Да ли сте имали прилике да промовиштите осим Србије, наравно, и град Крагујевац?

Да. На сваком месту и када год сам имао прилику, јер један спортиста на Олимпијским играма заиста је јесте представник своје државе и града из кога долази. Што се наших спортиста тиче, а највише сам имао прилике да се дружим са ватерполистима, пливачима, кајакашима и атлетичарима, сви знају за Крагујевац и углавном причају да је то заиста сјајан град у који сви они радо долазе. Са словеначким маратонцем сам чак причао и о условима које имамо у околини Крагујевца, одличне за тркаче, бициклисте, а, наравно, и за излете у природи...

Ето, после боксера, кошаркашица, стрелца, Крагујевац је постао познат и по једном маратонцу. Помало неубичајено?

Пре него што сам се ја појавио, по маратону су углавном били познати Ужичани, Оливера Јевтић и њен тим. После норме коју сам постигао у Холандији ове године, ето, и Крагујевац је постао познат по маратонцу. Свиђа ми се што је у граду развијена култура трчања и што се све више пажње посвећује томе. То је јако битно и за нас спортисте али и за децу, обичне људе, рекреативце... Због здравља, наравно, пре свега.

Најлепши тренутак?

То је свакако дочек хиљаде људи у Београду, на „чувеном“ балко-

ну. У ствари, чим смо слетели у Србију, а било је то негде око пола два, дочекао нас је пуно људи. Били су ту и трубачи... Сутрадан смо се возили аутобусом кроз град, људи су нас поздрављали, аплаудирали... А сам излазак на балкон био је нешто што ћу памтити до краја живота. Причали су нам други спортисти који су већ имали ту могућност да их људи поздраве, да је то јединствен осећај. И заиста је тако. Знате, када сам изашао, када сам чуо своје име, подигао три прста високо у ваздух, граја људи... Незаборавно.

А најтежи?

Па поред одустајања, писање појединих медија, који су помало на сензационалан начин покушавали да извештавају, па и да извршу поједине изјаве наших спортиста и мене, што сте имали прилике да видите како се одразило на наше репрезентативце. Мислим да није било потребе ни за каквим сензацијама и преувеличавањима, јер то се, индиректно, пренело и на људе...

Дочек у Крагујевцу?

Па није било посебног дочека. Ту су били моји пријатељи, породица, који су ме подржавали. Град ме је достојанствено испратио и ја сам са поносом тамо био његов представник. То је једино важно.

Планови?

Почињем са тренинзима за јесен. Очекује ме крос РТС-а и неколико уличних трка. Крајем године учествоваћу на кросу Европе у Мађарској.

А Рио де Жанеиро?

Наравно, циљ ми је Олимпијада у Бразилу 2016. Године. Такмичења за испуњавање норми крећу од 1. јануара 2015. године. Потрудићу се да већ у старту обезбедим норму за учешће на Олимпијским играма, како бих имао више времена да се квалитетно припремим. И, искрено, једва чекам. Рио де Жанеиро је, за мене, један од најлепших градова на свету. Биће то права карневалска атмосфера...



ОДБОЈКА

Златни Гибе

СРЕДЊИ блокер Радничког Креди банке Александар Благојевић као члан јуниорске репрезентације Србије освојио је златну медаљу на Првенству Балкана одржаном у Зрењанину. Наш тим је у финалу савладао репрезентацију Грчке са 3:1, по сетовима 25:20, 18:25, 25:21, 25:18.

Већ од суботе наш изабрани састав очекује највеће овогодишње искушење. Од 25. августа до 2. септембра одржава се Европски шампионат, а земље домаћини су Данска и Пољска. М. М.

ОДБОЈКА НА ПЕСКУ

Остаје само финале

ПОСЛЕ победе на петом турниру ВИП бич мастерс лиге 2012 у Бачкој Паланци, водећи пар Исидора Ергић и Александра Фрајговић у недељу на новосадском Штранду нису успеле да понове успех. Њихове овогодишње „вечите“ ривалке, Наташа Шеварика и Нина Шкарић савладале су их у финалу са 2:1, по сетовима 17:21, 21:10, 15:5.

После шест одиграних турнира играчица Радничког са својом суграђанком из Новог Сада Ергићевом, заузима челну позицију са 190, дог Шеварика и Шкарићева имају 50 поена мање. Последњи турнир одржаће се од 31. августа до 2. септембра у Београду. М. М.

Полиција је у истражном поступку привела три особе, директора трке, помоћника директора за сигурност и председника спортске комисије.

Драган Симић, представник ауто-клуба „Балкан“ и организатор трке, изјавио је да је све било предузето да се трка осигура на најбољи начин, као и то да је публика била уклоњена из „ризичних“ места, на којима је, иначе, како истиче, био и повећан број редара, као и представника полиције.

На првој овогодишњој брдској трци, иначе, учествовало је око 50 возача.

С.М.С.

ВАТЕРПОЛИСТИ РАДНИЧКОГ ПОСТАЛИ НОВИ ЧЛАНОВИ ПРВЕ „Б“ ЛИГЕ

И Шумадинци знају да пливају

ПРВА сезона у историји крагујевачког ватерпола окончана је успешно. За мање од пола године постојања Раднички је успео да одмах крене напред кроз српску „хијерархију“. Најпре су крагујевачки „делфини“ освајањем првог места окончали такмичење на друголигашком „Југу“, а затим, као домаћин фајнал фора, обезбедили пласман у виши ранг.

Већ полуфиналне утакмице донеле су разрешење дилеме. Наиме, победници тих дуела аутоматски су остварили жеље, а другог дана играло се ради престижа. У првом суботњем мечу Краљево је изненадило фаворита, ваљевски Валис, убедљивом победом од 21:6, а доминацију над тимовима северне групе потврдио је Раднички убедљивом победом над Новим Београдом, екипом сачињеном углавном од јуниора ВК „Земун“. Резултат је био 22:12, по четвртинама 8:2, 3:4, 7:0, 4:6.

Другог дана у утешној утакмици Валис је савладао Нови Београд са 17:8, док су Краљевчани употпунили изненађење из претходног дана и у финалу били бољи од домаћина. Резултат је био 14:19, а превага је дошла после боље игре у другом полувремену. По четвртинама било је 5:4, 3:3, 4:6, 2:6. Задовољство после успешног завршетка сезоне није крио Данило Николић.



- Очекивано смо дошли до успеха у утакмици са Новим Београдом, која је била најважнија на турниру. Ушли смо у Прву Б лигу што је и био основни циљ. Квалитетни смо, одиграли смо много боље, углавном доминирали у полуфиналном мечу и оправдали очекивања ове дивне публике и целог града.

Финално утакмицу смо изгубили нешто због наших грешака, нешто због боље игре противника. Код резултата 11:12 три пута смо погодили оквир гола, промашили један зицер, дакле нисмо имали среће. Победа у финалу дошла би као шлаг на торту, али и овако смо више него задовољни - речи су тренера Радничког.

М. М.

АУТОМОБИЛИЗАМ

Отказана трка због трагедије

ЧЕТВОРО људи тешко је повређено на Међународној брдској трци „Тара 2012“, од чега је троје подлегло повредама. Несрећа се догодила када је возач Бранимир Симић из Босне и Херцеговине изгубио контролу над аутомобилом и улетео у публику.

Преминули су тридесетогодишњи Никола Тришић из Бајине Баште на путу до ужичке болнице,

а његова три године млађа сестра Јована неколико сати касније у Ургентном центру у Београду. После операције у ужичкој болници преминуо је и Драгиша Јаковљевић из Петровца на Млави. Његов седамнаестогодишњи син Стефан је повређен али, срећом, није животно угрожен.

Према речима очевидца и извештача са лица места, возач је, како кажу, изгубио контролу над возилом на 300 метара од циља, у месту Јасиковици а трагедија би била и већа да возач није претходно ударио у путоказ у том месту. После овог инцидента, организатор је прекинуо трку.

ФУДБАЛ: РАДНИЧКИ 1923 - НОВИ ПАЗАР 1:1 (0:1)

Првенац Тинтора за вађење

Крагујевац - стадион „Чика Дача“. Гледалаца: 4.000. Судија: Дарко Бојановић (Краљево). Стрелци: Рашић у 17. минути за Нови Пазар, а Тинтор у 92. за Раднички 1923. Жути картони: Ристић, Косорић, Спалевић, Павловић, Пејчић (Раднички 1923), Мујдравић, Ристић, Дамјановић, Вуљанин, Бојановић, Јаковљевић, Рашић (Нови Пазар). Црвени картони: Дамјановић (Нови Пазар) у 69. минути и Сеад Брунчевић (представник Новог Пазара) у 39. минути.

Раднички 1923: Чанчаревић, Павловић, Косорић, Тинтор, Ристић, Мујдравић, Обровац, Симоновић (ог 60. Варјачић), Милошковић (ог 79. Зорановић), Својић (ог 46. Пејчић), Спалевић.

Нови Пазар: Ђокић, Лошинац, Мујдравић, Јаковљевић, Рнић, Ристић (ог 46. Хаџибулић), Дамјановић, Аливодић, Вуљанин, Бојановић (ог 66. Појин), Рашић (ог 90. Ђоковић).

КРАГУЈЕВАЧКИ Раднички није бриљирао на премијери у новој прволигашкој сезони пред својом публиком, али су „црвени“ успели да остану непоразени највише захваљујући голу Тинтора у финалу утакмице и на тај начин дођу и до првог бода.

Није то ни била толико квалитетна утакмица, али на моменте брза, агресивна... Раднички је од старта доминирао и питање је шта би било да није у шестом минуту утакмице идеалну прилику, главом, пропустио Мутавић, после корнера који је извео Милошковић. Лопта је већ била виђена у мрежи али је некадашњи голман Крагујевчана, а од ове сезоне Пазараца, Богатовић, одлично интервенисао и крајњим напором избацио лопту у корнер.

У 14. минуту и Спалевић је био у гол шанси, после одличне лопте коју му је проследио Симоновић, али је у делићу секунде одбрана гостију стигла да делимично изблокира шут прошлогодишњег најбољег стрелца лиге и спречи оно најгоре.

А онда, из прве прилике на утакмици, гости су дошли у вођство. Аливодић је одлично повукао лопту до средине терена, идеално послао пас Бојановићу на десној страни који је мајсторски центрирао а Рашић стигао пре голмана „црвених“ Чанчаревића да главом смести лопту у мрежу.

Покушавали су Крагујевчани да се што пре поврате у нормалу, али у пар наврата, најпре Симоновић, а затим и Спалевић и Мутавић, нису показали голгетерске способности.

Био је то и период утакмице када су Па-

Без навијача из Пазара

Иако су организатори утакмице у Крагујевцу најављивали посебне мере опреза услед доласка организоване навијачке групе из Новог Пазара, како се испоставило, тај проблем није ни постојао јер на трибинима, осим неколицине чланова тог клуба, није било ни једног навијача Новог Пазара.

Објашњења за то, посебних, није било, али, како се незванично могло чути, могуће је да се ради о суспензији јер су се присталице овог тима међусобно сукобиле на утакмици првог кола коју је Нови Пазар одиграо са Радничким из Ниша.

зарци осетили да домаћини озбиљно прете, па су прибегли тактици одуговлачења, пренемагања по терену што је временом дизало тензију како на трави међу играчима, тако и међу публиком.

А све то кулминирао је у 38. минуту када је Дарко Спалевић добио жути картон због приговора главном судији Богдановићу, покушавајући да укаже на честе прекиде гостију. Нашоа се ту неко и са клупе Новог Пазара да додатно погреје атмосферу, па се све завршило искључењем представника гостију Сеада Брунчевића.

Само што се наставило са игром, умало да Нови Пазар поново поведе. А у прилици је био поново исти играч, стрелац јединог гола до тада - Рашић. После центаршута са десне стране голман Чанчаревић је лоше интервенисао а одбијену лопту Рашић је послао преко гола.

Раднички је морао у наставку игре да крене офанзивније али само што је почео други период игре, поново је Рашић пропустио прилику да постане херој утакмице у Крагујевцу а вероватно и својих навијача у Новом Пазару. Одлично га је проиграо Бојановић и у ситуацији „очи у очи“, као јунак из овог дуела изашао је голман Чанчаревић, који је чудесном интервенцијом спречио сигуран погодак. И не само то. Већ и одлазак Новопазараца из Крагујевца са пуним пленом, што ни најстарији љубитељи „најважније споредне ствари на све-

ту“ не памте у граду на Лепеници. Бар када је дуел ове две екипе у питању. А и поштено, поводио се за кикс који је имао крајем првог полувремена када је готово на тацни послужило лопту истом играчу гостију.

Улазак Пејчића у игру „црвених“ допринео је још већој агресивности домаћина који су наставили да стварају прилике али без праве реализације. Симоновић је најпре, неометан, у 51. минуту шутирао „траљаво“, три минути касније Тинтор је одлично гађао главом али је погодио свог играча, да би у 65. минуту и Мутавић из изгледне ситуације лоше шутирао.

Затим је уследило још једно искључење, Дариа Дамјановића, играча Новог Пазара због другог жутог картона, што је био и последњи аларм Радничком да крене на све или ништа.

И када су сви на стадиону очекивали да ће гости отићи са пуним пленом из Крагујевца, у још једној надокнади времена и то од пет минута, јер су се Пазарци током читаве утакмице толико „ваљали“ по терену да је заиста праведни судија из Краљева то морао да акумулира на неки начин, дакле, пао је гол који је све обрадовао. Пејчић је извео корнер са десне стране а високи Тинтор је једноставно „закуцао“ лопту. За реми - 1:1.

После утакмице, тренер „црвених“ Кузелић, изјавио је да је гол, самим тим и реми, добар, психолошки за његову екипу, јер ће то његовим момцима подићи самопоуздање у наставку првенства. И, како је додао на крају, то је и награда за борбеност његове екипе, која је за разлику од прве утакмице у Београду против Рада, показала знатно већи ниво игре, што би, из наравно, ефикасност, требало да допринесе бољим резултатима у наставку првенства.

Прилика да се и уверимо у то је већ за викенд, када Раднички 1923 гостује код домаћина у Нишу. Биће то дуел не само некадашњих прволигаша, већ и учесника европских купова. Наравно, давно је то било...



СУПЕР ЛИГА СРБИЈЕ

2. КОЛО: Раднички 1923 - Нови Пазар 1:1, Хајдук - Раднички (Н) 1:2, Смедеревце - Јавор 0:5, Црвена звезда - Рад 2:2, Спартак - Војводина 0:1, БСК - Слобода 1:0, Доњи Срем - Партизан 2:1, Јагодина - ОФК Београд 1:0.

Доњи Срем	2	2	0	0	3:1	6
Јагодина	2	2	0	0	2:0	6
Нови Пазар	2	1	1	0	4:1	4
Рад	2	1	1	0	4:2	4
Војводина	2	1	1	0	1:0	4
Партизан	2	1	0	1	8:2	3
Јавор	1	1	0	0	5:0	3
Слобода	2	1	0	1	2:1	3
Раднички (Н)	2	1	0	1	2:4	3
БСК	2	1	0	1	1:7	3
Црвена звезда	1	0	1	0	2:2	1
Раднички 1923	2	0	1	1	1:3	1
Смедеревце	2	0	1	1	0:5	1
Хајдук	2	0	0	2	1:3	0
ОФК Београд	2	0	0	2	0:2	0
Спартак	2	0	0	2	0:3	0

3. КОЛО: Раднички (Н) - Раднички 1923, ОФК Београд - Хајдук, Партизан - Јагодина, Слобода - Доњи Срем, Војводина - БСК, Јавор - Спартак, Рад - Смедеревце, Нови Пазар - Црвена звезда.

КОШАРКА

Списак се заокружује

МАЛО по мало Мирослав Николић комплетира састав за наредну сезону, а како стоје ствари претензије су више него озбиљне. Нешто

више од месец дана пре почетка такмицења у АБА лиги већ је готово до краја „скоцкан“ састав. До сада је ангажовано осам нових играча, па уз четворцу који имају важеће уговоре, Стефана Бирчевића, Стефана Синовеца, перспективне Ђорђа Милосављевића и Стефана Стојачића, недостаје још само мало да кадровска ситуација буде искристалисана.

Последње појачање пристигло је на, до сада неуралничној тачки, високом центру. Једногодишњи уговор са клубом потписао је Владислав Драгојловић, који је пре две године почео сезону у Радничком, али га је после седам одиграних

утакмица напустио нашавши ангажман у Турској. После годину дана из Трабзонспора преселио се у Саудијску Арабију. Драгојловић је висок 209 сантиметара и има 33 године, што показује да поседује изузетно искуство стицано у српским клубовима, краљевачкој Слоги, ОКК Београду и Црвеној звезди, али и у Црној Гори, Грчкој и Русији.

Поред њега крагујевачки лигаш показује интересовање за још једним појачањем на високом позицијама. Ради се о црногорском репрезентативцу, „детету“ подгоричке Будућности Владимиру Дашићу, играчу на месту крилног центра. Висок је 208 сантиметара, има 25 година, а инострану каријеру градио је Реал Мадриду, Гран Канарији и Лотоматици.

М. М.



ВЛАДИСЛАВ ДРАГОЈЛОВИЋ

НИЖЕ ЛИГЕ

Стартовали српсколигаша, зонаши...

ТРЕЋИ викенд у августу означио је почетак такмицења у фудбалским лигама на територији Фудбалског савеза региона Западне Србије.

На старту у српској лиги „Запад“ једини представник са територије Крагујевца Победа Белошевац играо је са Слободом у Чачку нерешено 0:0. Резултати осталих утакмица са премијере били су: Крушик (Ваљево) - Бане (Рашка) 1:0, Јасеница 1911 (Смедеревска Паланка) - Слога (Петровац на Млави) 2:0, Шумадија (Аранђеловац) - Млади радник (Пољаревац) 1:1, Вујић (Ваљево) - Партизан (Бумбарево Брдо) 2:2, Полет (Љубић) - Мачва (Шабац) 1:1, Рудар (Костолац) - Сељак (Михаиловац) 2:2 и Раднички (Клупци) - Железничар (Лајковац) 1:0.

Наредног викенда Белошевчани ће, као и прошле године, поново гостовати, а ривал у Рашкој. Састају се и Железничар - Слобода, Сељак - Раднички, Мачва - Рудар, Партизан - Полет, Млади радник - Вујић, Слога - Шумадија и Крушик - Јасеница 1911.

У дербију првог кола зоне „Морава“ на Бубњу је одигран крагујевачки „дерби“. Састали су се Шумадија 1903 и Славија, а резултат је био 3:2 за домаћина. Слобода из Грбича поражена је од Јошанице у Новом Пазару са 2:1, док је Водојажа у Грошници играла нерешено 1:1 са Карађорђем из Рибнице. Играла су још Омладинац (Заблаће) - Омладинац (Ново Село) 0:0, Пријевој - Мокра Гора (Зубин Поток) 2:2, Металац (Краљево) - Полет (Трбушани) 1:1, Трпча (Косовска Митровица) - Таково (Горњи Милановац) 0:1 и Тутин - Орловац (Мрчајевици) 2:1.

Шумадија 1903 у другом колу дочекује Омладинац (3), Слобода Пријевој, Славија Карађорђа, док Водојажа гостује Орловцу. Преостали парови су: Таково - Тутин, Полет - Трпча, Мокра Гора - Металац и Омладинац (НС) - Јошаница.

...И градски лигаша

Одигране су утакмице првог кола фудбалског првенства Прве и Друге градске лиге у сезони 2012/13.

Код прволигаша постигнути су следећи резултати: Јединство (Петровац) - Шумадијана (Велико Крчмаре) 1:3, Гава - Маршић 1:3, Будућност (Ресник) - Арсенал (Крагујевац) 0:1, Јадран (Крагујевац) - Сељак (Мале Пчелице) 3:1, Партизан (Церовач) - Виногради ДБ 2:1, Шумадија (Чумић) - Слога (Десимировац) 0:2, Колонија - Сушица 5:2 и Ердоглија 1931 - Корићани 1:1.

Идућег викенда на програму су парови: Шумадијана - Корићани, Сушица - Ердоглија 1931, Слога - Колонија, Виногради ДБ - Шумадија, Сељак - Партизан, Арсенал - Јадран, Маршић - Будућност и Јединство - Гава.

Код друголигаша постигнути су следећи резултати: Борац (Дреновац) - Багремар 1:3, Ботунје - Младост (Пајазитово) 0:0, Слога (Љужнице) - Добрача 3:0, Кременац (Рогојевац) - Сељак (Цветочевац) 1:1, Хајдук (Јовановац) - Азбест (Страгари) 2:1, Коштуняк - Србија (Илићево) 1:3, Шумарице 2008 - Кутлово 1:3, 21. октобар (Крагујевац) - Младост Теферић 3:2.

Парови другог кола наредног викенда су: Багремар - Младост Теферић, Кутлово - 21. октобар, Србија - Шумарице 2008, Азбест - Коштуняк, Сељак - Хајдук, Добрача - Кременац, Младост - Слога и Борац - Ботунје.

Крагујевачки трећелигаша своје такмицење почињу 2. септембра.

М. М.

АМЕРИЧКИ ФУДБАЛ

Репрезентативно сито у Крагујевцу

СЕЛЕКТОР српског националног тима у америчком фудбалу Шон Ембри у суботу ће „одрадити“ трај аут за сениоре, које очекује учешће на полуфиналном турниру за Првенство Европе у Италији.

Место одржавања до закључења овог броја није било познато, али претпоставља се да ће се избор највероватније обавити на помоћном терену стадиона „Чика Дача“. Очекује се да проба траје од 15 до 19 сати, а након тога Ембри ће објавити списак од 55 играча.

ФУТСАЛ

Главна провера

ИГРАЧИ Економца, пре одласка на мини турнеју по Словенији и Италији, а уочи припрема пред одлазак у Летонију и учешћа у овогодишњој Лиге шампиона, одиграли су пар пријатељских утакмица са домаћим клубовима. Најпре су са владали крагујевачки Машинац

резултатом 5:1, а затим и репрезентацију Београдског универзитета са 7:1, као и нишки ВИК Наисуса - 6:1.

Сада следе јаче утакмице у Словенији и Италији са екипама које, иначе, заузимају значајно место у европском фудбалу. „Студенти“ су синоћ играли са прваком Словеније, Литијом, а ових дана очекују их дуели са италијанским екипама Марком и Лупаренсеом.



БИЦИКЛИЗАМ

Апсолутна доминација

НАЈАВИЛИ су бициклисти Радничког да ће ове сезоне дати свој максимум, управо због ствари које су се дешавале око тога ко је требао отићи на Олимпијске игре у овом спорту. Али шта је било - било је.

Тек на трци у Чачку за Лигу Србије, случајно или намерно, забележена је апсолутна доминација крагујевачких такмичара. Победио је Есад Хасановић који је на циљу, после извезених 88 километара, колико је била дугачка стаза, стигао за два или сата, при чему је, у самом циљу, претекао клупског колегу Жолта Дера који је освојио друго место.

Интересантно је да је треће место освојио је најбољи крагујевачки и српски возач на планинском бициклу Бојан Ђурђић, и то са заостатком нешто мањим од три минута за Хасановићем.

М. М.